

Najnovije vijesti

BOSANSKOHERCEGOVAČKE VLASTI OŠTRO REAGIRALE NA IZJAVE POTPREDSJEDNIKA HRVATSKOG SABORA:

Tomac se upleće u politiku BiH

SARAJEVO - Bosanskohercegovačke vlasti jučer su oštro osudile izjave potpredsjednika Hrvatskog sabora Zdravka Tomca, koji je ispravnom ocijenio politiku bivšeg hrvatskog predsjednika Franje Tuđmana u Bosni i Hercegovini. Glasnogovornik Ministarstva vanjskih poslova BiH Amer Kapetanović objasnio je da takvi stavovi dr. Tomca nisu novost i iznenađenje za vlasti u Sarajevu jer ih on uporno ponavlja. - Zabrinjava nas, međutim, činjenica da takve izjave imaju službeni karakter jer dr. Tomac obnaša dvije vrlo odgovorne dužnosti u Hrvatskom saboru. Na žalost, do sada još nismo čuli nikakve službene reakcije ili demantije takvih izjava s najviših razina u Hrvatskoj, iako je, napominjem, riječ o grubom upletanju u unutarnja pitanja BiH - rekao je glasnogovornik MVP-a u Sarajevu.

Motrišta

Mendoza, grad podno Anda, sa otprilike 800 tisuća stanovnika, u istoimenoj provinciji čiji nadimak je "Zemlja Sunca i Dobrog Vina". Poslije II Svjetskog rata Argentina, i često puta Mendoza bio je cilj mnogobrojnim useljenicima, između kojih, jasno, i Hrvatima. Ta je bila uglavnom politička emigracija, jer ona druga, ekonomska, je postojala već davno od prije. Godine 1950, kad sam ja stigao u Mendoza, kolonija Hrvata je bila već dosta brojna. Ta se je sastojala uglavnom od ljudi srednjeg staleža, vlasnika hotelčića i gostiona, zanatlija, zemljoradnika i klesara. Ovi zadnji su bili pravi majstori za klesanje kamena koji su krasili i još uvijek ukrašavaju brojne mostove i rukotvorine uzduž željezničke pruge i ceste preko planina Anda, građene pod kraj XIX i početkom XX stoljeća.

Dolaskom poslijeratne, t.zv. političke emigracije, broj Hrvata se je znatno povećao. Bilo je i ljudi koji su došli s akademskom naobrazbom, neki, među koje se ubrajam i ja, imali su priliku nastaviti sa studijem na sveučilištu, neki su osnivali trgovačka i industrijska poduzeća. Zemlja je bila širokogrudna prema svim useljenicima i sva vrata su nam bila otvorena, često smo bili prihvaćeni bolje nego i sami rođeni Argentinci. Argentina je bila jedna od prvih država koje su priznale Republiku Hrvatsku, isto kao što je bila prva nakon Drugog svjetskog rata koja je otvorila svoje granice za ulazak hrvatskim izbjeglicama.

Bila su vremena kad je standard života u Argentini stajao na prvim mjestima, kad se ovdášnji život mogao usporediti s onim u Kanadi, Australiji ili SAD-a, možda ne toliko u nacionalnom bruto dohotku, koliko na ishrani, školskom odgoju, obiteljskim odnosima i općenitom zadovoljstvu.

Svake godine se je slavio "Dan Useljenika". Tom prigodom su se znale prirediti povorke kroz centar grada sastavljene od etničkih manjina koje su dio ovdášnjeg pučanstva. Znalo je biti prisutnih do stotinjak Hrvata, naše narodne nošnje su se pokazivale s ponosom, koje su bile uvijek uzrok divljenja gledalaca.

Od početka Domovinskog Rata, pa sve do danas, jedna grupica Hrvata se sastaje svake subote u jutro, u prvo vrijeme namjeravajući poduzeti akcije za skupljanje novčane i materijalne pomoći Hrvatskoj, u isto vrijeme sa željom saznati zadnje vijesti, kako bi porazgovarali hrvatskim jezikom. Svaka dobra vijest o napretku naše borbe je značila veliko zadovoljstvo, euforija kad se je čulo o oslobađanju raznih sela i gradova, o predaji protivničkih jedinica... a kakva bol se je osjećala, kako smo znali biti potišteni sa vijestima o Vukovaru, Dubrovniku i ostalima. Nastojali smo da neke ulice ili trgovci dobiju ime Hrvatska, u čemu na žalost nismo imali uspjeha.

A kakova je naša situacija danas? Broj Hrvata se je znatno smanjio, starije ljudi više nama, njihovi potomci imaju mutnu ideju o riječi

Dodao je kako BiH, ako ovakve izjave ne odražavaju službeni stav službenog Zagreba, očekuje reakcije predsjednika Sabora, premijera i predsjednika Republike. Kao prigodu u kojoj bi obrazloženje Tomčevih izjava rado čuli, Kapetanović je predložio današnji sastanak hrvatskoga predsjednika Stipe Mesića s Predsjedništvom BiH u Hrvatskoj Kostajnici.

- U suprotnom, vlasti u BiH, ali i Europska unija i međunarodna zajednica u cjelini, imaju razloga za zabrinutost. Naime, Hrvatska se kad je riječ o odnosima s BiH vraća u prošlost, što sigurno ne pridonosi razvoju dobrosusjedskih odnosa, niti ubrzava pridruženje regije Europskoj uniji i euroatlantskim integracijama - ocijenio je glasnogovornik bosanskohercegovačkog Ministarstva vanjskih poslova. I Sarajevski mediji osudili su posljednje Tomčeve istupe u kojima, uz obranu Tuđmanove politike prema BiH, zagovara i uspostavu trećeg (hrvatskog) entiteta u Bosni i Hercegovini.

Hrvatsko Ministarstvo vanjskih poslova, doznajemo od glasnogovornika Žarka Plevnika, nije dobilo nikakvu službenu notu iz Sarajeva. Stoga se, poručio je, ne može ni o čemu očitovati. (Večernji list 8.prosinca)

Hrvat ili Hrvatska. Nije čudo, jer njihovi roditelji su došli kao Austrijanci, Talijani, Jugoslaveni, Dalmatinci, Hercegovci... i njihovi potomci tek danas su doznali da su porijeklom Hrvati. Ima ih dosta koji traže svoje rođake u Hrvatskoj, žele se dopisivati, ali uvijek postoji zapreka jezika.

Život je tekao donekle normalno sve do početka godine 2000. Do tada tečaj argentinske valute Peso je bio 1 USA dolar. Taj tečaj se je održavao punih deset godina. Penzije su bile jako niske, 150 US dolara na mjesec koju je primalo oko 70% svih ovdášnjih umirovljenika. Postojala je liječnička njega, popust za lijekove, besplatne bolnice, operacije, isto kao naočale, razne proteze itd.

A kako je to danas? Naša situacija je poznata po cijelom svijetu: zemlja koja je s prvog mjesta bruto individualnog dohotka Južne Amerike spala na zadnje mjesto, zemlja koja je bila sinonimom žitnice svijeta, danas djeca i starci umiru od gladi.

A naši starci moraju preživjeti mjesec dana sa penzijom od 60 (šezdeset) US dolara, pa su prepušteni na eventualnu pomoć svojih sinova ili unuka, koji im često ne mogu dati ništa jer i oni sami su nezaposleni i trebaju pomoć. A ako trebaju uz to i liječničku njegu, ako se razbole (što je najčešće), ostaju kao vapjući u pustinji jer ta njega postoji samo po imenu. Naime, već mjesecima država ne plaća račune sanatorijima, bolnicama, liječnicima, apotekama itd. i kao posljedica, umirovljenici su ostali praktično bez ikakve zaštite. Po zadnjim statističkim provjeravanjima i anketama, 55% stanovništva živi ispod granice siromaštva.

Ta situacija je pogodila i mnogo naših starih Hrvata koji su se vratili u Hrvatsku kako bi tamo preživili zadnje dane, i koji su računali sa svojom penzijom ili dohotkom u dolarima koji bi im omogućili - kako se vjerovalo - miran opstanak kod kojih preostalih rođaka ili u kojem staračkom domu. Ali nisu računali da bi jednog dana taj novac koji su primali spao na tek četvrtinu tadašnje sume, da možda svoje uštede u bankama koje su im davale neke mjesečne kamate i doprinale za životni opstanak jednog dana budu zaleđene, ili gotovo nikakve. A baš to se je dogodilo ovdje. I ljudi su vjerovali u vjerodostojnost stranih banaka koje su, navodno, imale zaleđe u najčuvenijim imenima koja ne bi dozvolila ni najmanju sumnju za povratak uloženog novca kad bi se taj zahtijevao! Na žalost, najgore se dogodilo!

Zato bi preporučio svima našima, diljem svijeta, neka izbjegnu ovo što se je dogodilo nama u Argentini, neka usporede svoje momentalne poteškoće sa onima koje mi proživljavamo, pa da dođu do zaključka da netko pati još mnogo više.

Mirko Brkljačić, Mendoza, Argentina
mirkobacic@tutopia.com

Cijena \$3.00

Broj 116 - 15. XI 2002.

Hrvatska ISKRA

Kanadsko - Hrvatski Vjesnik • Canadian Croatian Journal
(bivši "CIRKULAR" za Toronto i okolicu)

Čitajte

U OVOM BROJU:

- Treća godišnjica smrti Dr. Tuđmana
- Slučaj Bobetko, Domazet, Markač, Korade
- Domazet prekinuo ispitivanje haaških istražitelja
- Mirovinski fondovi zaradili više od 100 milijuna kuna
- Radnici sisačke Željezarije žestoko se sukobili s policijom
- Milan Martić ključni svjedok protiv Miloševića
- Hrvatski Božić
- Maksimir
- Opereta "Elvira"
- Dvorac u Donjem Miholjcu
- Kako ostati vitki
- Motrišta

Sv. Nikola (gosp. Andrija Kupec) je razveselio svu djecu u prepunoj dvorani župe Hrvatskih Mučenika: donio je darove za svu djecu u dvorani!

Hrvatska ISKRA

(Bivši "CIRKULAR"
za Toronto i okolicu)

Kanadsko-hrvatski vjesnik
Canadian-croatian journal

Izlazi jednom mjesečno

Editor-in Chief

Glavna Urednica

Valentina Krčmar

Tehnicki Direktor

Tehnički Urednik

Emil Šimunović

Contributing Editors

Mehmed Bašić, Damir Borovčak,

Mirko Brkljačić

dr. Darko Desaty, dr. Vladimir P. Goss,

Višnja Milas Matutinović, Alan Nemarić,

Biserka Milinković,

fra Stjepan Pandžić, Bruno Pilaš,

Marina Vuković

Address - Adresa

1137 Centre Street

Thornhill, ON, L4J 3M6 CANADA

Telephone - Telefon

(905) 738 4797, (416) 894 9235

Fax: (905) 738 9853

E-mail: iskra1@look.ca

Yearly Subscription - Godišnja pretplata

KANADA \$80.00

USA \$70.00

Advertising rates

1/2 page - \$100.00 per issue

\$1,000.00 yearly

\$500.00 per six months

1/3 page - \$50.00 per issue

\$500.00 yearly

1/8 page (business card)

\$25.00 per issue

\$300.00 yearly

Advertising is payable in advance.

Cheques payable to HRVATSKA ISKRA

Čekove nasloviti na HRVATSKU ISKRU

Sadržaj:	The Tribunal probes US aid to Croatia	21
Pismo urednice	Croatian origins based on genetics	22
Vijesti iz zajednice	V. Goss	23
Skup "Tudmanizam i detudmanizacija"	The Pleso chapel	24
Slučaj Bobetko, Domazet, Markač, Korade	Parcels of love, recipes	25-6
Razgovor s Doris Pack	Mojim očima (i srcem)	26
Komentar Glasa Koncila	Hrvatski Božić	27-29
U Vukovaru memorijalni centar	Hrvatske božićne marke	30
Gospodarstvo	Maksimir - perivoj radosti	31
MUP dobio potvrdu sumnji o	Hrvatski pjesnici: Gustav Krklec	32
novcima dijaspore	Zaboravljena opereta "Elvira"	32
Gdje je novac za vodotoranj u Vukovaru	Kako su se naši stari gombali	33-34
Hrvatska - EU	Klek-botanički vrt	34
Beli orlovi u Hrvatskoj	Kulturna i prirodna baština na području RH	35
Sa suđenja u Haagu	Dvorac Donji Miholjac	36-37
D. Borovčak: Hello Toronto-ovdje Zagreb	Jadranka Cigelj: "Apartman 102"	37
Vijesti iz BiH	D. Horvatić: Stjepan Kralj i vila	38
M. Vuković: Čavrljanje uz šalicu kave	Događaji u zajednici	39-45
Kultura	Vaše zdravlje	46
Zanimljivosti	Za svakog ponešto	47
Dr. Yambrosich: An insult to Croatia	Motrišta	48

Pismo urednice

Dragi čitatelji,

Tijekom ovih par tjedana dobila sam više poziva, koji su se ticali izlaska ISKRE, ili ne-dolaska ISKRE. Mnogi su mislili kako će ISKRA ipak nastaviti izlaziti dva puta mjesečno, no to nije, nažalost, tako. Malu pometnju smo i mi sami unijeli jer smo grješkom stavili na posljednju ISKRU krivi datum, 31.X., što je donijelo dodatne probleme. Ispričavamo se svima koji su zvali i tražili gdje je ISKRA, koja bi po njihovom trebala stići, a eto nema je. HRVATSKA ISKRA, nažalost, više zaista ne može izlaziti dva puta mjesečno, iz već poznatih razloga, i izlaženje će od sada biti polovicom mjeseca. Kako bi nadoknadili izgubljeno vrijeme, sadašnji brojevi tiskani su na 48 stranica. Molimo uvažite ove promjene. I jedna mala obavijest: ja, urednica ovih novina, odlazim na kratki (zasluženi, vjerujte mi) odmor, tako će idući broj ISKRE kasniti dan-dva. Jako mi je žao, ali živjeti se mora, odmoriti se mora tu i tamo.

Ovaj broj ISKRE je božićni i novogodišnji broj. Trudili smo se predstaviti vam što više raznovrsnog materijala, no na neke materijale uopće nismo računali. Uz razne političke članke, afere i događaje u domovini, uz kulturni i zabavni život, vrlo raznovrstan život naše zajednice često zaboravljamo kako žive "oni drugi", oni koji nemaju. Tako nismo računali na članak na zadnjoj stranici, na "Motrišta" koja je napisao prijatelj iz Mendoze, Argentina. Ne mogu vam reći koliko sam zahvalna piscu ovog članka, koji je iz sebe morao izvaditi bol srca, kako bi prikazao potresnu situaciju Hrvata u Argentini. Ne znam kako ćete Vi reagirati na ovaj članak, no mnoge oko mene taj članak je potresao. U ovim danima kad mi u Kanadi, koji uglavnom imamo dovoljno i mnogo više od dovoljnog, naš prijatelj nas vraća u stvarnost. Često se hvatamo u samo-sažaljenje, i zaboravljamo u tim trenucima kako oko nas ima mnogo onih koji pate još više, koji ne znaju što će sutra. Želite li i Vi pomoći Hrvatima u Argentini? Ako želite poslati bilo kakvu pomoć, javite mi se, kako bih Vas uputila kako to učiniti. U svakom slučaju hvala, a prijateljima u Mendozi, srdačni pozdravi, uz najbolje želje za Božić i Novu godinu.

Vama, dragi čitatelji, hvala na svemu. I Božić nam kuca na vrata... U ovo vrijeme godine sjećamo se mnogih koji nam toliko puno znače u životu, želeći svakom sve ono najbolje što se može poželjeti. Za ove novine Vi - svatko od Vas, svi svećenici, sve časne sestre, sve župne zajednice, svi u veleposlanstvu i konzulatu, svi u raznim društvima, radio postajama, sportskim klubovima, drugim novinama, kao i svaki Hrvat po svijetu i domovini, posebni Vi koji sjedite po raznim zatvorima svijeta - dio ste našeg života, posebni ste nam. U ime svih dopisnika, suradnika, prijatelja i dobročinitelja, kao i u svoje osobno ime, i u ime moje obitelji želim Vam sretan i blagoslovljen Božić, i neka vam je uspješna Nova godina 2003.

Srdačan pozdrav,

Valentina

Za svakog ponešto

Živeli Međimurci jezero let !

Da, Božek svet je podelio, sakomu nekaj je dobroga dal. Dragi se Božek jako zmočil, pak je rekel: "Malo bi spal..." Još Božek je oči nej sklopil ili si prespal bar kratak čas, Još je prav nit nej zadremal, a najemput - začuje glas... "Bez zamere, Bogeč moj drogi, znam da si truden i da bi spal. Kak dejte Tvoje, sam bi te pital - a meni Bogeč, kaj meni buš dal? Ja čovek sem mali, dober i pošten i to kaj mi daš to si burn zel. Kakšni potok, zemlicu, trsek, dragi moj Bogeč, to bi ja štel!" Videl je Božek da čovek je pošten, da srebra i zlata si on ne želi, neg zemlu i posel on išče.... Pak Božek njemu ovak veli: "Još jeden imam komad zemle, Najlepši na svetu kaj za se sam zbral. V srcu ti vidim čestit si čovek, nebu mi krivo - bum ti ga dal! Lehko ga najdeš, kak Raj je ljepi, med Murom i Dravom, Tam ti leži, gdej čuješ ftičju najlepšu popevku, Međimurje to je, tu doma buš ti! V srcu ti dajem još i ovo: Budi sakome čoveku brat, budi ponos svojega roda, Međimurec budi, budi Hrvat!" Razumel je čovek taj navuk Božji, suzu je spustil, jer vesel je bil. Još denes tu orje i kopa, svoje lice pred nikim nej skril.... Međimurci drogi, nejdite preveč v strajnski svet, Budite doma, tu tak je lepo...

Živeli Međimurci jezero let ! (Đura Braksa)

Nasmijte se s nama!

Primorac: Vidite, šjor, ovo je mudra izreka: »Brak je pristanište u kojemu se sretnu dva broda.« Bobi: Tako? Onda sam se ja susreo s neakvim ratnim brodom.

Na dočeku sv. Nikole marljive članice župe Hrvatskih Mučenika skuhalo su izvrsne sarme!

Nekoliko recepata za kolače

Košarice

Materijal za košarice: 1 funta slatkog maslaca, 8 žumanjka, 4 šalice semolina brašna, 1 vanili šećer, 1 prašak za pečenje, 1 šalice finog šećera;

Priprema: Brašno se pomiješa s praškom za pečenje, vanili šećerom, dodaje se polako maslac, pa žumanjci i na kraju šalice finog šećera. Sve zajedno glatko se umijesi, prave se manje loptice koje se stavljaju u manje okrugle modle (kao male košarice). Načini se manja loptica, prstom gume u modlu, tako da nastane udubina u koju se stavlja nadjev (fila).

Nadjev: 8 bjelanjaka, 1 šalice šećera, 50 dkg mljevenih oraha, korica i sok od jednog limuna, rum po ukusu.

Priprema file: tucite bjelanjke dok ne budu na pola stučeni, dodajte šećer, pa nastavite tući smjesu, dodajte orahe, promiješajte kako bi smjesa bila glatka. Dodajte koricu limuna, sok od limuna i rum po ukusu.

Stavite malo file u udubine već pripremljene košarice, i u sam vrh smjese upiknite četvrtinu oraha (cijelog). Pecite na 325 oko 20-30 minuta, dok se cijela košarica ne zarumeni. Izvadite, pospite voćnim šećerom i uživajte. Od ove smjese možete dobiti 180-190 košarica.

Ovaj kolač je zaista vrlo ukusan i izdašan. Za ovaj recept posebno zahvaljujemo uvijek nasmijanoj gđi. Mariji Kupec iz Mississauga.

Apple Cake (14"x10" cake)

Ingredients: 3/4 cup oil; 2 cup granulated sugar; 4 eggs; 1 tsp. vanilla; 1 tsp. salt; 2 cup all purpose flour; 4 tsp. baking powder; 3/4 cup milk; 1 tsp. cinnamon; 5-7 large apples, peeled sliced

Preparation: Combine oil, sugar, eggs, salt and vanilla and beat until thoroughly mixed. Sift flour and baking powder together and add alternately with milk to oil mixture. Mix well until it has the consistency of a smooth batter.

Line a large cake tin (14"x10") with waxed paper. Pour half the batter into the pan. Add sliced apples on the top of batter, sprinkle with cinnamon and cover apples with remaining batter. Sprinkle bread or cookie crumbs on top. Bake at 350 degrees F. for 45-55 minutes or until light brown on top.

You can substitute 1 cup of raisins mixed with 1 cup of chopped walnuts for the apples. Brown sugar can be substituted for white. One more info: this cake freezes very well! Happy Baking!

VUSNI, MOJA ROŽICA

Vusni, moja rožica, vusni, mâ fiolice,
Malahna, ah ljubljena, vusni, mâ grlica.
Vusni, dragi cvetec nov, vusni, kinč vseh cvetov,
Malahni, ah ljubljani, vusni, kinč ljubavi.
Vusni, polski lilijum, vusni, gumbelijum,
Malahni, ah ljubljani, vusni, sin jedini.
Vusni, duše zrcalo, vusni, kinč i blago,
Malahni, ah ljubljani, vusni, Ježus želni.
Vusni, moja zvezdica, vusni, mâ dušica,
Malahna, ah ljubljena, vusni, moja ptica.
Vusni, moje veselje, paradiž Marije,
Malahni, ah ljubljani, vusni, ptiček želni.
Vusni, vusni, golubek, želno-slavni kosek,
Malahni, ah ljubljani, glasni moj slaviček.
Vusni, pisan štiglečec, moj zeleni gringlec,
Malahni, ah ljubljani, vusni, tihi agnec.
Vusni, porod Materin, lep rumeni rubin,
Malahni, ah ljubljani, vusni, Sin Devičin.
Koji vidi detece, tali mu se srce,
Malahni, ah ljubljani Ježus je kot sunce.
Oh nu, ada, Ježusa spevaj vsaka duša,
Vusni, reci, Ježušek, vusni, moj Krištušek.
Amen.
Iz pjesmarice CITHARA OCTOCHORDA (1701.)

Sretna Vam Nova 2003. godina

We invite the readers to express their opinions in Letters to the Editor. Submissions must not be longer than 250 words. We reserve the right to edit with respect to the length or libelous statements. All letters must include your first and the last name; your address and telephone number.

Vaše zdravlje

DO VITKOSTI S MALIM TRIKOVIMA

Kako izgubiti kalorije bez dijete i gladovanja

Promijenite svoje navike prije blagdana jer oni lako mogu postati pogubni za vašu liniju. Dogodi li se to, vaša sanjana mala haljina za novogodišnju noć ostati će tek pusta žudnja. To nikako ne želite. Stoga, pročitajte naše savjete, pridržavajte ih se - i rezultat neće izostati.

1. Posegnite za čašom vode prije nego što posegnete za obrokom. Najsigurniji je to i najjeftiniji način za smanjenje apetita.

2. Motivirajte se. Nalijepite na vidno mjesto fotografiju haljine ili odijela kakve biste uistinu voljeli nositi, a trenutačno "ne možete". Promatrajte dugmad koja sve teže sapinje vaš stomak.

3. Trošite obilato pojedine začine. Na japanskom sveučilištu Kyoto otkrili su da ginger, cayenne, određene vrste papra i umak tabasco 25 posto pojačavaju izgaranje kalorija u tijelu.

4. Držite omaru otvorenima i češće zavirujte u njih, osobito prije obroka. Pogled u odjeću koju više ne možete odjenuti mogao bi smanjiti želju za hranom.

5. Znanstvenici chicaškog sveučilišta tvrde kako se ženski metabolizam ubrzava 40 posto pri dovoljnoj snu. Umjesto energiziranja hranom, radije izaberite redovit san.

6. Kad žele brzo smršavjeti, modeli izbacuju alkohol, kruh i ugljikohidrate.

7. Zamračene prostorije i mrak općenito potiču na prejedanje, i znanstveno je dokazano. Krenite na spavanje sat ranije, snimite TV-program koji ste željeli pogledati, unesite više svjetla i radosti u prostorije.

8. Uvijek doručkujte. Za ručka manje ćete biti gladni.

9. Ne jedite "s nogu" već sebi uredite mjesto za obrok - lakše ćete se kontrolirati.

10. Usredotočite se na ono što jedete. Izbjegavajte jesti dok gledate TV ili čitate novine. Razgovarajte s prisutnim članovima porodice.

11. Uvijek dajte prednost lakšoj, povrtnoj hrani. Potrebu za slatkim radije zadovoljite voćem nego slatkisima.

12. Promatrajte svoje obroke. Ako je prisud vama pozamašniji obrok, ne znači da ga sveg trebate počistiti. Tijelu nisu potrebne hrpe hrane!

13. Slušajte opuštajuću glazbu - dokazano je kako u mozgu aktivira osjećaje ugođe jednako kao najomiljenija hrana.

14. Pijte zeleni čaj. Švicarski znanstvenici dokazali su kako zeleni čaj pojačava izgaranje kalorija, a tri šalice na dan bilo bi idealno.

15. Na sunčevu svjetlu lakše je kontrolirati potrebu za jelom. Osunčajte se kad god je prilika.

16. Četkajte zube i jezik omiljenom pastom za zube, rabite vodicu za usta. Prevarit ćete žudnju za određenim okusom.

17. Ne zadajte sebi teško ostvaren cilj - prestroge dijete dugoročno nisu isplative. Umjerenost je zakon.

18. Umjesto dizala, izaberite stubu. Po mogućnosti, zakoračite na svaku drugu stubu.

19. Zaplešite u automobilu. Dok čekate na semaforu, pretvarajte se da ste trbušna plesačica i kružite bokovima po sjedalu ili stišćite mišiće stražnjice. Učvrstit ćete ih, osloboditi se bola u donjem dijelu leđa, ali i stresova.

20. Kupite sebi konopac za preskakanje. Uživajte kao u djetinjstvu i gubite kalorije.

21. Odjenite stare čarape i klizite se po kući kao pravi klizač. Za desetak minuta možete izgubiti po 150 kalorija.

22. Radom u vrtu u sat vremena možete izgubiti po 500 kalorija.

23. Vježbajte u svojoj sobi. Pomozite sebi videokasetom

24. Obavljanjem kućnih poslova gubi se mnogo kalorija. Osobito ako se istodobno obavlja više njih.

25. Kontrolu za stolom vježbajte u trgovini. Ne idite u kupnju bezglavo, a tako ni na objed.

TAJNE POZNATIH. Supermodel Claudia Schiffer jede isključivo voće u priepodnevnim satima, a za večeru odabire salate i kuhano povrće. Pije mnogo soka od rajčice i biljnih čajeva i jede dosta cmog grožđa. Glumica Jennifer Aniston odrekla se omiljenih sendviča s majonezom, pržene hrane i uz nisko kaloričnu hranu smršavjela više od 13 kilograma. Ashley Judd vitku liniju održava, pak, izbjegavajući ulje. Dan započinje čašom vode s limunom, a u vrijeme obroka pije sojino mlijeko. Minnie

Driver smršavjela je, pak, posvetivši se duhovnim tehnikama, dok Lisa Kudrow sluša unutarnji glas koji joj uvijek kaže kad je dovoljno pojela. Model Christie Brinkley preferira pak ribu, kuhani krumpir i izbjegava slatkiše, a Demi Moore pije mnogo biljnih čajeva i uzima vitamine. (Eleonora Dukovac, Večernji list)

KAVA - I DROGA I LIJEK

U svijetu se svakoga dana popije milijardu i pol šalica kave - suvremeni Zemljanin samo ulje i šećer troši više nego kavu.

- Kava i kofein nisu neprijatelji zdravlja rabe li se pravilno i ako se u njima uživa umjereno - kaže poznati gastroenterolog i nutricionist prof. dr. Roko Živković, član Hrvatske akademije medicinskih znanosti. Ta je tvrdnja potkrijepljena njegovim iskustvom - svojedobno je zbog prekomjerna pijenja kave dobio oteklinu donjeg dijela želuca koja se doimala kao tumor! Ustanovio je da kava može s vremenom uzrokovati kronični antralni gastritis, odnosno upalu sluznice u donjem dijelu želuca, mjestu na kojemu se često javlja rak želuca, i napisao knjigu "Kava... droga ili lijek" u kojoj je iscrpno iznio dosadašnje znanstvene spoznaje o kavi.

- Kava zbog kofeina u prekomjernim količinama može biti otrovna, čak smrtonosna! Pijenje kave nije nikakva prijetnja potreba organizma, i ljudi je piju najviše zbog stimulativna učinka, užitka i druženja. Ona je u prvom redu lijek za dušu, a ne za tijelo - smatra prof. dr. R. Živković.

Dr. Sanja Radeljak iz Zavoda za farmakologiju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu kaže da je glavni sastojak kave kofein nesumnjivo sredstvo ovisnosti.

- Kofein stvara ovisnost u mozgu, djelujući na iste centre ugođe na koje djeluje nikotin ili heroin. Prema međunarodnoj klasifikaciji psihi-jatrijskih poremećaja, svrstan je u sredstva ovisnosti koja se zloupotrebljavaju - kaže dr. Radeljak, ističući da dnevno ne bi trebalo piti više od jedne do dvije šalice kave.

No, dodaje dr. Radeljak, neka znanstvena istraživanja potvrđuju da kofein ima i dobre strane. Najviše zanimanja izazvali su rezultati nedavno objavljena američkog istraživanja o djelovanju kofeina na rak u štakora: ustanovljeno je da kofein potiče samouništenje zloćudnih stanica!

OPREZ! Kofein ne smiju uzimati djeca, trudnice, osobe s bolesnim bubrezima i štimnjom, osobe sa srčanim bolestima i povišenim krvnim tlakom. Može povisiti krvni tlak, osobito u osoba nenaviknutih na kofein, te u osoba koje pate od ateroskleroze i osoba pod stresom. U dijabetičara povisuje šećer u krvi, pa se ne preporučuje u većim količinama. U osoba s psihičkim poremećajima može izazvati napade panike ili utjecati na djelovanje lijekova. Mnogi smatraju da kofein uklanja ili ublažava pripitost, no kava ne može odstraniti duboki san u alkoholiziranu stanju nego ga, naprotiv, može produbiti! Posebno oprezni moraju biti vozači, jer nakon jedne do dvije šalice kave umor nestaje, ali se nakon nekoliko sati vraća! Kofein potiče lučenje želučane kiseline, pa se ne preporučuje osobama s probavnim tegobama i bolestima.

DOPING. Kofein, glavni sastojak kave, gorka je tvar koja znatno utječe na funkciju središnjeg živčanog sustava, srčanožilnog, probavnog i mišićnog sustava te općenito na cijelo tijelo. Povisuje fizičku izdržljivost (zato ga je Svjetski olimpijski odbor proglasio sredstvom dopinga). Povisuje intelektualne sposobnosti, vjerojatno zato što stimulativnim djelovanjem odgađa umor. Stimulira disanje, smanjuje pospanost i privremeno podiže krvni tlak. Može spriječiti glavobolju, a neka su istraživanja pokazala da sprječava karies, Parkinsonovu i Alzheimerovu bolest te rak.

Nakon uzimanja, kofein krvotokom dolazi u jetru i iz nje se raspoređuje po cijelom tijelu. Počinje djelovati već nakon 15 do 30 minuta, djeluje u prosjeku do pet sati, ali i do 10 sati, ovisno o dozi i stanju organizma. Od 65 do 75 posto kofeina izlučuje se mokraćom.

Osim kave, i čokolada (odnosno kakao), coca cola, čaj i neki analgetici (lijekovi protiv bolova, npr. kafetin) sadržavaju kofein.

SIMPOTMI TROVANJA su nervoza, nesanica, trzaji i grčevi mišića, nesuvisli govor, glavobolja, napadaji panike, lupanje srca, zacrvnjeno lice, poremećaji rada srca, pojačano mokrenje... Otrovanome se može pomoći davanjem tekućine u kojoj nema kofeina - vode, mlijeka.

(Ivana Vodogažec, Večernji list)

Malo humora:Bistrina

Učitelj je jednog dana prokušavao djeci objasniti štetnost alkohola na ljudski organizam. Kako bi učenicima stvar bude jasnija, naveo je mnoge primjere, a na kraju uzme posudu s čistim alkoholom i u nju stavi glistu. Glista je ubrzo uginula. Sad je mislio da je njegovo prikazivanje i tumačenje svima potpuno jasno, pa zapita Bobija, što je iz svega toga naučio.

- Ja sam naučio, počne petljati Bobi, da moramo piti alkohol kako bismo uništili gliste.

Vijesti iz zajednice

DOČEK NOVE GODINE NA HRVATSKOM CENTRU U NORVALU

ovoga puta organizira naša kolo grupa i tamburica "Kralj Zvonimir". Doček Nove godine je 31. prosinca 2002. godine s početkom u 7:00 sati navečer. Za ovaj doček Nove godine priprema se bogata i ukusna večera, a svirati će VIS "Domovina" iz Hamiltona. Isto tako, priprema se i bogata tombola. Cijena ulaznica \$50.00 za odrasle, djeca do 12 godina imaju ulaz besplatan, a cijena ulaznice za djecu koja su starija od 12 godina je \$25.00. Ulaznice za ovaj doček Nove godine možete kupiti kod članova Odbora naše kolo grupe i tamburice "Kralj Zvonimir"

HRVATSKO ZAVIČAJNO DRUŠTVO "KORDUN" priređuje

Doček Nove godine u utorak 31. prosinca 2002. u župnoj dvorani župe Hrvatskih Mučenika, 4605 Mississauga Rd., Streetsville.

Za razonodu svira VIS "More", a biti će i domaće glazbe. U cijenu ulaznice od \$40.00 uključena je i bogata večera. Početak u 6:00 sati navečer. Svi nam dobro došli!

Ulaznice nabavite kod Ante Mrkonje, Mississauga (905) 270-0037; Milke Miličević, Mississauga (905) 625-3013, Janje Vukojević, Hamilton (905) 545-5009 i Mile Paulića (905) 813-8287.

Hrvatsko zavičajno društvo "Kordun" želi blagoslovljen Božić i sretnu Novu godinu svim svećenicima, časnim sestrama, veleposlanstvu u Ottawi, svom konzularnom osoblju u Mississaugi, svim hrvatskim društvima i udrugama na ovim područjima, radio postajama, svim svojim članovima i prijateljima, kao i uredništvu HRVATSKE ISKRE - svim Hrvatima dobre volje!

Vrlo važna obavijest Radio sat Hrvatskog franjevačkog centra u Norvalu sada se emitira svake nedjelje od 7:00 - 7:30 navečer na multinacionalnoj stanici CIAO 530AM.

Hrvatsko društvo "Međimurje" želi svim svojim članovima i obiteljima kao i svim dobrotvorima i cijelom hrvatskom narodu sretan Božić i blagoslovljenu Novu 2003 godinu.

Preporučujemo Vam našeg novog sponsora:

modernage glass inc.

Windows Walls - Curtain Walls
Glass - Glazing - Mirrors
Store Fronts - Entrance Ways

239 Berring Avenue Toronto, Ontario M8Z 3A5
Tel:(416) 233-5880 Fax(416) 233-6092

Sretan Božić!

Svim Hrvatima, kulturnim, društvenim i političkim radnicima, kao i našim svećenicima i časnim sestrama, čestit i blagoslovljen božić i uspješnu Novu godinu, žele članovi i Uprava folklornog ansambla "Hrvatska" Mississauga

SVIM ČITAOCIMA ISKRE

ŽELIM BOŽJI MIR I BLAGOSLOV BOŽICA TE USPJEŠNU NOVU 2003, ZAHVALJUJUĆI BOGU I SVIMA VAMA KOJI STE MI POMOGLI NA BILO KOJI NAČIN. SLAVA BOGU NA VISINI A MIR LJUD'MA U NIZINI! ALELUJA!

BISERKA MILINKOVIĆ S OBITELJI

Vivace

Upravo sam se vratila sa izvanredno ugodnog kultumog doživljaja: izložbe slikara iz naše zajednice gosp. Ilije Vranešića. Iako sam više puta javno izrekla kako nisam ni kritičar, niti sam školovana za bilo kakvog novinara, umjetnost poznajem dosta površno, ipak mislim da mogu osjetiti i doživjeti ljepotu. Na izložbenom prostoru Neilson art centra, u velikoj dvorani na zidu je bio velik broj slika gosp. Ilije Vranešića, koje su me upravo zadivile boja-ma, veseljem, srećom, ljepotom. Na mnogim izložbama slika često smo upravo "dosađivani" materijalima koje nam slikar predstavlja i često smo zagušeni emotivnošću slike, koja nas razžalosti. Izašla sam sa ove izložbe osvježena maštovitošću, bojama koje se rijetko vide i naslikanim pokretima u nekoliko varijanti i boja. U samom početku gledala sam slike izbliza i shvatila konačno kako nešto krivo radim, jer ove slike, kako bi ih čovjek mogao potpuno doživjeti, treba gledati izdaleka. Tek izdaleka dobivate onu dubinu slike, onu pokretljivost, kretanje likova, i upravo muzičku skladnost palete slikara Vranešića. Kad bih morala željela opisati ovu izložbu u tek nekoliko riječi, mislim da bih mu rekla: "Slike su zadivljujuće. Stvamo su "Vivace" (vesele)!"

Gđa. Inge Vranešić (prvi red), gosp. Andrija Kupec, sin gosp. Vranešića, Mark, umjetnik gosp. Ilija Vranešić i gđa. Marija Kupec (s lijeva na desno)

Uz akrilike i paste, slikar je izložio i nekoliko izvanrednih portreta. Posebno mi je žao što nije bilo više portreta, jer svaki portret ovog slikara je izvanredan, vrlo realan - no kako je ova izložba stvamo posvećena slikanju figura u kret-nji i relaciji s drugim figurama, nadamo se da će iduća izložba donijeti nove portrete.

Ako niste posjetili izložbu "Vivace" slikara Ilije Vranešića, svakako pođite. Imate još nekoliko dana. Ako ne posjetite ovu izložbu mislim da ćete propustiti ne samo nešto posebno lijepo, već i nešto što će vam donijeti sreću u ovim danima. Svaka slika slikara Vranešića majstorski je izraz životnog veselja, pokreta plesa, dodira ljubavi i slavljenja života. Nikako ne propustite ovu izložbu (Adresa: Art Gallery, Neilson Park Creative Centre, 56 Neilson Dr. Etobicoke).

(VK)

Preporučujemo Vam:
Krešimir Jewellers Inc.

- specijalna izrada nakita sa hrvatskim grbom i motivima
- vjenčano i zaručno prstenje
- muške i ženske narukvice u 10K, 14K, 18K zlatu
- nudimo Vam brzi i stručni servis popravaka
- radimo procjenu nakita za osiguranja

**3045 SOUTHCREEK RD. UNIT #2
MISS. ON L4X 2X4 (905) 629 8415**

VELIKO TRGOVIŠĆE: TREĆA GODIŠNJICA SMRTI DR. FRANJE TUĐMANA

VELIKO TRGOVIŠĆE, 8. prosinca (Hina) - U povodu treće godišnjice smrti prvoga hrvatskog predsjednika i osnivača HDZ-a dr. Franje Tuđmana, danas su njegovu rodnu kuću u Velikom Trgovišću posjetili predstavnici Zaklade Hrvatskoga državnog zavjeta, članovi HDZ-a i 500-tinjak poštovatelja iz mnogih krajeva Hrvatske.

Ispred Tuđmanova poprsja u dvorištu spomen-kuće položili su vijence i cvijeće, te zapalili svijeće ravnatelj Zaklade Hrvatskoga državnog zav-

SKUP "TUĐMANIZAM I DETUĐMANIZACIJA" U POVODU TREĆE OBLJETNICE SMRTI PRVOG HRVATSKOG PREDSEDNIKA

TOMAC: JA SAM TUĐMANOV UČENIK

ZAGREB - "Možda će se pokazati da je Franjo Tuđman, a ne ja, imao pravo kad je sudbina Bosne u pitanju", kazao je Zdravko Tomac, praktički se ispričavajući mrtvom Tuđmanu na vlastitoj zabludi. Tom je rečenicom izazvao aplauz u Zlatnoj dvorani Hrvatskog instituta za povijest, gdje je održan skup pod nazivom "Tuđmanizam i detuđmanizacija", a u povodu treće obljetnice Tuđmanove smrti i sve u organizaciji HIP-a i Miroslava Tuđmana.

Tomac, inače jedini političar koji je došao na skup iz redova vladajuće koalicije, još je jednom ponovio da je on zapravo Tuđmanov učenik i da slijedi njegovu politiku, što mu je kazao i za vrijeme 'zagrebačke krize'. Valja reći i to da na skupu nije bilo nikoga ni iz redova HDZ-a, osim Ljube Česića Rojsa. U prvom redu su sjedili Ankica Tuđman, Đurđa Šušak i Kata Šoljić.

Za Tomca Tuđman je presudnu ulogu imao pri donosenju božićnog Ustava, kad je primirio jastrebove u redovima HDZ-a. Tomac se, također, prisjetio i svog razgovora s Tuđmanom oko potrebe da što više hrvatski orijentirani članova SK ostane u partiji kako bi se ona iznutra demokratizirala. Tomac je još jednom pohvalio Tuđmanovu ideju pomirbe, naglasio Tuđmanov ulogu u stvaranju Vlade demokratskog jedinstva, istaknuo mudrost Franje Tuđmana u samom početku rata itd... Jedinu rezervu Tomac iskazuje prema Tuđmanovoj politici prema Bosni, ali, kako je na kraju izlaganja sam kazao, izgleda da je Tuđman - o čemu svjedoči i trenutačna situacija u toj zemlji - i u tome bio u pravu.

Suca Ustavnog suda Milana Vukovića, posebno je naljutio naslov tribine, budući, mišljenja je, ni o kakvoj detuđmanizaciji ne može biti riječi. Sve su to mitovi i mistificiranja, drži Vuković i naglašava da se u kontekstu grandioznosti projekta ostvarenja hrvatske države može govoriti samo u relacijama - ili si za Hrvatsku ili si protiv. Terminima 'detuđmanizacija' i sličnima koriste se, misli Vuković, samo frustrirani pojedinci koji nisu pozitivno hrvatski orijentirani.

Nenad Ivanković misli suprotno, za njega je 'tuđmanizam' sustav vrijednosti za budućnost. Oспоравatelje tuđmanizma Ivanković je klasificirao u dva tabora. Jedni su otvoreni, to je Mesić-Račanova vlast koja želi kriminalizirati tuđmanizam i destruirati temelje hrvatske slobode, a drugi su prikriveni, kao što je to sadašnje vodstvo HDZ-a. Oni, naime, tuđmanizam temporaliziraju, smještaju ga u strogo omeđeni povijesni kontekst samog početka ostvarenja hrvatske države, ne uviđajući budućnosne kapacitete te veličajne ideje. "Ili će se Hrvatska tuđmanizirati ili je neće biti", rečenica je kojom je Ivanković završio svoje izlaganje.

Goran Dodig je dao psihološki profil prvog hrvatskog predsjednika po kojemu je on hrabar čovjek, vizionar, osjećajan, čovjek koji može i zaplakati, kao kad je na televiziji vidio izbjeglice iz Vareša, ali i odlučan i odgovoran.

Šakić: Novine pripremaju javnost na novi Balkan

Vlado Šakić je istražio raskorak između stavova hrvatskih građana i hrvatskog tiska glede njihova odnosa prema Tuđmanu. Pa dok građani u razdoblju druge polovine devedesetih u većini podržavaju Tuđmana, dnevni i tjedni tisak prema Tuđmanu je ili neutralan ili negativno nastrojen, što je Šakiću poslužilo da zaključi kako novine u stilu socijalnog inženjeringa, a pod egidom 'detuđmanizacije', zapravo pripremaju javnost na nove balkanske integracije, na prihvaćanje podjele krivnje u ratu te na dolazak 'novog jednornjla'.

Vokić: Novi udžbenik povijesti zaobilazi Tuđmana

Ljilja Vokić je usporedila dva povijesna školska udžbenika, jedan iz 1997., autora Ive Perića u kojemu stoji, po mišljenju Ljilje Vokić, ispravan stav da je HDZ imao najpotpuniji politički program i da je Tuđman bio neprijepomo glavna ličnost svih tih zbivanja. Drugi udžbenik, onaj nakon 3. siječnja, a iz pera Agičića i Jakovine, umjesto Tuđmana početke demokracije u Hrvatskoj ilustrira slikama Gotovca i Slavka Goldsteina, lekciju o priznanju slikama Granića, Pape i Kohla, opet nema Tuđmana, a lekciju o mimoj integraciji

jeta Nevio Setić, saborski HDZ-ov zastupnik Ivan Jamjak, te krapinsko-zagorski HDZ na čelu s predsjednikom Vladimirom Pleskom.

U crkvi Majke Božje od sedam žalosti u Velikom Trgovišću danas je služena i misa zadušnica koju je predvodio župnik Ivan Dužajić. U utorak, 10. prosinca, u 16 sati, na sam dan smrti prvoga hrvatskog predsjednika i osnivača HDZ-a, njegovu rodnu kuću ponovno će posjetiti predstavnici HDZ-a na čelu s predsjednikom dr. Ivom Sanaderom, najavljeno je.

slikom Jacquesa Kleina, opet bez Tuđmana. Taj udžbenik jednu stranicu posvećuje mirovnim snagama, a isto tako jednu stranicu i Domovinskom ratu. (Novi list 8. prosinca)

Pokojni predsjednik dr. Franjo Tuđman, za vrijeme prisega

* Naša se nova povijest želi obezvrijediti i korigirati, a na te pojave treba reagirati istinom, rekao je Tomac

Dr. Zdravko Tomac je na znanstvenom simpoziju "Tuđmanizam i detuđmanizacija", u povodu treće obljetnice smrti prvog hrvatskog predsjednika, izjavio da je dr. Franjo Tuđman imao pravo u vezi s BiH. Tomac je za svoju izjavu dobio buran pljesak nazočnih u do kraja ispunjenoj Zlatnoj dvorani Hrvatskog instituta za povijest. Skup je organizirala Udruga za promicanje hrvatskog identiteta i prosperiteta.

Tomac je, naime, na skupu govorio o svojim iskustvima u suradnji s dr. Tuđmanom te je napomenuo da se i danas u Hrvatskoj vode žestoke političke borbe o našoj novoj povijesti te da se ona želi obezvrijediti i korigirati, posebice razdoblje od 1989. do 1992. godine. Na te pojave, poručio je, treba reagirati istinom. Spomenuo je, primjerice, kako je Tuđman savjetovao hrvatskim članovima Partije da ostanu u Savezu komunista kako bi ga pokušali reformirati iznutra, a na taj način i državu. Govorio je i o političkim borbama oko donošenja tzv. božićnog Ustava 1990. godine, a zatim se osvrnuo na Tuđmanovu politiku prema BiH budući da se upravo zbog toga 1992. rastao s njime.

- Ne treba govoriti hvalospjeve, nego istinu, a tada se ne može osporiti Tuđmanova velika povijesna uloga. U vezi s BiH će se pokazati da je on bio u pravu, a ne ja - kazao je Tomac.

Otkrio je kako je s Tuđmanom razgovarao o BiH 1994., za tzv. zagrebačke krize, kazavši mu tada da će se vidjeti tko je bio u pravu te da će mu se javno ispričati ispostavi li se da je bio u pravu.

- Bio sam nedavno u BiH i događaji pokazuju da hrvatsko nacionalno pitanje nije riješeno. Tuđman je uvijek zastupao stajalište da je Hrvatska čvrsto opredijeljena za BiH kao državu ravnopravnih konstitutivnih naroda, ali je uvijek naglašavao da moramo imati rješenje stvore li Srbi Republiku Srpsku. Tada Hrvati moraju imati odgovor na to - dodao je Tomac. (Večernji list 8. prosinca)

VAŽNOST RAMAZANSKOG POSTA

Danas, u srijedu 4. prosinca posljednji je dan tridesetdnog ramazanskog posta, a sutra, 5. prosinca nastupa najveći muslimanski blagdan - RAMAZANSKI BAJRAM, kojeg će proslaviti oko bilijun i pol Muslimana, koliko ih ima na ovome svijetu.

Ramazanski post, odnosno deveti mjesec islamskog kalendara ima nekoliko važnih aspekata, ali zbog prostora, spomenut ću samo dva najvažnija. Prvi je sedamnaestog Ramazana, kad su Muslimani pobijedili mnogo jačeg neprijatelja, idolopoklonika na brdu Bed'rx povrh same Mekke, kolijevke Islama. Drugi, najvažniji, pada dvadesetsedmoga, odnosno noći, a to je LEJLETUL KADR, noć u kojoj je objavljena prva Kuranska poruka Muhammedu s.a.v.s.

Tko će reći što je to LEJLETUL KADR? Lejletul kad'r hajrun min elfi šeh'r, kaže Kur'an, a što znači da je ova noć bolja od tisuću mjeseci, jer se u njoj od Boga poslani meleki (anđeli) spuštaju i takva je sve do praskozorja, odnosno do zore. A kako je upravo u mjesecu ramazanu Muhammed a.s.v.s., počeo primati Kur'an, to je najbolje doba godine za post, jer Nebo prevladava Zemlju, jer Zemlja postaje tiha, toliko tiha, da riječ Božja postaje biti čujna.

Što se tiče samo zapovijedi o postu, Kur'an izričito kaže: "O, vjernici, propisan vam je post kao što je bio propisan onima koji su bili prije vas, da biste se očuvali od grijeha i to izvjestan broj dana. A tko od vas bude bolestan ili na putu, poslije će napostiti propuštene dane. A tko od vas teško podnosi post, dat će odkup, nahranivši jednog siromaha. A tko dade više, za njega je bolje. Da znate, bolje vam je da postite." Muslimani se moraju striktno pridržavati od uzimanja bilo kakvog jela, pića, duhana i seksualnog općenja sve od zore do 10 minuta nakon zalaska sunca, kad im je opet dozvoljeno uživati sve, što im je inače tijekom dana zabranjeno.

U borbi protiv svega što pritišće čovjeka i što ga otuđuje, post ima važnu ulogu. Ne radi se samo o potpunom suprotstavljanju nagonu i materiji. Islamski post nema namjeru da u čovjeku razvija odricanje od svakog uživanja. Riječ je o suprotstavljanju ravnoteže između duha i materije, tijela i duše, srca i razuma, htijenja i znanja. Post teži isključivo ravnoteži. Post nam se nameće samo kao potreba u borbi protiv premoći grube sile materije i životinjskih elemenata u nama. On ima višestruki značaj. Premda je to teško iscrpiti u jednom članku, kao što je ovaj, ipak je potrebno barem u najkraćim citatima ukazati na još neke koristi posta.

Mislim da nije ni potrebno isticati veliki značaj i opravdanost za zdravstvenog gledišta. Kur'anska poruka: "Postite, ako želite biti zdravi!", postala je pravilo medicinske znanosti. Post u suvremenoj medicini zauzima značajno mjesto.

Iz Vašega ugla:

Ponukana razgovorima i diskusijama u našoj zajednici odlučila sam napisati par riječi na temu organizacije i (ne)koordinacije naših društvenih događaja, jer smatram da mi je zadaća i dužnost ne samo informirati, obavještavati, nego nas potaknuti i na razmišljanje i akcije.

Mi Hrvati volimo dobru hranu, glazbu i veselo društvo. Volimo i pomoći, a kad zatreba i odreći ćemo se mnogo toga - sjetimo se samo Domovinskog rata.

Zabave, banketi, priredbe, koncerti, predavanja, dva, tri, pa čak i četiri programa u isto vrijeme. Kakova šteta i žalost za one osobe koje bi htjele biti dio tih proslava, ali fizički ne mogu jer čovjek još nije pronašao način da bude fizički na dva mjesta u isto vrijeme.

Počnimo samo od crkvenih banketa. Uzmimo za primjer subotu 9. studenog. Dva vrlo važna banketa u dvjema župama planirana za isti dan. Onaj prvi, na Franjevačkom centru Kraljica Mira, Norval za prikupljanje novčanih sredstava za izgradnju nove crkve, a drugi, proslava 25. godišnjice osnutka župe Hrvatskih mučenika iz Mississauga.

Tjedan poslije toga dvije župe imaju godišnje bankete, prvi u Hamiltonu, drugi u Oakville-u.

I da nastavim. Subota 30. studenog 2002 nije izuzetak. Od najvećih društava u ovom dijelu Ontarija čak dva imaju svoje bankete - društvo "Slavonija" i društvo "Medimurje". K tome "Medimurje" slavi desetu godišnjicu uspješnog djelovanja! Oba banketa su važna jer čisti prihod je namijenjen za hvala vrijedne akcije potrebnima.

Dotaknimo se i financijske strane tih banketa. Kome ćeš dati svoj doprinos? Zbog ne-koordinacije jedan bi koncert, priredba, banket mogao biti uskraćen uspjeha.

I kako mi reče jedna osoba: "Pa upravo kad bi i fizički mogao doći i želio bih svima pomoći svojim prilogom, ne bih mogao doći iz financijskih razlo-

Danas, kad čovjek zbog toga što mu stroj otima jednu po jednu funkciju miruje, živeći u izobilju i odajući se sve više materijalnim uživanjima, post se doista nameće kao velika nužnost za očuvanje zdravlja. Veći dio najtežih oboljenja danas nastaje kao posljedica prekomjernog uživanja i nekretanja. Najčešća oboljenja suvremenog čovjeka su oboljenja srca, krvnih sudova, šećerne bolesti itd. Zna se, međutim, kako nastaju ta oboljenja.

Konačno, o postu, ima jedna socijalna strana, koja se u arapskom zove SADAKATUL FITR, tj. milostinja udijeljena u posljednjih 10 dana Ramazana, a mora se dati prije bajramske molitve. Ova milostinja je propisana kao sastavni dio ramazanskog posta. Može se dati u robi i u novcu. Obračunava se prema određenim količinama određenih predmeta trgovine koji su u doba Božjeg poslanika predstavljali osnovne prehrambene predmete. Kod određivanja visine ove milostinje, bilo bi mjerilo dnevne prehrane jednog čovjeka, a najpravičnije bi bilo da svaki koji daje, odredi visinu prema izdatku za svoju dnevnu prehranu.

I, konačno, još nekoliko pozdrava, iz Rockwooda, gđa. Marija Mance sa sinovima Krešimirovom Jr. i Tomislavom, žele sve najbolje Muslimanima čitavog svijeta, a Krešimir Jr. poručuje poruku pokojnog babe i kaže: "BAJRAM MUBAREK OLSUN"! Iz Toronta, kanadski kardinal dr. Alojz Ambrozić, u osobno ime, kao i u ime Biskupije želi sretne bajramske dane. Iz Zagreba, zagrebački muftija (kardinal) i predsjednik IVZ za Hrvatsku i Sloveniju, a njemu se pridružuje i njegov tajnik dr. Ahmed Ikanović, žele sve najbolje. Iz Oakvillea, ing. Ivo Jolić sa suprugom Marijom, želi sve najbolje. Iz Sarajeva, dr. Haris Silajdžić, u osobno ime, kao i u ime Glavnog odbora i članstva, te također iz Sarajeva Stjepan Kljuić, predsjednik Republikanske stranke, žele sve najbolje. Iz Toronta, gđica. Glorija Čavlović, upravitelj "Adria Travel Service", kao i njezina sestra i gđa. Ana Tomas, naša Karlovčanka, žele sve najbolje. Gosp. Zvonko Goljak, predsjednik organizacije HSS-a "Antun Radić" u osobno ime, kao i u ime članstva želi sretne bajramske dane.

Čestit Božić svim Hrvatima katoličke vjeroispovjesti, a Hrvatima obiju vjera sretna i plodonosna Nova godina. Od mene i moje obitelji, želim svim Muslimanima, posebno onima u poharanj Bosni sretno. Berićente i hairli bajramske nubarek dane. BAJRAM ŠERIF MUBAREK!

Mehmed Bašić

HRVATSKA ISKRA želi sretne bajramske dane svim čitateljima islamske vjeroispovjesti, kao i svim Muslimanima dobre volje.

ga. Ne bih imao dosta niti mjesečnu zaradu za sve to. Samo si proračunajte koliko bi mene i moju ženu koštalo tih par banketa i jedan koncert u studenome. Tu mislim samo na ulaznice bez pića, tombole i ostalih troškova, par stotina dolara." I nastavlja taj poznanik: "Još mi se i dogodi da me pitaju zašto nisam došao k njima na banket a oni su došli na naš piknik. I onda ti moji prijatelji misle da se ja nekak ljutim na njih ili imam nešto protiv njihovog društva? Gdje ići, što odlučiti? Tako važni događaji - a u isto vrijeme! Što učiniti?"

Poznavajući mog sugovornika vrlo dobro, znam da će taj Hrvat ipak doći kad može i pomoći koliko može, baš kao i Vi i ja, i svaka kuća u našoj zajednici.

Što biste vi odgovorili tom čovjeku? Da li postoji način i volja u našoj zajednici da se naša društva, organizacije pa i župe dogovore i nekako koordiniraju svoje proslave i priredbe? Pred neko vrijeme čula sam u razgovoru kako to rade židovske organizacije. Njihov Kongres ima detaljan plan rada svih udruga, i nema načina da se dva važna događaja poklope. Zar mi zaista moramo gotovo skrivati svoje planove za iduću godinu i onda smo zaprepašteni kad u isti dan imamo dva važna događaja, tri večere, simpozij koji nije posjećen kako treba, ili izložbu koju čak ni ne stignemo pogledati? A takovo nešto se ne bi smjelo dogoditi, jer ljudi koji rade u društvenom životu puno daju od sebe, a onih kojima je pomoć potrebna je zaista mnogo.

Vama na razmišljanje,

Biserka Milinković

ŠIRITE
HRVATSKU ISKRU

Samo nekoliko slika sa izložbe "Vivace"

IZBOR NAJBOLJEG SPORTAŠA I SPORTAŠICE ZA 2002. GODINU

U srijedu 4. prosinca hrvatski radio sat "Glas Hrvatske" organizirao je treću godinu za redom izbor najboljeg sportaša i sportašice za 2002. godinu. U prostorijama "Croatia" restoranta u Mississaugi titulu najboljeg hrvatskog sportaša ponio je Domagoj Šain, nogometaš Toronto "Croatia"-e, koji je ove godine bio proglašen i najboljim obrambenim igračem CPSL-a.

Za najbolju hrvatsku sportašicu proglašena je mlada Nicol Seljan, koja je član nogometne momčadi iz Vaughana.

Uz lijepu i svečanu atmosferu nagradu najboljem sportašu predao je gosp. Zvonimir Čelebija, naš poznati karate trener, internacionalni sudac i sportski radnik, dok je najboljoj sportašici lijepi pokal i divni buket ruža predala glavna i odgovorna urednica naše "Iskre", gđa. Valentina Krčmar.

Sve u svemu bila je to još jedna predivna večer gdje su mladi hrvatski sportaši dobili još jedno priznanje za svoje uspjehe na zelenom polju.

Bruno Pilaš

Mladi sportaši godine, Nicol Seljan i Domagoj Šain

Predstavljamo Vam novog predsjednika "Croatia"-e Toronto, gosp. Ivicu Muhara

ZNA SE!

Pred tri godine Hrvatska je primila žalosnu vijest o smrti svog prvog predsjednika, dr. Franje Tuđmana. Njegov ovezemaljski život je došao do konačnice, da bi njegovo djelo u koje je ugradio cijeloga sebe, svakom porom hrvatskog bića živjelo s novoniklim korijenima postojanja u suverenoj slobodnoj Hrvatskoj. Dr. Franjo Tuđman, po struci povjesničar, a po domoljublju vizionar koji je znao ostvariti sva obećanja svom narodu, ušao je u povijest kao vrli sin Hrvata. Njegove raširene ruke pod hrvatskim barjakom na kninskoj tvrđavi ostaju nad hrvatskim narodom zauvijek. Diljem Domovine i u dijaspori, godišnjica smrti Predsjednika je označena istim pijetetom i zahvalnosti Bogu kao što je pred tri godine tekla poput ogromne suze ožalošćena polumilijunska povorka ulicama Zagreba na posljednji ispraćaj. Od dana pogreba pune tri godine na Predsjednikovu grobu gore svijeće i okićen je svježim cvijećem nezaborava. Uz cvijeće i svijeće još je trajniji križ na grobnici, taj znak tpijenja, hoda s Bogom i svojim narodom, kako je to lijepo izrekao vlč. Ivica Kecerin u homiliji na misi zadušnici za pok. Predsjednika, održanoj u župi Hrvatskih mučenika u Mississaugi. Crkva ispunjena molitvama brojnih vjernika uzdigla je svoje molitve za pokoj duše dr. Franje Tuđmana, posljednjeg hrvatskog velikana, koji nam je ostvario državu.

Dr. Franjo Tuđman je osnovao Hrvatsku Demokratsku Zajednicu i u nju sažeo energiju državotvornih Hrvata. HDZ kroz svoj rast ponovo okuplja neumome državotvorne Hrvate, kako bi djelujući sačuvali samostalnost i integritet relativno mlade RH, domovine starodavnog naroda Hrvata. Iseljena Hrvatska i dalje živi uvjerenjem pripadnosti Domovini, usprkos zlonamjernosti pokušaja odbacivanja iseljenika kao aktivnog dijela u političkom, gospodarskom i kulturnom životu RH.

Ogranak HDZ Toronto pod vodstvom osvjedoženog odbora, je priredio domjenak 6. prosinca u znak prijateljskog i suradničkog druženja. Relativno mala dvorana bila je ispunjena do zadnjeg mjesta u prijateljskom susretu, mogli bismo reći državotvornih veterana. Obilna večera, dobro raspoloženje, evociranje zdušnog rada za oslobođenje Hrvatske u vrijeme srbočetničke agresije i želja za nastavkom rada ispunila je četverosalno druženje. Članarine se obnavljaju, a svakim danom sve to više osjeća se prisutna energija za suradnju sa Središnjicom u predizborno vrijeme. Kao i devedesetih godina tako i ovaj puta hrvatsko srce neće dozvoliti ravnodušnost pri biranju Vlade i predsjednika RH. Osjećate li i vi zov Domovine, te s nostalgijom se sjećate svoje državotvorne djelatnosti pridružite se radu HDZ-a,

ZNA SE!

Višnja Katušić Geoheli

Slučaj Bobetko, Domazet, Markač, Korade

PREMIJER RAČAN: Tražit ćemo od Haaga da se proces protiv Bobetka obustavi

ZAGREB - Davanje mogej jamstva generalu Jaku Bobetku humanitarni je gest vođen isključivo zdravstvenim razlozima. Duboko vjerujem da u Hrvatskoj nema institucije koja će u ovom slučaju preći preko njegova teškog zdravstvenog stanja, pa odvođenje u Haag ili nasilna predaja optužnice ne dolaze u obzir - ustvrdio je u petak tijekom svojeg obraćanja Saboru premijer Ivica Račan.

Intenzivni kontakti između Vlade i generala počeli su, prema premijerovim riječima, nakon što je Ustavni sud donio mišljenje o operaciji Medački džep i nadležnosti Haaškog suda. Na temelju njega Vlada je odlučila uputiti čitav spis, zajedno i s dva podneska, županijskom sudu u Zagrebu.

- Zar mislite da bi Vladi uopće palo na pamet da dozvoli SFOR-u intervenciju pored vlastitih institucija - protupitanje je kojim je premijer izravno odgovorio na sve glasnije špekulacije o različitim scenarijima za navodno izručenje Bobetka Haagu. On je ponovio da Vlada više neće tolerirati prijetnje "berača kestenja" oko generalove kuće, ali ni njihovih organizatora.

- Jamstva koja sam dao ne znače ignoriranje pravnog sustava ove zemlje, nego moje podmetanje leđa u situaciji u kojoj se general Bobetko nalazio pod velikom presijom svoje okoline, koja ga je uvjeravala da je Vladi samo stalo da ga što prije prebaci u Haag - istaknuo je Račan, koji smatra da je Bobetko i bez jamstava trebao vjerovati da će institucije hrvatske države postupiti po zakonu, i poštovati ljudska prava haaškog optuženika.

Oko Bobetka je posljednjih tjedana bilo previše loše politike, a u nju, ustvrdio je premijer Račan, spadaju i priče o SFOR-ovim helikopterima koji su navodno bili spremni "pokupiti" generala iz njegova stana na Tuškancu.

- Zar mislite da bi Vladi uopće palo na pamet da dozvoli SFOR-u intervenciju pored vlastitih institucija - protupitanje je kojim je premijer izravno odgovorio na sve glasnije špekulacije o različitim scenarijima za navodno izručenje Bobetka Haagu. On je ponovio da Vlada više neće tolerirati prijetnje "berača kestenja" oko generalove kuće, ali ni njihovih organizatora. Bobetko se nalazi u bolnici, gdje je, s obzirom na teško zdravstveno stanje, već davno trebao biti. Pred nama sada stoje još neki pravni potezi, pa i zahtjev za obustavom postupka protiv njega, za što imamo Bobetkovu suglasnost da će u tome potpuno sudjelovati - zaključio je Račan.

(Slobodna Dalmacija 16.11.)

GENERAL BOBETKO NESPOSOBAN ZA SUDJELOVANJE U SUDSKOM POSTUPKU

28. studenoga - Umirovljeni general i haški optuženik Janko Bobetko nije sposoban za sudjelovanje u sudskom postupku, stoga za sada nije moguće postupiti prema zahtjevu i nalozima Haškog suda za njegovim uhićenjem i izručenjem, priopćio je zagrebački županijski sud. Nesposobnost Bobetka za sudjelovanje u postupku utvrdio je na zahtjev Suda liječnički tim zagrebačkoga Medicinskog fakulteta. Umirovljeni general Janko Bobetko nije sposoban za sudjelovanje u sudskom postupku i svako bi psihofizičko opterećenje pacijenta moglo dovesti do bitnog pogoršanja njegovog zdravlja s mogućim fatalnim ishodom, zaključak je sedmeročlanog liječničkog tima koji je dostavljen Sudu.

Sud je o zdravstvenoj nesposobnosti Bobetka i nemogućnosti postupanja prema zahtjevima Haškog suda obavijestio Vladu, uz napomenu da će pratiti njegovo zdravstveno stanje i ovisno o tome odlučiti o izvršenju zahtjeva Haškog suda. U priopćenju se navodi i odredba Zakona o kaznenom postupku prema kojoj je zdravstvena nesposobnost optuženika razlog za prekid postupka. Prema istom zakonu, prestankom te nesposobnosti postupak se nastavlja. Prema odredbi 59. Pravilnika Haškog suda o postupku i dokazima, Vlada treba izvijestiti tajništvo Haškog suda o razlozima neispunjenja naloga tog suda o uručenju optužnice i uhićenju. Haški sud tada može uputiti svoj liječnički tim kako bi provjerio sprječava li zdravstveno stanje optuženog ispunjenje naloga Suda.

Hrvatska Vlada zaprimila je od Županijskog suda u Zagrebu, putem Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, izvješće istražnog suca tog suda po nalazu medicinskog vještačenja prema kojem je utvrđeno kako general Janko Bobetko iz zdravstvenih razloga nije sposoban za sudjelovanje u bilo kakvom sudskom postupku.

Kako je priopćio Vladin Ured za odnose s javnošću, vlada će putem Veleposlanstva Republike Hrvatske u Haagu predati Izvješće tajništvu Međunarodnog kaznenog suda u Haagu.

Bosiljko Mišetić, jedan od odvjetnika umirovljenog generala i haškog optuženika Janka Bobetka, izjavio je kako se moglo očekivati da će zagrebački županijski sud utvrditi da Bobetko nije zdravstveno sposoban sudjelovati u sudskom postupku. Sud je napravio svoje, a sada je na Vladi da o tome izvijesti Haški sud, rekao je Mišetić, ne želeći nagađati kakva će biti reakcija Haškog suda.

Na temelju odredbe 59. Pravilnika Haškog suda o postupku i dokazima Vlada izvješćuje tajništvo Haškog suda o razlozima neispunjenja naloga tog suda o uručenju optužnice i uhićenju. Haški sud tada može uputiti svoj liječnički tim kako bi provjerio sprječava li zdravstveno stanje optuženog ispunjenje sudskog naloga. (HRT)

SLUČAJ BOBETKO: PETEROČLANO ŽALBENO VIJEĆE ODLUČILO U KORIST ARGUMENTATA TUŽITELJSTVA Haag odbacio prigovore hrvatske Vlade

ZAGREB/HAAG - Haško žalbeno vijeće odbilo je prigovore hrvatske Vlade na optužnicu i uhiđbeni nalog za generala Janka Bobetka, čime su Banski dvori početkom listopada pokrenuli pravnu bitku protiv Tužiteljstva.

Petorica haaških sudaca - Mohamed Shahabuddeen, David Hunt, Mehmet Guney, Fausto Pocar i Claude Jorda, koji je predsjedao žalbenim vijećem - odlučila su tako u korist argumentata Tužiteljstva, koje je tvrdilo da hrvatska Vlada nema pravnih temelja za prigovore jer optuženi general Bobetko nije ni bio u postupku izručenja, odnosno nije ni primio optužnicu. Hrvatska strana smatrala je, pak, kako je tekst optužnice protiv generala Bobetka sporan jer se u njemu navode brojne činjenične netočnosti, prema kojima ispada da je akcija Medački džep bila ilegalna operacija koja je služila za ostvarivanje zločinačkih ciljeva. Podsjetimo i na to da je hrvatska Vlada još prije najavila da će ispoštovati odluku haaškog Žalbenog vijeća, ma kakva god ona bila.

Uz odluku o odbijanju hrvatskih podnesaka, haaški suci priložili su i svoja mišljenja o slučaju generala Janka Bobetka; suci Fausto Pocar i David Hunt, koji se slažu s odlukom žalbenog vijeća, naveli su tako da se Tribunal ne može baviti podnescima oko optuženika koji se nije ni pojavio pred Sudom, pa stoga podnesci hrvatske Vlade nisu održivi.

Međutim, iako je samo ta činjenica bila dovoljna za odbijanje prigovora, žalbeno vijeće išlo je u detalje u svojoj analizi, odnosno bavili su se pitanjem mora li Haag prvo zatražiti intervju s osumnjichenikom prije negoli se potvrdi optužnica. Suci su se složili da takva obveza ne postoji. Također, s obzirom na hrvatske argumente kako Bobetko zadovoljava sve uvjete za privremeno puštanje na slobodu, čak i kada bi bio u haaškom procesu, suci Hunt i Pocar naglašavaju da je ta teza bez temelja, odnosno da se ne može govoriti o privremenoj puštanju na slobodu za osobu koja se nije ni odazvala pozivu Suda.

Oni dodaju kako je sam Bobetko nekoliko puta javno kazao da se ne namjerava predati Haagu i da on osobno nikada nije zatražio od Suda mogućnost privremenog puštanja na slobodu te upozoravaju da Hrvatska nije ispunila svoju obvezu u suradnji s Haagom i unučila optužnicu umirovljenom generalu. (Slobodna Dalmacija 30.11.)

FLORENCE HARTMANN: NA POTEZU JE HRVATSKA

Glasnogovornica Haaškog tužiteljstva Florence Hartmann u svojoj izjavi podsjetila je kako je hrvatska Vlada najavila da će ispoštovati odluku žalbenog vijeća. - Hrvatska sada treba odlučiti hoće li i dalje odbijati postupiti po svojim obvezama ili će djelovati u okviru suradnje s Haagom. Sada je vrijeme kada tu suradnju mora dokazati. Obveza Hrvatske je da u razumnom roku ispoštuje odluku žalbenog vijeća, i mi u dobroj vjeri čekamo da se to dogodi. Ako postoje neki problemi, poput zdravstvenih, onda Hrvatska mora pokrenuti pravilo 59 i izvijestiti centralu Suda zašto nije u stanju uručiti optužnicu i uhiđbeni nalog - naglašava Florence Hartmann. Kada hrvatska strana izvijesti Sud o tome, onda se otvara i mogućnost dolaska haaških liječnika u Zagreb kako bi pregledali generala Bobetka i utvrdili je li sposoban za sudski proces ili ne.

Tribunal iznenađen Račanovim miješanjem u sudsku vlast

ZAGREB/HAAG - U centrali Haaškoga suda vrlo pažljivo prate razvoj događaja u slučaju Bobetko. Službeno, odlazak generala Bobetka u bolnicu komentira se riječima kako se situacija formalno-pravno nije promijenila jer Haag nije službenim kanalima izviješten o

tome zbog čega Bobetku nije uručena optužnica i uhiđbeni nalog pa njegova hospitalizacija stoga ništa ne mijenja na stvari.

Neslužbeno, naši sugovornici iz Haaga vrlo su zabrinuti, čak i neugodno zatečeni zbog izjava premijera Ivice Račana o tome da je on osobno dao bolesnom generalu jamstva da mu se optužnica neće unijeti u bolnici. U Haagu, naime, ne razumiju kako se premijer može tako javno "hvaliti" petljanjem u sudsku vlast i upozoravaju da takve izjave samo štete ionako narušenim odnosima Haaga i Zagreba. U slučaju da se tako i dogovori s generalom Bobetkom, dodaju naši izvori, prvi ministar nije trebao to tako javno i na sva zvona prezentirati.

Čuđenje u centrali Tribunala tim je veće, naglašavaju suradnici haaške tužiteljice, zato što je Carla del Ponte tijekom svoga nedavnog boravka u Zagrebu nekoliko puta svojim hrvatskim sugovornicima sugerirala u dobroj namjeri da bi najpametnije bilo pokrenuti članak 59. po kojemu bi se otvorio prostor za dijagnostičiranje zdravstvenog stanja generala Bobetka, odnosno dolazak haaških liječnika koji bi onda i formalno utvrdili ono na što njihovi hrvatski kolege već odavno upozoravaju - da je general star i slab, narušena zdravlja i pod velikim pritiskom, te da ne bi mogao izdržati pritvor ili odlazak u Haag. Time bi cijeli slučaj poprimio znatno drukčiju dimenziju - nagađa se, naime, o obustavljanju postupka, a u Haagu ne zaboravljaju podsjetiti da su iščitavanjem hrvatskih medija redovito dobivali informacije o zdravstvenom stanju bolesnoga generala, ali ništa od toga nije stiglo službenim kanalima.

Zbog toga se u Haagu čude kako su mediji vrlo brzo shvatili od kolike je važnosti Bobetkov zdravstveni problem, a da tim istim putem nisu krenuli

domaći dužnosnici. Podsjetimo, pravilo 59., čije se aktiviranje u Haagu očekivalo, podrazumijeva da država nije u stanju uručiti optužnicu i uhiđbeni nalog nekom optuženiku, zbog bilo kojega razloga, pa onda cijelu situaciju preuzima Haag.

Da je pravilo 59. pokrenuto, smatraju u Tribunalu, stvari bi se drukčije razvijale; nitko ne bi poduzimao nikakve ishitrene ili nagle korake, nego bi, na temelju izvješća Hrvatske o tome da je general Bobetko bolestan, u Zagreb stigli haaški liječnici koji bi to i potvrdili. Zbog čega su se u Hrvatskoj oglašili na zahtjev o pokretanju pravila 59., haaški djelatnici ne žele nagađati, ali dodaju da im je ta mogućnost cijelo vrijeme bila "pred nosom". U centrali Haaškog suda ne zaboravljaju napomenuti kako je Hrvatska, umjesto na aktiviranje pravila 59., krenula u neodlučnu i iscrpljujuću pravnu bitku protiv Tužiteljstva i poslala podneske na optužnicu i uhiđbeni nalog, o čemu će se u konačnici očitovati žalbeno vijeće.

Nakon ocjene Ustavnoga suda o tome da su oslobodilačke akcije Hrvatske vojske bile legitimne i legalne, u Haagu na to nemaju nikakvih prigovora jer smatraju da u cijeloj priči nije bilo ništa spomo; Haag istražuje konkretne zločine i nema se namjeru baviti nečim drugim. No, isto tako se upozorava da je zbog svih političkih polemika istisnuta osnovna dimenzija zbog koje je Sud za ratne zločine na području bivše Jugoslavije i nastao, a to je da se sudski procesi vode prije svega zbog žrtava rata, što se, zbog korištenja Haaga u dnevopolitičke svrhe, redovito stavlja u drugi plan, kada su u pitanju države za koje Haaški sud ima mandat. (Slobodna Dalmacija)

DOMAZET PREKINIO ISPITIVANJE HAŠKIH ISTRAŽITELJA

ZAGREB, 21. studenoga (Hina) - Umirovljeni admiral Davor Domazet Lošo u četvrtak je prekinuo ispitivanje haaških istražitelja u svojstvu osumnjičenika, jer, kako je rekao, još nije doznao ni jednu činjenicu prema kojoj ga se tereti, ali je Haaškom sudu ostao na raspolaganju ukoliko tužitelji iznesu konkretne argumente. "Dva i pol dana nismo čuli ama baš ni jednu činjenicu, koja bi me teretila. To je najgore kršenje temeljnih ljudskih prava, jer me se sumnjiči, a da ne znam zašto", izjavio je Domazet na izvanrednoj konferenciji za novinare, neposredno nakon što je izašao iz Ureda Haaškog suda u Zagrebu. Admiral Domazet je rekao kako i dalje poštuje sve međunarodne institucije, pa i Haaški sud, kojemu će se odazvati ako podigne optužnicu. "Spreman sam podnijeti sve konzekvencije i ako treba sjest ću u zrakoplov za Den Haag, ali ovo nisam mogao dopustiti", rekao je Domazet.

WT: ICTY ISPITIVAO DOMAZETA O AMERIČKOJ VOJNOJ POMOĆI

WASHINGTON, 6. prosinca (Hina) - Haaški sud za ratne zločine (ICTY) istražuje podatke o američkoj vojnoj pomoći Hrvatskoj u vojnim operacijama protiv pobunjenih Srba, objavljuje u petak "Washington Times". Novinar Jeffrey Kuhner piše da su o tome istražitelji nedavno u Zagrebu ispitivali admiral Davora Domazeta, bivšeg čelnika vojne obavještajne službe. Istražitelji su se raspiitali o ulozi SAD i pomoći hrvatskim snagama u operaciji Medački džep 1993. godine i operaciji Oluja 1995. godine, piše "Washington Times". "Stvami cilj ispitivanja bio je doznati za udio američkih obavještajnih dužnosnika u operacijama Medak i Oluja", prenosi washingtonski dnevnik riječi neidentificirane osobe za koju tvrdi da je bila nazočna razgovorima Domazeta s istražiteljima ICTY-ja.

"Washington Times" prenosi izjave te osobe da su se istražitelji posebno zanimali za korištenje američkih bespilotnih letjelica i podatke koje je Hrvatska vojska navodno dobivala od američke Nacionalne agencije za sigurnost (NSA). List piše da je glasnogovornik ICTY-ja Florence Hartmann tvrdnje o istrazi usmjerenoj prema SAD nazvala neutemeljenima.

Ispitivanju admiral Davora Domazeta u Zagrebu prošlog mjeseca, uz haaške istražitelje bili su nazočni samo njegov odvjetnik i predstavnik hrvatske Vlade. Jeffrey Kuhner i "Washington Times" su u više navrata i ranije pisali o mogućem proširenju haaške istrage na neke američke dužnosnike primjenom načela zapovjedne odgovornosti.

Markaču uručen haaški poziv

ZAGREB - General Mladen Markač jučer u 9.10 sati ušao je u zgradu Vlade u Mesničkoj 23, a u kojoj se nalazi i Ured za suradnju s Haaškim sudom. Markač je došao po poziv iz Haaga adresiran na njegovo ime, a svoj posjet nije želio komentirati. General Markač nije komentirao sadržaj poziva jer se u zgradi zadržao više od četiri i pol sata, a kako smo doznali iz dobro upućenog izvora, general nije htio izaći iz zgrade Vlade dok su god novinari ispred nje. Kako kaže, u posljednje su ga vrijeme novinari jako uznemiravali, pa ne želi dodatnu pompu oko svog poziva.

STATE DEPARTMENT O ISPITIVANJU DOMAZETA

WASHINGTON - SAD nema razloga vjerovati da bi ma koji američki dužnosnik mogao biti pod istragom Haaškog suda, kazao je glasnogovornik State Departmenta Richard Boucher u povodu tvrdnji da su istražitelji ICTY-ja admiral Davora Domazeta ispitivali o američkom udjelu u akcijama Medak i Oluja. Po Boucherovim riječima SAD nije bio uključen u planiranje ni provedbu operacije Oluja. "Ponešto smo znali o pripremama, ali nismo ih podržali. Oduvijek smo jasno dali znati da vjerujemo kako problem reintegracije većinskih srpskih područja u Hrvatsku treba riješiti političkim dijalogom", kazao je Boucher. Washington je, podsjeća glasnogovornik State Departmenta, hrvatsku Vladu, vode tzv. krajinskih Srba i vladu Srbije "pozivao na suzdržanost i poštovanje prava i sigurnosti civila, ratnih zarobljenika i pripadnika mirovnih snaga".

Po njegovu mišljenju, sadašnja istraga ICTY-ja ima veze sa slučajem generala Ante Gotovine "koji mora pred sud u Haagu". "Pozivamo gospodina Gotovinu da se preda Sudu kao što su to drugi učinili", zaključio je Boucher. Večernji list, 8. prosinca 2002.

Umirovljeni general Ivan Korade je sa svojim odvjetnikom Željkom Olujićem pružio u Vladinu Uredu za suradnju s Haaškim sudom poziv za razgovor s haaškim istražiteljima u svojstvu osumnjičenika. Olujić - kojega je Korade i u Uredu potvrdio za svog pravnog zastupnika u vezi s haaškom problematikom - ističe kako u pozivu nije navedeno zbog kojih zapovijedi i o kojem razdoblju istražitelji žele pričati s Koradeom.

- General je častan čovjek koji stoji iza svojih zapovijedi i zbog toga je preuzeo poziv, a sljedećih ću dana pokušati doznati detaljnije razloge ovog poziva. Za najkasnije mjesec dana, kada sve dogovorimo međusobno i s istražiteljima, idemo na razgovor - izjavio je Olujić.

Olujić je dodao i kako je uvjeren da će Korade pobijediti i u ovoj pravnoj bitci jer nema što skrivati. (Večernji list)

SLAVONIJA KOLINJE

Koliko je 'kolonije' popularno kad ga pripremaju Slavonci vidjelo se već po tome što su sve ulaznice bile rasprodane u vrlo kratkom vremenu! Pred ulazom u dvoranu Croatia Banquet Hall dočekala nas je gđa Mira Pezer u predivnoj narodnoj nošnji i lijepo ukrašenim stolom. A kad si ušao u dvoranu, dočekali su goste dva 'prava' Slavonca sa čašicom vruće kuhane rakije. Kako reče jedan od zaduženih za tu 'kapljicu': "Ulazi izvana a grije iznutra".

Gđa. Pezer u slavonskoj nošnji

Na svakom stolu uz cvijeće i malu hrvatsku trobojnicu, bio je tanjur s pravim slavonskim specijalitetima i košaricom punom kruha. A specijaliteti su bili slavonske kobasice, krvavice i čvarci, na slavonski način.

Voditelj program i član odbora društva Adam Pezer pozdravio je prisutne. Nakon odsviranih himni Kanade i Hrvatske, koje su izveli grupa 'Domovina', prisutni su minutom šutnje odali počast žrtvama Domovinskog rata, a posebno herojskog grada Vukovara.

Vič. Ivica Kecerin, pozdravio je prisutne te kao što je pravi hrvatski običaj molitvom i blagoslovom počela je večera.

Trebalo je puno toga napraviti kako bi banket bio uspješan. Evo samo nekih detalja: tjedan dana prije banketa predsjednik Milan Križan i članovi društva intenzivno su radili kobasice, čvarke pripremali za zabavu, dok su vrijedne gospođe društva pekle kolače, ali i plakale ribajući svježi hren. Izvršna večera bila je pripremljena pod iskusnim vodstvom kuharica "Slavonija catering" gđa. Slavice Miletić i Vere Kukolić. Svi koji su radili bilo u kuhinji, u dvorani, u pripremama ili poslije u čišćenju i spremanju radili su

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 116, 15. XI 2002

BESPLATNO, jasno.

Programa nije bilo, a niti govora. Predsjednik Fonda Slavonija gosp. Milan Križan samo je ukratko iznio što je sve ovaj Fond napravio tijekom samo ove godine. (Podsjetimo se, Fond "Slavonija" postoji i uspješno radi već 12 godina.) Naime prema riječima gosp. Križana mnogo ljudi koji pomažu ovo društvo žele znati kamo ide njihova novčana pomoć. "Slavonija" je do sada, ove godine, već dala preko dvadeset tisuća dolara u dobrotvorne svrhe. Novac nije samo poslan za potrebne u Hrvatskoj i BiH nego su novčanu pomoć dobili i pojedinci i ustanove u Kanadi. Evo nekih od tih donacija: za porušena svetišta u Hrvatskoj, Šarengaj, dječja sirotišta, četiri obitelji u BiH, general Blaškić, bolnica u Vukovaru, mladić iz Slavonske Požege za školovanje, obitelj s petero djece, župa Mississauga, Katedra za hrvatski jezik - University of Toronto, uređenje jedne bolničke sobe u Credit Valley hospital u Mississaugi, novčana pomoć za pokop jednog župljanina itd.

Sudimo li po ovom banketu onda znamo da će i dalje Slavonci nastaviti sa uspješnim radom, jer ova zajednica zaista cijeni njihov rad. A o vrijednosti rada i odricanja članova društva, kao i svih onih koji na bilo koji način pomažu akcije "Slavonije", najbolje je izrečeno u slijedećem

"PO NJIHOVIM ČETE IH DJELIMA PREPOZNATI!"

ČESTITAMO! (BM)

Slavlje je nastavljeno navečer, uz izvrsnu večeru (opet velika hvala gđi. Ani Kos za jako dobru hranu i dobru atmosferu u kuhinji), uz dobru glazbu "Trećeg stupnja", uz dobru čašicu i mnogobrojne prijatelje i goste. Predsjednik društva gosp. Franjo Gavez je pozdravio sve goste, prijatelje i članove, sjetio se mnogih, zahvalio svima. Kratko je govorio o radu društva, koje radi od gotovo prvog dana rata pomažući djecu palih branitelja, za razna krizna područja, gdje je trebala pomoć, kao recimo Dubrovnik, Vukovar i Ivanić grad, za hrvatsko Veleposlanstvo itd, no najviše su ponosni na njihovo uključivanje za Dom hendikepirane djece u Čakovcu. Ovo društvo je svojim radom pomoglo Dom od samih početaka do danas, a svoju pomoć i dalje šalju. Posebnu čestitku poslala je dr. Katarina Hobljaj, upraviteljica doma koja je jednostavnim riječima izrekla kako je riječ "hvala" upravo preskromna riječ za ono što je ovo društvo učinilo u ovih deset godina.

Članovi društva Međimurje, u predahu

Uz slovenskog svećenika, vel. Ivana Blazara koji je pozdravio rad ovog društva, gosp. Janko Perić, MP iz Ottawe, inače Zagorec, pozdravio je Međimurce, čestitavši im jubilej rada. Donio je i čestitku premijera Kanade Hon. Jean Cretiena, koju je pročitao gđa. Viki Tolley. Kanadski premijer je pozdravio sve članove društva, i čestitao im na širenju kulture, humanitarne pomoći i sudjelovanja u kanadskom životu.

Uz dobru hranu, veselu glazbu i radost veselje se nastavilo, no ne smijemo nikako zaboraviti izvanrednu pjesmu koju je pročitao gosp. Franc Lajtman u pravom međimurskom stilu "Fala Bože za Međimurje" (pjesma je tiskana na str. 47). No, Franc Lajtman, inače osnivač i prvi predsjednik ovog društva održao je i kraći pozdravni govor, u kojem je zahvalio svima koji su sebe dali za ovo društvo, sjetio se onih kojih više nema među nama, i upozorio sve kako iako mi koji puta govorimo "kako se mi ne bavimo politikom" moramo razmisliti o

značenju te rečenice, jer praksa je pokazala kako će se politika baviti nama, ako se mi prepustimo mutnoj vodi.

Otišla sam dosta rano, jer rad je zvao, no iza mene je ostao veseli ples, zadovoljstvo za deset godina uspješnog rada. I ovaj puta su se Međimurci sjetili rada mnogih žena, članica društva koje meumomo pomažu gdje god treba. Ove godine nagrađene su članice Ružica Štanc, Katica Gavez, Franca Novak, Maryann Lajtman i Rozalija Kireta. U slovenskoj dvorani do jutra su slavili i veselili se članovi hrvatskog društva "Međimurje", koji su radeći za druge obogatili svoje živote i postali jedna velika obitelj. I opet se vraćam na riječi vrlo mlade Mace ujutro: "Tu se osjećam doma, tu sam među svojima..." Dragi Međimurci, iako sam i ja član ovog društva, znam da vam u ime cijele zajednice mogu čestitati ovaj dan. Neka način rada ove udruge bude zvijezda vodilja za svaku udrugu koja radi, jer samo ovim načinom moguće je postići rezultate. Kaže se, kad imamo, moramo podijeliti sa onima koji nemaju. Ovo društvo i dijeli što ima, i radi kako bi imalo što više, za bližnjega svoga.

Cestitamo..... (VK)

Čestitamo Međimurcima 10. godišnjicu rada!

Razgovor: Doris Pack, zastupnica u Europskom parlamentu i šefica izaslanstva za jugoistočnu Europu

Nikako ne mislim da je Hrvatska iznevjerila.

Doris Pack zastupnica je u Europskom parlamentu, ujedno i šefica izaslanstva za odnose s jugoistočnom Europom. Njezin angažman oko Hrvatske tijekom rata dobro je poznat domaćoj javnosti, a s promoviranjem naše zemlje u europskim krugovima gospođa Pack nastavila je i kada je u pitanju približavanje Hrvatske Europskoj uniji. Stoga smo s Doris Pack razgovarali o trenutačnoj međunarodnoj poziciji Hrvatske, odnosima Hrvatske i Haaga i procjenama europskih parlamentaraca kako će se problemi na relaciji Zagreb - Haag odraziti na približavanje naše zemlje europskoj petnaestorici.

Kako Vi doživljavate situaciju oko Hrvatske i Haaga? Kako ona utječe na međunarodnu poziciju Hrvatske i je li stvorena atmosfera da je Hrvatska "podbacila" u očekivanjima europskih lidera?

Nikako ne mislim da je Hrvatska iznevjerila. Ako gledamo situaciju kako se razvija u odnosima vaše zemlje s Haagom, onda je jasno da suradnja postoji i ne vidim da se stvorila ikakva loša atmosfera. Čak ni iz Haaga ne dobivamo sada nikakve prigovore. Suradnja traje, u Zagrebu se odvijaju razgovori haaških istražitelja s pojedinim hrvatskim generalima koji su se tom pozivu odlučili odazvati. S druge strane, general Janko Bobetko je bolestan i nalazi se u bolnici. Mislim da u vezi s odnosima Hrvatske i Haaga nema razloga za neku veliku zabrinutost. Nitko nikada nije rekao da se od suradnje odustaje.

Dijele li to mišljenje i Vaši kolege u Europskom parlamentu?

Čini mi se da je tako. Naime, većina njih trenutačno nije previše zainteresirana za to pitanje jer ih muče neki drugi problemi. Oni pak koje malo više zanima ono što se događa s Hrvatskom, dijele moja razmišljanja. Kako je poznato, može se reći da sam o tom pitanju ja više informirana od ostalih pa sam korak ispred njih u tom smislu.

U Hrvatskoj je tijekom proteklih tjedana postojao jedan strah od mogućnosti da nam međunarodna zajednica uvede sankcije, bilo da se radi o tihim sankcijama ili otvorenim "kaznama" zbog navodne nesuradnje s Haagom. Je li to bila realna prijetnja?

Nažalost, u cijelom tom slučaju učinilo mi se da je Europska unija počela vrlo rano reagirati na ono što se događa u Hrvatskoj. U trenutku kada su počela stizati upozorenja iz Europske komisije, Hrvatska je krenula u pravnu bitku i podnijela je svoje prigovore Haaškome sudu jer je željela osporiti neke stvari u optužnici. Hrvatska je učinila ono što je mogla i tražila je da se neke stvari isprave - i ništa drugo! To je urodilo time da će o svemu odlučivati žalbeno vijeće u Haagu i ta će se odluka poštovati. Mislim da je trebalo više razumijevanja za te poteze.

Velika Britanija je u međuvremenu odlučila zamrznuti ratifikaciju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, a upravo to je shvaćeno kao velika šteta za Hrvatsku i njezinu poziciju pred međunarodnom zajednicom?

To nije bilo dobro! Potrebno je shvatiti što se događa u vašoj regiji. Ponekad me ljuti to što pojedine vlade u Europi često toga nisu svjesne i poduzimaju korake koji uopće ne odgovaraju toj situaciji! Nadam se da će Vijeće ministara Europske unije to shvatiti. Osobno, situaciju u Hrvatskoj procjenjujem tako da vaša zemlja i dalje surađuje s Haaškim sudom i to u onoj mjeri u kojoj može surađivati!

Vi ste poznati kao prijatelj Hrvatske pa bi bilo zanimljivo čuti jeste li imali priliku o tome govoriti pred vašim kolegama u Europskom parlamentu?

Iskreno govoreći, to nikada nije bila tema u Europskom parlamentu. Slučaj Bobetko nikada nije bio na dnevnom redu pa nisam ni imala priliku nešto više reći o tome. Iznimka su neke kolege koje sam željela informirati o onome što se događa, a koji su pokazali interes. Ali, ponavljam, u Europskom parlamentu vaš slučaj nikada nije bio na dnevnom redu.

Je li to dobro ili loše za Hrvatsku?

To je dobro. U međuvremenu stvari su krenule dobrim putem.

Hrvatska će ipak i dalje imati suradnju s Haagom kao jednu od svojih najvažnijih međunarodnih obveza. Koliko će ta suradnja i dojam europskih zemalja o tome je li ona dobra ili loša utjecati na približavanje Hrvatske Europskoj uniji?

Suradnja s Haagom od najvećeg je značenja za sve zemlje u regiji! Haaški sud je formiran zbog ratnih zločina počinjenih na području bivše Jugoslavije. Hrvatska je bila dio toga, počinjeni su neki zločini i oni moraju biti kažnjeni.

Na dobrom ste putu

No, sve to treba napraviti na pravi način. Međutim, ako uzmemo za primjer slučaj Bobetko i ako se dogodi da u optužnici neke stvari nisu pravilno

navedene, ako su pogrešne, onda se to mora popraviti i ono što se navodi mora biti precizno i točno. Zbog toga mislim da je sasvim u redu što je hrvatska Vlada zbog toga prosvjedovala i što je uputila prigovore na tekst optužnice na koji ima brojne ispravke. Haaško žalbeno vijeće odlučit će o tome. Međutim, haaško pitanje nije jedino po čemu se ocjenjuje vaš napredak prema Europskoj uniji, dosta drugih pitanja treba riješiti koja su konkretne naravi. To se sve mora napraviti zato što zemlje koje se žele približiti Europskoj uniji moraju učiniti sve ono što su naše države, članice EU-a također morale prije napraviti. Hrvatska je na putu da to učini, trebat će vam vremena, ali krenuli ste.

Najavljeno je da će Hrvatska iduće godine podnijeti zahtjev za punopravno članstvo u Europskoj uniji. Mislite li da je spremna za to?

Hrvatska mora imati svoju šansu da postane članica Europske unije. Ona je tu šansu trebala imati tako da postane članica kada i Slovenija, ali problem je bio u tome što je trećina vaše zemlje bila okupirana četiri godine. Problem je bio i rat u Bosni i Hercegovini u koji je Hrvatska bila uključena, a to možete zahvaliti Slobodanu Miloševiću. Sada se situacija oko približavanja Europskoj uniji mora ubrzati, iako je jasno da za sve reforme koje vas čekaju također treba vremena. Sadašnjim kandidatima trebalo je 12 godina da to učine. Mislim da je Hrvatska na dobrom putu. Ponavljam, situacija s Haagom nije loša, suradnja se odvija i ako vaši dužnosnici procijene da je došao trenutak za podnošenje prijave za kandidaturu, oni će to i učiniti.

Međutim, neki su diplomati u Hrvatskoj sugerirali da bi možda bilo bolje odgoditi podnošenje zahtjeva za kandidaturu dok se prašina oko slučaja Bobetko i općenito suradnje s Haagom ne slegne. Kako to komentirate?

Ono što želim podcrtati jest da je slučaj Bobetko u fazi rješavanja i on će se riješiti ovako ili onako. Prvo, Bobetko je jako bolestan. Drugo, Hrvatska želi osporiti dijelove optužnice i ja se s tim slažem jer ono što je napisano, a vrlo sam pomno pratila što se tada događalo, nije točno. Treće, haaški istražitelji došli su u Zagreb i razgovarali su s ljudima s kojima žele razgovarati. Svi su spremni sudjelovati i pomoći onoliko koliko mogu. Tu nema problema! Ne može se sada odjednom kombinirati mogućnost Hrvatske da osporava dijelove optužnice koje ne smatra korektnim s njezinom željom da se kandidira za punopravno članstvo u Europskoj uniji! Međunarodna zajednica ne može uvijek sve to trpiti u isti koš i kombinirati neke stvari na taj način. Drugačija bi situacija bila da Hrvatska ne surađuje s Haagom, ali vaša zemlja surađuje i to je činjenica.

(Slobodna Dalmacija 29. studenoga 2002.)

Modern Age

Plastics Inc.

Custom Plastic Fabrication & Machining

Specilizing in Acrylics:

- Designing
- CNC Machining
- Computerized Vinyl Signs
- Point of Purchase Displays
- Optical Displays
- Acrylic Furniture
- Projektiramo po Vašim osobnim specifikacijama
- Izrađujemo Acrylic namještaj
- Stalci za novine, tace za serviranje, rame za slike itd.

For more information call:

Stan Trtanj, Ivan Hajsan or Bob Galamaga

Tel: (416) 675 2955, Fax: (416) 675 2965

50 Fasken Dr. Units #2, 3, 4, 5

Etobicoke, Ontario, M9W 1K5

Komentar Glasa Koncila Nacionalnim manjinama potpuna ravnopravnost

Jedna od trajno prisutnih tema u hrvatskoj političkoj stvarnosti od smjene bivše komunističke vlasti, a osobito od uspostave samostalne Republike Hrvatske, svakako je položaj i prava nacionalnih manjina. Čak je i samo priznanje Republike Hrvatske kao samostane i nezavisne države bilo uvjetovano donošenjem Zakona o ljudskim i manjinskim pravima. Premda je Hrvatska taj zahtjev ispunila i donijela ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina i premda nacionalne manjine u svim sazivima Hrvatskoga sabora imaju svoje predstavnike, već se duže vrijeme naši političari ponovno bave tim istim pitanjima. Razlog tomu su potreba trajnoga pravednog rješenja toga pitanja te zahtjevi koje postavlja međunarodna zajednica, osobito one međunarodne snage koje odlučuju o ulasku Republike Hrvatske u NATO-savez te u Europsku uniju. Naime, te političke snage uvjetuju Hrvatskoj približavanje tim savezima, između ostaloga i donošenjem novoga ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, što baš nije jednako strogo traženo od nekih zemalja koje su upravo ovih dana primljene u NATO i kojima su vrata Europske unije već otvorena. Razumnije se da su međunarodni centri moći posebno bili, a i sada su, osjetljivi za položaj srpske nacionalne manjine u Hrvatskoj, koja je i najbrojnija manjina. No, za hrvatski narod i za državu Hrvatsku konačno rješavanje pitanja položaja i prava nacionalnih manjina, pa i srpske nacionalne manjine, ne bi smjelo biti toliko važno to uvjetovanje izvana koliko je važno za stvaranje trajnih temelja suživota i stvarne ravnopravnosti svih hrvatskih građana u samoj zemlji.

Hrvatska spada u skupinu od dvadeset i pet država na svijetu koje su etnički vrlo homogene, kojima 90 ili više posto stanovništva tvori matični narod. Prema popisu stanovništva iz 2001. u Hrvatskoj su Srbi tvorili 4,54 posto, Bošnjaci 0,47 posto, Talijani 0,44 posto, Mađari 0,37 posto, Albanci 0,34 posto, Slovenci 0,30 posto te drugi još sitnije postotke ukupnog stanovništva. Činjenica je da su Hrvati u Hrvatskoj uvijek bili vrlo tolerantni prema nacionalnim manjinama, izuzevši u doba kvislinške ustaške vlasti, i da druge nacionalne manjine na hrvatskom tlu nisu bile agresivne prema Hrvatima, izuzevši Srbe te Talijane i Mađare za vrijeme agresivnih i fašističkih režima u njihovim matičnim zemljama. Odnos Hrvata i srpske nacionalne manjine bio je veoma opterećen, osobito onda kad su hrvatski Srbi bili instrument strancima za slabljenje hrvatskoga naroda, osobito u njegovu nastojanju da se osamostali. Kako je Srbima bilo nepodnošljivo teško u vrijeme ustaškoga režima u Hrvatskoj, tako je Hrvatima u svojoj matičnoj zemlji bilo nepodnošljivo teško za vrijeme i prve i druge Jugoslavije. Dio hrvatskih Srba prihvatio je po padu komunističkog režima u bivšoj Jugoslaviji i Hrvatskoj petokolonašku ulogu po Memorandumu SANU i po političkom

Miloševiću nadahnuću za stvaranje Velike Srbije po načelu "svi Srbi u jednoj državi", te je postao sukrivac za agresiju, za 20.000 žrtvota na hrvatskoj strani, uključujući i pripadnike drugih nacionalnih manjina, za ranjavanje više desetaka tisuća osoba, za izuzetno velike materijalne štete, za čišćenje hrvatskoga teritorija od svega što je bilo hrvatsko i katoličko, za izazivanje strahovite mržnje, patnje i nesreće. Istina o djelovanju toga dijela hrvatskih Srba izlazi na vidjelo ovih dana i na suđenju Miloševiću na Haškom sudu koji se sve dosada zadovoljio sa samo četiri optužnice za ratne zločine koje su u Hrvatskoj počinili Srbi. A od onih hrvatskih Srba koji su iz Hrvatske izbjegli, mnogi s uvjerenjem da će se vratiti kao pobjednici, dosada se u Hrvatsku, prema službenim podacima, vratilo 97.000, no u nekim sredinama, kao u Vukovaru gdje je posebno došla do izražaja srpska mržnja, ni danas još nema volje za suživot već se nastavlja tek život jednih pored drugih. A hrvatski je nacionalni interes i opće je dobro svih hrvatskih građana da se ostvari pomirenje, da se prizna počinjeno zlo kako bi moglo biti oprošteno, da prošlost postane povijest iz koje se uči da se nikada više ne bi ponavljala.

Hrvatski je nacionalni interes i opće dobro svih hrvatskih građana da se radi svih žitelja u našoj državi donese stvarno kvalitetan i dugoročan, ako je ikako moguće, trajan ustavni zakon o položaju i pravima nacionalnih manjina. U normalnim okolnostima nitko ne može biti sretan ako bi kraj njega bio netko nesretan, a Hrvatska, usprkos svjesnoj proizvodnji kaosa određenih snaga, ipak jest i želi biti normalna država. Upravo je dobro da za donošenje toga ustavnog zakona treba suglasnost dvotrećinske većine zastupnika, jer je to jamstvo da će zakon biti prihvaćen, ne samo od vladajućih stranaka koalicije nego i od, barem znatnog dijela oporbe. Na političarima je odgovornost da ne dopuste da se zbog nerealnih ambicija pojedinih političara, bilo iz hrvatskih bilo iz manjinskih redova, donošenje toga zakona odgađa nedogled, jer time se odgađa i postavljanje temelja za izgradnju suživota, zdravoga uzajamnog odnosa Hrvata s pripadnicima svih nacionalnih manjina u uzajamnom poštovanju i prihvaćanju. Da bi se to ostvarilo, potrebno je odreći se svih ambicija koje bi dovodile u pitanje stvarno poštovanje dostojanstva i prava svake ljudske osobe, ali i obeshrabit i pomisliti na privilegije. Hrvatsko društvo mora izgraditi takve standarde po kojima etnička pripadnost neće biti ni privilegija ni otegotna okolnost. Zato bi bilo dobro, suprotno onome što sada predlaže Vlada, da se upravo u ustavnom zakonu definiira i to kako će članovi nacionalnih manjina birati svoje zastupnike, jer je za to potreban konsenzus širega političkog spektra, dok izbomnim zakonom, jer još, čini se, nema zrelosti da se donese trajni takav zakon, može manipulirati svaka vlada koja će imati većinu u Hrvatskome saboru. (Glas Koncila, 48/2002)

Sjećanje na Vukovar

MEĐUNARODNI SKUP "LOGORI U EUROPI" U POVODU 11. GODIŠNJICE PADA VUKOVARA U Vukovaru memorijalni centar Domovinskog rata

VUKOVAR - Od početka ratnih zbivanja u bivšoj Jugoslaviji do 1995. godine postojalo je 480 srpskih logora, a tristotinjak su ih potvrdili razni nezavisni izvori. U Bosni i Hercegovini bilo ih je 330, na okupiranim prostorima Hrvatske 80-ak, te 70-ak u Srbiji i desetak u Crnoj Gori. O temi "Logori i ljudska prava u Europi na pragu 21. stoljeća" jučer su raspravljali sudionici međunarodnog znanstvenog skupa koji je, uza suradnju s Hrvatskim društvom bivših zatočnika srpskih koncentracijskih logora, organizirao Institut Dr. Ive Pilara.

Glavni zadatak skupa, rečeno je na otvaranju, jest s različitih aspekata promatrati kršenja međunarodnih konvencija o zarobljeničkim logorima nakon prestanka ratnih operacija. Prema riječima direktora Instituta Vladimira šakića, ovakva predavanja organizirat će se sve dok svijet ne prihvati istinu o Domovinskom ratu u Vukovaru i srpskim koncentracijskim logorima.

Želimo li istinu o Domovinskom ratu, stradanju Hrvatske, Vukovara i hrvatskih građana prijeko je potrebno osnovati multimedijski memorijalni centar Domovinskog rata kao mjesto trajnog izvora, zaštite i promicanja nacionalnih vrijednosti - zaključio je Miroslav Tuđman, jedan od predavača.

Prema podacima koje je iznio M. Tuđman, u završnome izvješću UN-a ističe se kako je postojalo 480 srpskih logora u kojima je više od 8000 Hrvata bilo teško psihički i fizički zlostavljano. Prema podacima Hrvatskoga crvenog križa, u logorima je ubijeno više od 300 osoba, a nestalima se vodi oko 1400 osoba, štoviše, taj je broj sigurno i veći. (Večernji list 19. studeni)

TAJNIK UN-a ANNAN:

Osjećamo sram zbog Srebrenice

Glavni tajnik Ujedinjenih naroda Kofi Annan doputovao je u dvodnevni službeni posjet Bosni i Hercegovini. Annan je ispred zgrade UN-a otkrio spomen-ploču pripadnicima te organizacije stradalima na području bivše Jugoslavije, izjavivši tom prigodom kako je nakon ratnih razaranja BiH danas u poziciji da poštivajući vladavinu zakona gradi put u Europsku uniju.

- Danas se prisjećamo svih stradalih i osjećamo sram zbog događaja u Srebrenici, koji su se urezali u savjest cijelog čovječanstva - rekao je Annan, otkrivajući spomen-ploču u znak prisjećanja na 275 poginulih pripadnika UN-a.

Dolaskom u Sarajevo, Annan je počeo višednevnu turneju po državama bivše Jugoslavije u sklopu koje namjerava posjetiti i Prištinu, Beograd i Zagreb. Sudeći prema najavama iz New Yorka, Annanova balkanska "misija upozorenja" vezana je za kršenje rezolucija UN-a prodajom oružja i vojne opreme Iraku, kao i za nedovoljnu suradnju s Međunarodnim sudom za ratne zločine (ICTY) u Haagu. (Večernji list 18. studenog)

Martinjska zabava župnog društva "Jadran"

Naše najmlađe župno društvo "Jadran" 16. studenog, u "Plavom podrumu" (dvorane župe Naše Gospe Kraljice Hrvata, organizirano je svečani doček popularnog sv. Martina. Program Martinjskih običaja jaskanskog prigorja vrlo su uspješno i na zadovoljstvo skoro pune dvorane svećenika i časnih sestara, roditelja, prijatelja, župljana i gostiju predstavili stariji članovi ove grupe. Svi prisutni su uživali u pjesmama jaskanskog kraja, za svakim stolom se pjevušilo zajedno sa Lorisom Buždomom, solistom, koji je uz pratnju tamburaša izveo nekoliko vrlo popularnih pjesama tog kraja (U Plavom podrumu, Ja sam gazda Joza, Po jaskanskom Prigorju, Kak golubeka dva, U ranu zoru itd.

Mnogi poznati župljani ove prve hrvatske župe u ovim krajevima Kanade sudjelovali su u organizaciji veselih martinjskih običaja. Biskup, gosp. Vlado Bubrin je bio izvanredan, neponovljiv, a njegovi pajdaši Hrvoje Beg, Karlo Cvetnić, Mirjana Doždor, Anton Bakalić, Pavao Posilović i Nikola Jurinić bili su zaista izvrsni. Mužikaši, kako ih zovu u jaskanskom kraju, dirali su nam u srca svojim strunama. Kuharicama, hvala za izvrsna rebrica i zelje. Nažalost, morala sam otići vrlo rano, po običaju, no zamnom su ostali veseli zvuci tamburica i ples "do zore" kako su obećavali organizatori u pamfletu, na čijoj je prvoj strani pisalo ovako: "Dvanaest čaša, i pola litre vina, svirat će cijelu noć vesela glazba, a s našim pajdašem bu tancala jedna curica fina!"

Svima iz ove župe, pozdravi iz uredništva HRVATSKE ISKRE, i posebno čestitamo mladima i onima drugima iz grupe "Jadran" na izvanredno uspješnoj martinjskoj zabavi. I, nadamo se da ćemo o ovom mladom društvu čuti sve više i više! Čestitamo! (VK)

Međimurci su proslavili deset godina rada

U subotu 30. studenog ove godine u punoj dvorani slovenske crkve na Brown's line hrvatsko društvo "Međimurje" proslavilo je deset godina plodnog rada. U stvari, za mene i za članove društva "Međimurje" proslava ovog vrlo važnog dana počela je, nenadano, u jutro, kad je kćer tajnika Đure Placka, i sama član ove udruge, mlada Joane Marija Placko (svi je znamo pod imenom Maca) iznijela prekrasnu tortu-zahvalnicu društvu i zahvalila se svim članovima na onome što daju ne samo ljudima koje pomažu, već i jedni drugima. S neskrivenim suzama u očima Maca je rekla kako se u ovom društvu osjeća briga za čovjeka, za svakog člana, gdje se svaki član osjeća važnim dijelom nečeg velikog. I možda je ta rečenica objasnila uspjeh ovog društva, jer trebalo je biti ove subote u slovenskoj dvorani, gdje su mnogobrojni članovi društva pomagali kako bi proslava bila što svečanija. Svatko od nas, od onih koji su gullili krumpire (kao recimo ja i neke druge) pa do onih koji su uređivali dvoranu, do "visokih" funkcionera čelnništva bili su jedno: svatko je sudjelovao u radu, i svačiji rad bio je poštovan, i nije bilo čovjeka ili žene tog dana koji nisu bili svjesni da dio nečeg velikog i nezaboravnog.

Gosti, gosp. Janko Perić MP, sa suprugom u razgovoru s Međimurcima

vremena otišli pregovarati s policijom. Istodobno, među prosvjednike je došao i Đuro Brodarac, sisačko-moslavački župan, koji je dočekan zvižducima i pokojim udarcem. Brodarac se također povukao na pregovore s policijom. Uz župana Brodarca, došao je i dožupan Ivan šantek koji je tražio da ne bude nasilja.

Dok su trajali pregovori, pred policijski je kordon istupila jedna od radnica željezare i upitala: "Jesmo li mi hrvatski radnici? Zar vas nije sram? Pitate kako su naša djeca? Nitko nam neće pomoći. Čak nas ni vi ne želite pustiti". Specijalci kao da je nisu primijetili...

U međuvremenu se sastalo vijeće vjerovnika koje je odlučilo da se podigne kredit u iznosu od 24,3 milijuna kuna za isplatu dviju plaća odmah, a jedne kasnije.

Oko 15 sati u Sisak su stigli ministar rada i socijalne skrbi Davorko Vidović i ministar unutarnjih poslova šime Lučin. Odnah nakon što su izašli iz automobila, oko njih su se skupili sindikalni povjerenici Mato Sornić i Ivica Kenda te nekolicina radnika. "Znate li da je ovo tamo glad", vikao je kroz suze Kenda. Ministar Vidović im je na to odgovorio da most nije mjesto za razgovor.

"Prije sedam dana odobrena su sredstva za isplatu plaća. Vlada nema vlasništvo nad željezarnom Sisak, ali ima ingerencije naložiti HFP-u da isplati plaće, odnosno da da kredit željezari Sisak za isplatu plaća. Zašto nije Odbor vjerovnika sazvan za danas", pitao se Vidović.

PUTUJU AUTOCESTE, PUTUJU KILOMETRI!

Što se događa sa autocestom Zagreb - Split koja je u gradnji? Evo što se očekuje do godine 2005, kada bi cesta trebala biti puštena u promet.

Spojene su ranije završene dionice na cijelom potezu od Bosiljeva do Splita. Završene su najzahtjevnije građevine. Spojeni su, dakako, Skradin i čvor Zadar II. Premoštena je Krka, kroz Malu Kapelu tujne automobilske motori.

To je godina u kojoj hrvatska cestogradnja ima razloga slaviti. Završen je godinama željen i očekivan posao. I najmoćnija računala ne mogu odrediti koliki je to korak za zemlju kojoj je, koliko i današnjim stanovnicima u njoj, stara čežnja da se približe s obje strane planinskog hrpta koji ih je odvajao, da unutrašnjost i obalni dio Hrvatske postanu bliži.

Uključujući se poveznim cestama ili samo posredstvom ulaznih i izlaznih spojeva u postojeću mrežu cesta, ta će autocesta od prvih dana postojanja biti stoljeni dio cjeline - cestovne mreže koja otvara nove pore života.

Ne smijemo zanemariti činjenicu da je već godinu dana ranije krenuo promet u cjelini završenom autocestom i dijelom poluautocestom Zagreb - Rijeka, odnosno Vukova Gorica- Kupjak.

Autoceste putuju primjereno

Iza nas i pred nama su godine koje u cjelosti opravdavaju i potvrđuju naslov: PUTUJU AUTOCESTE, PUTUJU KILOMETRI!

Zar to nije zaista putovanje u desetak godina - izgraditi dva puta više autocesta nego u prethodnim desetljećima, od 1971. kada smo izgradili prvu autocestu? Usto, u "završnom krugu", u samo pet godina samo između Bosiljeva i Splita 317 kilometara!

Autocestama želimo sretno putovanje!
Čitateljima i svima nama neka zbivanja u budućnosti budu usklađena s planovima na kartama. (HAK Revija)

SABOR DONIO DRŽAVNI PRORAČUN ZA 2003. GODINU

ZAGREB, 7. prosinca (Hina) - U prvom satu subote, Hrvatski je sabor donio državni proračun za iduću godinu 'težak' 87, 6 milijardi kuna. Najvažniji godišnji financijski akt države, Sabor je izglasovao nakon maratonskog izjašnjavanja o oko 450 amandmana, teških gotovo tri milijarde kuna. Proračun za iduću godinu donesen je većinom glasova (78 za, 12 glasova protiv).

Uz izuzetak amandmana Marijane Petir (HSS) kojim su za milijun kuna (sa 280.000 kuna) povećana sredstva namijenjena Zavodu za zaštitu prirode, Vlada ni jedan amandman nije prihvatila u cjelosti. No, po objašnjenjima njenih predstavnika, na različite načine prihvatila dijelove nekih amandmana.

Takvo Vladino ponašanje neprestano je izazivalo nezadovoljstvo kod podnositelja amandmana, pa je Damir Kajin (IDS) u jednom trenutku izjavio da tako frustrirajuću situaciju još nije doživio.

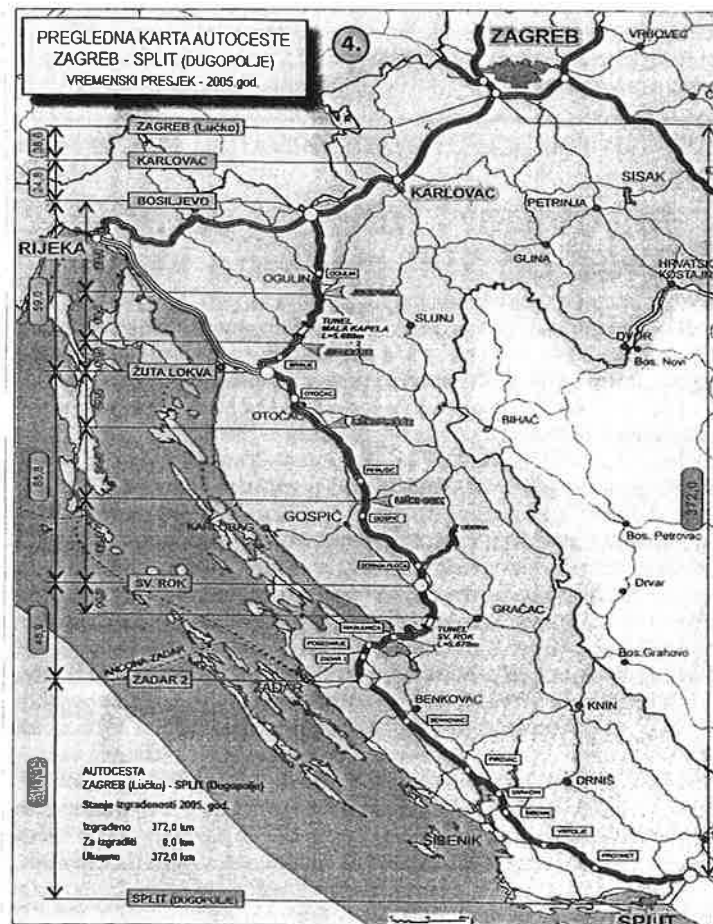
HDZ-ove Vlade su barem simbolično prihvaćale neke amandmane oporbe, rekao je Kajin, inače rekorder po broju podnesenih amandmana - podnio ih je čak 97. 'Najteže' amandmane, 'teške' gotovo 2,5

"Možda je netko htio ovaj cirkus", naglasio je ministar Lučin. Nakon toga se Vidović obratio sindikalcima, te im rekao kako nisu smjeli dopustiti da stvari izmaknu kontroli. "Nisu nama izmakle stvari kontroli, nego Vladi", izjavio je Kenda. "Krivo adresirate problem. Inzistirajte da vam Marić kaže točan sat kad će se isplatiti plaća", naglasio je Vidović. Između ostalog, Vidović je rekao da će biti "podnesena kaznena prijava za one koji su skrivali ovo stanje". No, nije precizirao je li riječ o stanju u željezari ili o prosvjedima.

Tijekom razgovora sindikaci su teško optuživali potpredsjednika Vlade Linića, nazivajući ga pogrđnim imenima. "Ovo je borba za rad, ovo nije ultimatum. Vi ste ti koji ste nam uzeli rad i ote li nam kruh iz usta", rekao je Kenda. Vidović mu je na to rekao da mogu razgovarati i bez povišenih tonova, te da se "upravo sada u Zagrebu vode razgovori s jednim strateškim partnerom. Nemojmo odsjecati granu koja ima izgleda, dajmo si još jednu priliku", rekao je Vidović.

Na upit koliko je bilo ozlijeđenih pri probijanju blokada, ministar Lučin kazao je kako ima informaciju da je jedna gospođa prignječena. "Ako je bilo prekoračenja ovlasti, provest će se stegovne mjere", dodao je. Naglasio je da je došlo i do promjene dogovorene rute. "Oni su krenuli blokirati grad, a ne znamo tko je promijenio rutu, što ćemo sigurno saznati", rekao je Lučin.

(Vjesnik 22. studenog)

milijarde kuna, podnijela je Vesna škarle-Ožbolt (DC).

O državnom proračunu za 2003. glasovalo se uz oporbene tvrdnje da o proračunu ne odlučuje ni Sabor, ni Vlada, nego MMF, da je proračun za 2003. predizborni, da se novci poreznih obveznika troše neprimjereno primjerice na skupo uređenje ureda po ministarstvima, intelektualne usluge, službena putovanja itd.

Vladinim amandmanima, koje je Sabor prihvatio, državni je proračun u odnosu na prvotni prijedlog smanjen za 203 milijuna kuna, čime se deficit države svodi na oko pet posto, što je granična točka na kojoj se ne pogoršava zaduženost države.

Proračunski prioriteti u 2003. bit će znanost i obrazovanje, nastavak započetih reformi u pravosuđu, poljoprivredi itd.

Događaji u našoj zajednici

Zahvalnica.....

Župni banket Norval

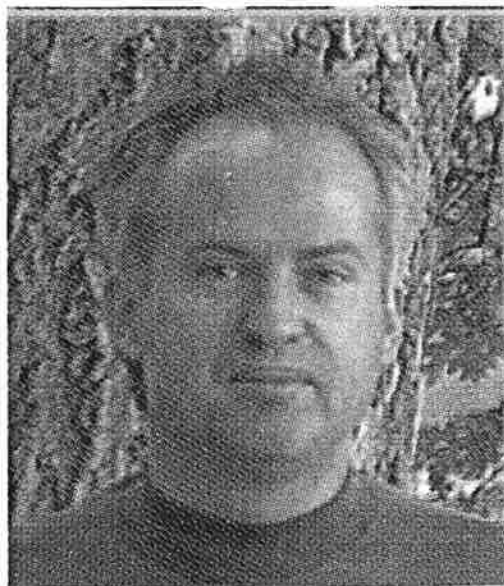
Hrvatska zajednica koja se redovno okuplja pri Hrvatskom franjevačkom središtu u Norvalu, imala je 9. studenog ove godine svoj dobrotvorni godišnji banket za večeru, čija se izgradnja uskoro očekuje u ovom hrvatskom središtu. Obično, kao što to i biva prigodom godišnjih banketa za Hrvatski centar, za brojne župljane, prijatelje i njihove goste, naša trenutna župna dvorana bude pretijesna. Tako je bilo i ove godine. No, ove godine tome je bio i očekivani razlog, jer odaziv gostiju prelazio je okvire članstva naše župne zajednice, s jedinstvenim ciljem da bi se prikupilo što više financijske pomoći za gradnju crkve, što se i obistinilo. Prikupljena svota od \$90.000,00 pokazala je još jednom visoku duhovnu razinu ove zajednice, te u isto vrijeme i njenu veoma veliku hrvatsko-nacionalnu svijest zajedništva, na koje možemo biti svi itekako ponosni! Duboko vjerujem u Boga i ovakvu hrvatsku slogu da će, uz Božji blagoslov, ovo započeto djelo biti uspješno i dovršeno na slavu Božju i dobrobit ovog hrvatskog naroda, ovdje u okolici Toronta. Ovom prigodom, u ime Hrvatskog franjevačkog centra, najiskrenije se zahvaljujem svima koji ste bili naši gosti na ovogodišnjem banketu, te darovali svoje novčane darove i time uvelike poduprijeli duhovno i materijalno ova naša plemenita nastojanja u Hrvatskom franjevačkom centru u Norvalu.

Fra Stipe Pandžić

AKTIVNOSTI U DRUŠTVU AMCA

Društvo bivših studenata hrvatskih sveučilišta (AMCA) priredilo je 8. studenoga susret s američkim piscem hrvatskoga porijekla Josipom Novakovichem. On je došao u Toronto povodom Internacionalnog festivala autora, koji se održava svake godine u Harbourfrontu.

Josip Novakovich je proveo djetinjstvo u zapadnoj Slavoniji i nakon školovanja u Hrvatskoj uspio je dobiti američku stipendiju. U SAD je studirao psihologiju, teologiju i filozofiju. Sada je Associate Professor engleskog jezika na Pennsylvania State University gdje predaje Fiction and Nonfiction Writing i bavi se pisanjem eseja, priča, novela i stručnih priručnika. Dobio je nekoliko nagrada i priznanja.

Josip Novakovich

Josip Novakovich nam je predstavio svoju zbirku novela "Salvation and Other Disasters", gdje razmatra borbu za opstanak pojedinca u absurdnom svijetu. Pročitao nam je jedan podulji ulomak gdje opisuje svoje djetinjstvo

u Daruvanu, učenje engleskog jezika, apliciranje za stipendije u SAD, početak pisanja na jednom stranom jeziku. Iz jednog drugog njegovog eseja doznali smo o religiji njegovog oca i svojim vlastitim sumnjama tokom studija teologije. Na kraju je pročitao jedan odlomak iz svoje beletrističke proze (fiction). Tokom diskusije nam je dao do znanja da je pisanje zapravo jedna vrsta zanata koji se može i naučiti.

Godišnja skupština AMCA-e je održana 17. studenoga, na kojoj su izabrana dva nova člana Upravnog odbora, dok su tri mjesta ostala nepopunjena. Izabran je i novi urednik časopisa "Gaudeamus". Društvo ima oko stotinu šezdeset članova i vrlo je aktivno u priređivanju raznih predavanja. Prije samog početka sastanka dr. Renate Hansen - Kokoruš, docent sa sveučilišta u Mannheimu, dala je prisutnima stručni prikaz o intertekstualnosti u djelima hrvatskog pisca Ranka Marinkovića. Ona je trenutačno gost kod dr. Vinka Grubišića, University of Waterloo. (DD)

Banket župe "Presvetog Trojstva", Oakville

Godišnji banket župe Presvetog Trojstva, Oakville, održan je ove godine 16. studenog u punoj župnoj dvorani. Prigodan, kratak ali lijepi program na početku banketa izveli su članovi župne folklorne grupe "Prelo". Župnik vel. Ilija Petković pozdravio je prisutne župljane i goste. Tu su se našli i braća svećenici iz obližnjih župa Mississauga i Franjevačkog centra Kraljica Mira iz Norvala, župne časne sestre kao i časne sestre iz Lackawane, N.Y. Bogata večera, dobra muzika i velika tombola bile su dio još jedne ugodne večere i uspješnog župnog banketa.

Svi oni koji neumorno rade u pripremi banketa kao i oni koji svojim dolaskom pomažu takove društvene i župne akcije zaslužuju priznanje. Čestitamo! (BM)

Dubrovko Horvatić:

Stjepan Kralj i vila

Stara predaja kazuje da je grad Kotor u Boki Kotorskoj sagrađen za Stjepana kralja. Sagrađen je, kako kazuje priča, kod tora za ovce, pa odatle ime gradu Kotor. Ali tko je taj Stjepan kralj, kada je živio, koliko je i kako vladao, o svernu tome ne kazuje nam priča ni slova. Međutim, ako iole znamo nešto povijesti, domisliti ćemo se da se pod tim imenom krije hrvatski kralj Stjepan Miroslav iz sredine desetog stoljeća. On je u nedalekom Dubrovniku sagrađio i kraljevsku crkvu, u kojoj je pokopana njegova žena, kraljica Margarita. I kao što je to sigurno, tako je jednako sigurno da on nije sagrađio Kotor, jer već u njegovo vrijeme bio je to stari grad. Kotor je, doduše, bio u vlasti kralja Stjepana Miroslava, pa tako i u ovoj predaji, kao i u svakoj, ipak ima zrna istine.

Kada je Stjepan kralj jednom prigodom obilazio svoju kraljevinu, odlučio je da na njezinu krajnjem jugu, u vrljeti, podigne čvrst, stamena grad. Visoko iznad duboka zaljeva taj će grad, mislio je, biti i promatračnica i tvrđava. Odatle će vojnici pratiti kretanje mletačkih, bizantinskih i saracenskih brodova i odatle će odolijevati neprijatelju ako se usudi zakoračiti na naše tlo. I njegovi vojnici počeo razbijati klisure, rušiti hridine, kako bi na liticama podigli grad. Ali koliko god se trudili, nailazili su samo na kamen. I kamen. Još danas se iznad Kotora u planinskom stijenju, vidi golemu udubina što slični na špilju. Vele da je upravo na tom mjestu Stjepan kralj nakano sazidati grad. Ali vrijeme je teklo, godine su prolazile, a nikako srušiti silne stijene, nikako doći do tla na kojem bi se moglo graditi. Stjepan kralj počeo je već očajavati, no nije htio odustati od svoje zamisli. Osamio se i lutao okolicom mjesta gdje treba niknuti grad. I tu, usred stijenja između kojega je rasla samo klekovina, najednom ga je obasjala neka čudna svjetlost.

- Nikad nećeš ondje sagrađiti grad, kralju! - začuo je glas.

Osvrnuo se oko sebe i ugledao vilu kako stoji pokraj stijene. Bilo mu je odmah jasno da je to vila, ali nije se ni preplašio, ni začudio.

- Pomislio sam već da je to začarano mjesto - prozborio je umorno Stjepan kralj. - Kad se vile protive da tu gradim grad, ne mogu ništa...

- Ne protivimo se mi, kralju, tvojoj gradnji - rekla je vila - I pomogle bismo ti da možemo. Ali i mi smo nemoćne pred tim stijenjem. Znamo samo to da se ono pruža duboko, duboko u dubinu, i da nikad nećeš doći do tla gdje bi mogao graditi.

- Pa što da onda radim? - upitao je Stjepan kralj.

- Gradi grad na moru, kralju, dolje u zaljevu! Tvoji će brodovi biti i tvrđave i promatračnice...

- Ti znaš moje naume - rekao je Stjepan kralj, sada već pomalo začuden.

- Kako da ih ne znam! - Uskliknula je vila. - Znamo mi mnogo toga što vi ne slutite da znamo.

- Toliko vremena uzalud... - prommljao je Stjepan kralj.

- Pomoći ću ti da u zaljevu sagrađiš grad preko noći - prozborila je vila i iščeznula.

Stjepan kralj se vratio na mjesto gdje je htio podići grad. Zamišljeno je motrio kako se njegovi vojnici naprežu i muče i kako ipak ništa ne postižu. - Poslušat ću vilu - zaključio je u sebi i odmah zatim naredio da se obustave svi poslovi. Odjahao je s pratnjom niz kamenitu planinu, a onda je sam sjeo na morskobalu. Spustila se već noć i vidjelo se kako plešu svjetla zublji na brdima ponad mora; to su se posljednji vojnici spuštali prema zaljevu, noseći alat i vukući graditeljske sprave. A kada su se i oni smjestili u taboru pokraj mora, kada su se svjetla zublji ugasila i kada je sve utihnulo, osim valića što su kotrljali šljunak na žahu, kraj Stjepana kralja opet se stvorila vila.

- Sada ćemo sagrađiti grad, kralju! Ujutro će se tvoji velmože i tvoji vojnici diviti tvojoj moći.

- Ti to vjerojatno možeš, vilo, ali ja to ne mogu. Ne mogu u jednoj noći sagrađiti grad.

- Usni, kralju! Spavaj i sanjaj grad... A kad se probudiš, ugledat ćeš ga tamo kraj tora.

- Zašto mi pomažeš, vilo?

- Zato što si uvijek bio plemenit i skroman, kao da nisi kralj. Ali ako ne budeš takav dalje, omrznut će ti grad koji ću ti sagrađiti.

Svu je noć Stjepan kralj sanjao kako vila zida grad. A kad je u praskozorje prtljao oči, pomislio je u prvi čas da još uvijek sanja: tamo kod tora, točno kako je rekla vila, dizao se sjajni grad.

Uskoro je u vojničkom taboru počela rasti buka. Kralju je bilo jasno da su vojnici spazili grad, da jedni druge dozivaju, upozoravaju na nj, i da mu se dive. Ušetao je dostojanstveno u logor i zatim, praćen svojim velmožama i

vojnicima, pošao prema gradu. I dok su se svi čudom čudili, Stjepan kralj je bio naoko ravnodušan. Dovevši ih pred zidine, obratio im se gromkim glasom i saopćio im da mu je bilo dosta duge gradnje u planini. Zato je, reče, ovdje noćas podigao grad. Zatajio je da je grad zapravo sagrađila vila, a da je on svu noć spavao tvrdim snom. Ali vojska je vjerovala njegovim riječima i klicala mu kao da se vratio iz pobjedničke vojne. Klicala je vojska Stjepanu kralju kao čudotvorcu i zapisale cvijećem i njega i kraljicu...

Čitav se dan pripremalo veliko veselje. Gonili su janjce i telice do novoga grada kod tora, do Kotora, dovozili pune mreže riba, pune košare voća i kotrljali bačve sa starim vinom. Navečer je počela gozba: vojnici su se gostili u taboru nedaleko od grada, a kralj i kraljica i velmože u blistavoj palači usred grada. Redala su se birana jela, a sve se zalijevalo gustim i opojnim crnim vinom. A Stjepan kralj je gladio dugu svoju bradu i povlađivao riječima nazdravljara. I opet im ničim nije dao do znanja da je vila sagrađila grad, a ne on. Štoviše, u svojoj zdravici, hvastao se Kotorom kao svojim djelom. I upravo dok je govorio kako je nadljudskom snagom svu noć gradió grad, pojavila se vila. Gosti su se iznenadili njezinom pojavom, a i Stjepan kralj je zastao usred riječi.

- Zašto me, kralju, nisi pozvao na gozbu?

- A gdje da te nađem, vilo?

- U planini, kralju, u planini!

- Mislio sam... Nisam znao... - započeo je Stjepan kralj.

- Zaboravio si, kralju, što sam ti rekla: omrznut će ti ovaj grad ako ne budeš onako plemenit i skroman kao što si uvijek bio. Zatajio si da sam ja sazidala grad. Kitiš se tuđim perjem...

Velmože su se zgledali. Kraljica je od nelagode pocrvenjela. Sve je to zapazio Stjepan kralj. I umjesto da potvrdi istinitost vilinih riječi, umjesto da je poslušao i da opet pokuša biti skroman, kralj se grubo okomio na nju.

- Slušaj ti, vještice, nemoj nam kvariti gozbu! Idi bestraga odakle si i došla!

Vila je sijevnula očima - svirna se učinilo da su sijevnule munje - i u trenutku iščeznula. Stjepan kralj je zgrabio svoju kupu i istrusio je do dna. Velmože su se povelj sa njim i iskapili svoje čaše. Ali u tom su času svi počeli drhtati kao pašcad za najveće žege. To više nije bilo ono isto vino, ono ukusno i blagotvorno piće koje su do sada uživali. Ova im je tekućina palila grlo i utrobu, žarila im nepac i jezike, kao da su ispili tekući oganj i žar. Pohrdili su prema bokalima s vodom, počeli nalijevati iz njih u izranjena grla, ali su odmah stali pljuvati tu vodu i povraćati: bila je slanija od morske vode. Sjurili su se u dvorište palače, na zdenac, ali i tamo je voda bila slana. Svuda, po cijelom gradu, uz svih studenaca, izvirala je slana voda. Izbezumljeno su kralj i velmože trčali od zdenca do zdenca, izbezumljeno su otvarali nove bačve vina. Uzalud: vino je bilo gorko, voda slana. Savijali su se u grčevima, ludjeli od žeđi. I u vojničkom taboru bilo je isto tako. Tada je kralj, posrćući od muke, pošao u goru da od vile izmoli milost.

Dugo je Stjepan kralj lutao stjenovitom planinom i zazivao vilu. Napokon se pojavila iza jedne stijene.

- Uzmi mi grad, vilo, ali oslobodi moje ljude ove napasti - prozbori iznemogli kralj. - Neka se ja do vijeka mučim, ali njih poštedi, oni nisu ništa krivi...

- I opet si skroman i plemenit, kralju, kao da nisi kralj - nasmiješila se vila. - Neću ti uzeti grad koji sam ti jednom darovala. .. Ali ubuduće pazi što radiš da ti grad opet ne omrzne.

Kad se kralj vratio u Kotor, opet je voda postala ukusna, pitka. I vino također. Svi oni koji su do maločas ludjeli od žeđi, ubrzo su se oporavili. Stjepan kralj se zadnji napio dobre vode posljednji je ozdravio od mučnog pića koje je vila začarala. I tada je kraljici, velmožama i vojsci skrušeno priznao da je vila sagrađila grad.

Trag vilinske čarolije ostao je u Kotoru do dana današnjega: ljeti, za suše, voda je u svim zdcencima toga grada pomalo slana.

Hrvatska Darovnica

ŠIRITE HRVATSKU ISKRU

MUP dobio potvrdu sumnji da su goleme svote novca iz dijaspore odlazile na privatne račune HDZ-ovih čelnika

ZAGREB - Istraga Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta u suradnji s Ravnateljstvom policije zbog malverzacija s iseljeničkim novcem namijenjenim obrani Hrvatske, koja je u lipnju ove godine rezultirala nalogom za blokiranje računa Zaklade hrvatskoga državnog zavjeta, bila je samo uvod za daljnje prikupljanje dokumentacije potrebne za dokazivanje niza nelegalnih transakcija s računa na koje je dijaspora donirala sredstva za obranu. Afera oko prebacivanja novca s računa u austrijskoj banci u Villachu na račun Zaklade, kojoj je dugi niz godina na čelu bio Ivić Pašalić, u javnost je izbila nakon što je nekadašnji predstojnik Ureda predsjednika Hrvoje Šarinić odlučio progovoriti o transakcijama vođenim iz HDZ-ova vrha.

Šarinić je tada u razgovoru za naš list kazao kako je 1998. godine, po nalogu predsjednika Tuđmana, s računa u Villachu osobno prebacio 2,7 milijuna maraka na račun Zaklade, da bi dokumentaciju koja potkrepljuje te tvrdnje poslije predao i predsjedniku Stipi Mesiću. Nedugo nakon toga, a na temelju operativnih radnji koje su, ponajprije zbog nesuradnje tadašnjega državnog odvjetnika, trajale dvije i pol godine, uslijedio je nalog za ovrhu tog novca na računu Zaklade hrvatskog državnog zavjeta, a koji je Državno odvjetništvo predalo zagrebačkom Općinskom sudu.

U MUP-u ističu da je slučaj Zaklade potpuno "čist", kao i da nema dvojbe o tome je li novac bio u državnom vlasništvu, pa stoga upozoravaju na nelogičnost najnovijeg pokušaja da se novo vodstvo Zaklade nagodi s Odvjetništvom. Paralelno s tim slučajem, MUP je ovih dana u suradnji s austrijskom policijom uspio dobiti potvrdu sumnji da su enormne svote s računa na kojima je bio pohranjen novac od donacija dijaspore odlazile na račune nekih off shore kompanija, kao i na privatne račune HDZ-ovih čelnika.

Glasnogovornica MUP-a Zinka Bardić kazala nam je kako se za sada još ne može govoriti o imenima, kao ni o tome koji su konkretno dokumenti u pitanju. - Poseban uspjeh ovog vrlo složenog slučaja je u tome što je MUP prvi put u posjedu dokumenata koji nisu bili zavedeni ni u jednom hrvatskom arhivu, za što je trebalo pune dvije i pol godine - izjavila je Bardić. Bez obzira na dobru suradnju naše i austrijske policije, bilo je potrebno doći do podataka koji su u domeni bankovnih tajni, pa je trebalo priložiti i dokumente kojima se opravdava sumnja u kazneno djelo, odnosno činjenica da je u pitanju bio državni novac.

Premda se još ne može govoriti o završetku ove opsežne istrage, glasnogovornica MUP-a je naglasila kako je sama činjenica da je MUP uspio doći do nekih papirnatih tragova pokazatelj da se stvari pomiču s mrtve točke, kao i da se otvara prostor za daljnje ulaženje u trag još uvijek neutvrđenim svotama novca prebacivanima s računa iz inozemnih banaka na račune pojedinaca i tvrtki.

(Slobodna dalmacija 22. studenog)

Hrvoje Šarinić jedini svjedok

ZAGREB, 21. studenoga - Direktor Nogometnog kluba Hrvatski dragovoljac Stjepan Spajić potvrdio je neki dan novinarima da je s austrijskog računa, na koji je dijaspora uplaćivala novac za naoružavanje Hrvatske, prebačeno 250.000 šilinga da bi se njemu presadio bubreg. Tako je priču o mešetarenju s novcem dijaspore potvrdio i jedan od "krajnjih korisnika".

Hrvatsko državno odvjetništvo i policija, u suradnji s austrijskom policijom i državnim odvjetništvom, provode temeljitu istragu o raspolaganju novcem s računa u Villachu u banci Bank für Kartner. Glavni državni odvjetnik Mladen

TRAG NOVCA: Gdje je tri milijuna kuna za Vodotoranj?

Uz velike najave i puno buke, Vukovar su 1997. godine Vlakom slobode posjetili svi tadašnji župani i brojne druge osobe iz hrvatskog političkog života. Tada je predsjednik Franjo Tuđman dao poticaj da svaka županija iz svog proračuna izdvoji novac za obnovu po jednog objekta javne namjene u Vukovaru. Zadarska županija preuzela je obnovu Vodotomja, koji je u ratu teško oštećen. Zadarski župan šime Prtenjača kaže da je iz resomog ministarstva, od tadašnjeg ministra obnove Jure Radića, dobio procjenu kako bi obnova Vodotomja stajala oko tri milijuna kuna.

- Novac je ubrzo uplaćen u tadašnje Ministarstvo obnove i razvika, pa je Zadarska županija bila prva županija koja je u cijelosti uplatila novac za Vukovar - ističe Prtenjača.

- U financiranju obnove Vodotomja vidjeli smo simboliku između Vukovara i Zadra, koji je tijekom Domovinskog rata također mnogo propatio i dugo

Bajić i ministar policije Šime Lučin potvrđuju indicije da su pojedinci, koristeći novac dijaspore, sudjelovali u privatizaciji hrvatskih tvrtki. Nagada se da je 3,2 milijuna njemačkih maraka s računa u Villachu prebačeno na račune dvojice domaćih poduzetnika otvorene u Villachu, a postoje indicije da je 2,242 milijuna dolara završilo na privatnom računu još jednog domaćeg poduzetnika.

Za razliku od pričajivog Spajića, koji kaže da je zaslužio pomoć s villaškog računa, poduzetnici koji su novac dijaspore koristili za privatizaciju i mutne poslove sigurno se neće oglašavati dok ne bude dovršena istraga i podignute eventualne optužnice.

O mutnim poslovima s novcem dijaspore nagada se već desetak godina. I današnji predsjednik Stjepan Mesić, dok je s Josipom Manolićem bio u HND-u, više je puta upozoravao na račun u Villachu i izražavao sumnju da novac s njega nije korišten u namijenjene svrhe. Kad je HDZ smijenjen s vlasti, a Mesić postao predsjednik, nova je vlast povelu javnu kampanju, obećavajući da će angažirati sposobne strane agencije kako bi se ušlo u trag novcu dijaspore uplaćivanom za obranu Hrvatske, ali i onom koji je opljačkan u privatizaciji i iznesen iz zemlje. Predstavnici nove vlasti dogovarali su se s raznim stranim agencijama, ali se nisu uspjeli usuglasiti koju bi angažirali i koliko bi postotak dali kao nagradu za pronađen novac. Prema mišljenju političkih analitičara, nova je vlast zbog tih nesuglasica propustila izvisnu priliku da biračkom tijelu, na početku mandata, pruži zadovoljštinu. Problem manipulacije novcem dijaspore i onim opljačkanim u privatizaciji ne bi podijelio hrvatsku javnost kako je dijele neki drugi, nego bi je ujedinio, a dio novca bi vjerojatno bio pronađen, vraćen u zemlju i iskorišten u proračunske svrhe. Zato su neki sadašnju istragu skloni protumačiti kao predizbomnu aktivnost.

Konkretniji potezi vlasti kad je riječ o novcu dijaspore postali su očiti prije nekoliko mjeseci, kad se povelu priča o novcu na računu HDZ-ove Zaklade hrvatskog državnog zavjeta. Tada je, prema nalogu glavnog državnog odvjetnika Mladena Bajića, blokiran račun Zaklade, jer je osnovana državnim novcem.

Nagada se da je Bajićev prethodnik Radovan Otrtynski imao informacije o nelegalnom prebacivanju novca iz Villacha na račun Zaklade, ali da nije poduzeo ništa da bi se ta nelegalnost ispravila. Okosnica priče o novcu dijaspore je odluka Vlade i pokojnog predsjednika Tuđmana iz 1991., da se u Villachu otvori račun namijenjen obrani Hrvatske pod nazivom "Unterstützung des Fonds Kroatien B". Račun je otvorio tadašnji ministar iseljeničtva Gojko Šušak, a on je potpisivao i Vladine memorandume kojima se iseljenike pozivalo da na spomenut račun u navedenu svrhu uplate novac. Zanimljivo je da su, svojim potpisima, novcem s tog računa mogla raspolagati samo trojica ljudi uz pokojnog Gojka Šuška - pokojni ministar financija Jozo Martinović i tadašnji predstojnik Ureda predsjednika Hrvoje Šarinić.

Stjepan Spajić kaže da je nalog za transakciju novca u njegovu slučaju potpisao Šarinić. Šarinić je i u slučaju Zaklade hrvatskog državnog zavjeta, po Tuđmanovu nalogu, prebacio novac iz Villacha na Zakladin račun.

Kako je od trojice ovlaštenih potpisnika spomog računa živ samo Hrvoje Šarinić, čini se da će istražitelji s njim imati dug razgovor.

Neslužbeno doznajemo da istraga pokušava ući u trag i kupnji jedne vile u blizini Basela u Švicarskoj, koja je kupljena novcem dijaspore 1991., a trebala je poslužiti kao pričuveno sjedište hrvatske vlade u slučaju da Zagreb bude okupiran. Danas je ta vila u privatnom vlasništvu. (Vjesnik 22.12)

bio bez vode - kaže Prtenjača. Međutim, od uplate sredstava do danas Zadarska županija nije dobila ni jednu informaciju ni pisani trag o tome u što je utrošen uplaćeni novac. Znaju jedino to da objekt koji je prepoznatljiv svuda u svijetu i koji podsjeća na rat još nije obnovljen. Na Vodotomju još su vidljive ratne rane.

Prtenjača je spreman podnijeti i tužbu protiv resomog ministarstva ako se ne dozna gdje su ta sredstva. - Mi ne mislimo taj novac uzeti i vratiti u Zadar, iako bismo ga imali u što utrošiti. Samo želimo da se novac uloži u obnovu Vukovara. Ne bude li uloženo u obnovu Vodotomja, neka se dogovore s vukovarskim vlastima o nekom drugom objektu - objasnio je Prtenjača. Prema podacima Ministarstva javnih radova, obnove i graditeljstva, od uplaćenih tri milijuna kuna Zadarske županije do sada je realizirano nešto više od 133.000 kuna. Vlatko Štimac, voditelj Odsjeka za obnovu u Upravnom odjelu za gospodarstvo i obnovu u Vukovaru, Nastavak na str. 12

OHRABRUJUĆA PORUKA GÜNTERA VERHEUGENA, EUROPSKOG POVJERENIKA ZA PROŠIRENJE

Hrvatska pozvana da se kandidira za EU

- Hrvatska je neosporno dio srednje Europe i bilo bi nekorektno da mora čekati Makedoniju ili Albaniju kako bi postala članicom EU - rekao je Verheugen

BEČ - Nema dvojbe da će zemlje zapadnog Balkana sigurno ući u Europsku uniju kada ispune političke i ekonomske kriterije, što je pitanje vremena i procesa, no uz jednu iznimku. Iznimka je Hrvatska, za koju nije uopće korektno kazati da je zemlja zapadnog Balkana. Hrvatska je neosporno dio srednje Europe i bilo bi nekorektno da treba čekati Makedoniju ili Albaniju ne bi li postala članicom EU - kazao je Günther Verheugen, europski povjerenik za proširenje, na konferenciji o proširenju EU, koju je u Beču organizirao list Economist.

Verheugen je ocijenio kako je Hrvatska zapadno od Balkana, baš kao što su to Njemačka ili Francuska. - O tome hoće li se primijeniti individualni princip ili će zemlje biti primane u "paketu", još nije odlučeno. A kako

REAKCIJE NA IZJAVU GUNTERA VERHEUGENA KOJI JE SNAŽNO OHRABRIO SAMOSTALNI PUT HRVATSKE PREMA INTEGRACIJI U EU

Hrvatska iskače iz balkanskog vlaka

BEČ (Hina) - "Hrvatska je u Beču dobila podršku samostalnom, individualnom putu u procesu približavanja EU-u", izjavio je ministar za europske integracije Neven Mimica u Beču, gdje je sudjelovao na međunarodnoj konferenciji o utjecaju proširenja EU-a na poslovanje.

"Individualni pristup i mogućnost izdvajanja od zajedničke sudbine je nešto za što se Hrvatska zauzima, ali i nešto za što je Hrvatska dobila veliko razumijevanje od ključnih sudionika na europskoj razini", rekao je ministar Mimica. Povjerenik Europske komisije za proširenje EU-a Günther Verheugen izdvojio je Hrvatsku iz kruga zemalja zapadnog Balkana i zauzeo se za njezin individualni put u EU. Posebni koordinator Pakta o stabilnosti Ehard Busck preporučio je pak Hrvatskoj da što prije dade zahtjev za pristup u članstvo EU-a. Ministar Mimica je ustvrdio da je Hrvatska već napravila polovicu petogodišnjeg posla u provedbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, što je ozbiljna činjenica, kako je rekao, s kojom se svatko tko prosuduje hrvatske napore treba suočiti. Dodao je da se na dvodnevnoj konferenciji u Beču zauzeo da ukupni procesi približavanja zemalja jugoistočne Europe EU-u dobiju veću i odlučniju potporu EU-a glede razvojnih kohezijskih fondova koji bi se otvorili u Hrvatskoj i tim zemljama.

Izjava Gunthera Verheugena dočekana je u Hrvatskoj s jednoglasnim odobravanjem. Zdravko Tomac, predsjednik saborskog Odbora za vanjsku politiku, ustvrdio je da nakon ove izjave Hrvatska treba što hitnije podnijeti zahtjev za primanje u Europsku uniju, po mogućnosti odmah nakon Nove godine. "Iz

Dr. OTTO VON HABSBUROG NA SJEDNICI SABORSKOG ODBORA ZA VANJSKU POLITIKU:

2007. - jedina prilika za ulazak

ZAGREB - Ne poduzme li Hrvatska sve što može da uđe u krug zemalja koje će 2007. godine biti primljene u Europsku uniju, sljedeću će priliku morati čekati najmanje 10 do 12 godina. U europskim institucijama danas postoje značajne snage koje djeluju protiv Hrvatske i zauzimaju se za uspostavu nekog oblika bivše Jugoslavije. Zbog teških okolnosti u kojima se odvija približavanje Hrvatske EU ne smijete gubiti vrijeme, trebate pokrenuti brzu i dinamičnu akciju, jer je jedina preostala prilika za uključivanje 2007. godina - snažna je poruka dr. Otta von Habsburga, predsjednika Paneuropske unije i dugogodišnjeg zastupnika u Europskom parlamentu, koja se čula na jučerašnjoj sjednici saborskog Odbora za vanjsku politiku. To je bio i njegov komentar savjeta Hrvatskoj da pričekava kandidaturu za EU.

- U zemlji možete polemizirati, ali vani morate nastupati s jedinstvenom vanjskom politikom. Morate postići da barem jedna od snažnih članica EU zagovara hrvatske interese, kao što je, npr., Poljsku, koja u EU ulazi sad, energično zagovarala Francuska. U Europskom parlamentu danas, s iznimkom euroskeptičnih konzervativaca iz Velike Britanije, gotovo i nema jake opozicije ideji daljnjeg proširenja Unije. Na Hrvatskoj je da jakom političkom, diplomatskom, medijskom promidžbom nametne svoje interese - savjetuje dr. Von Habsburg, upozoravajući da je hrvatski marketing vrlo slab.

Upitan kako ocjenjuje probleme koje Hrvatska ima u odnosu s Haaškim sudom, posebno u slučaju generala Bobetka, Von Habsburg odgovara: - To je tipičan pokušaj orkestrirane destabilizacije Hrvatske i njezine Vlade. RH je u teškoj situaciji i presudno je promovirati svoje stavove i interese. Hrvatska

Hrvatska još nije podnijela zahtjev za članstvo u EU, nema smisla o tome sada govoriti. O Hrvatskoj se neće odlučivati u Kopenhagenu, no zasigurno će o njoj biti riječi ubrzo nakon toga - poručio je Verheugen.

Govoreći o važnosti procesa proširenja EU, kazao je kako je to izazov i povijesna šansa za Europu. Među članicama EU najviši prioritet ima stabilnost i sigurnost takve proširene Europe. I austrijski je kancelar Wolfgang Schüssel istaknuo kako je bitno da se zemljama jugoistočne Europe pošalje signal da imaju perspektivu za ulazak u EU. - Širenje EU ne smije stati samo na prvom krugu proširenja, nego se i nakon 2004. godine proširena EU treba dalje širiti - kazao je.

(Večernji list 3. prosinca)

ovih izjava vidljivo je da su zemlje Europske unije duboko podijeljene oko ovog pitanja. Verheugenove riječi otvaraju nam šansu da lovimo zadnji vlak s Rumunjskom i Bugarskom", naglasio je Tomac, dodavši kako Hrvatska mora u tom smislu iskoristiti solunski summit zemalja jugoistočne Europe planiran za lipanj 2003. godine i nametnuti se kao kandidat za priključenje.

Tomac tvrdi kako Hrvatska mora na tom planu mnogo raditi, a ne zanositi se da će priključenje doći samo od sebe. On ističe kako bi zastupnici Hrvatskog sabora trebali postići konsenzus o strateškim opredjeljenjima i donijeti jasnu deklaraciju koja će pokazati da je Hrvatska jedinstvena na putu u EU. "Stalno smo bili svjesni da su problemi u regiji bili utezi za individualni put u Europsku uniju. Ali od toga puta nismo odustali. Čak ni nakon frustracije u Pragu i Bruxellesu kad nismo čak ni spomenuti kao potencijalni kandidat, dodao je Tomac, podsjetivši kako je jedan od strateških ciljeva vanjske politike koalicijske vlasti bilo suprotstavljanje jednostranom tretiranju Hrvatske kao balkanske zemlje.

Neven Mimica, hrvatski ministar za europske integracije, sudjeluje na Economistovu skupu u Beču gdje je Verheugen izrekao svoju ocjenu o priključenju Hrvatske i ocijenio je njegove stavove "vrlo važnima". Posebno je istaknuo rečenicu kako Hrvatska na putu u EU ne smije biti usporena i čekati Albaniju i druge zemlje u regiji. Na kraju je naglasio želju Hrvatske da što prije podnese zahtjev za primanje u punopravno članstvo. (4. prosinca)

danas nema nikoga među zemljama EU tko će je podupirati. To morate promijeniti i energično se suprotstavljati onima koji vas guraju u zapadni Balkan. Zbog nelojalnih gospodarskih interesa, npr., Velika Britanija podržava ideju obnove Jugoslavije, što i nije čudno zna li se da je u toj zemlji dugo bio utjecajan tzv. beogradski lobi sastavljen od časnika koji su se u Drugom svjetskom ratu borili u Srbiji.

Nakanu Odbora da potakne donošenje saborske rezolucije o ulasku Hrvatske u EU gost je pozdravio jer bi to bio dokument koji bi dao snažniju potporu Vladi. (Večernji list 3. prosinca)

Nastavak sa str. 11, Vukovar

ističe kako ima podatak da je do sada utrošeno oko 130.000 kuna, ali nema spoznaja o tome u što je utrošen preostali novac Zadarske županije. Prema njegovim riječima, Vodotoranj bi trebao biti konzerviran i uređen da bude memorijalni centar o stradanju Vukovara i Vukovaraca 1991. godine.

Vodotoranj je visok 50,3 metra. Kapacitet spremnika jest 2200 prostornih metara vode. Godine 1962. počela ga je graditi zagrebačka Hidrotehna, a u funkciji je bio od 1968. Zbog teških oštećenja tijekom opsade Vukovara, prestao je raditi 1991. godine. (Slobodna Dalmacija 7.12.)

je 18 jutara i 951 četvornih hvati. Staklenik duljine 57,20 metara, izgrađen 1872. g. na sjevernom dijelu trapeznoga vrta, bio je napravljen od čelične konstrukcije, krov mu je bio na sjevernoj strani pokriven limom, a na južnoj staklom. Imao je tri odjeljka: središnji za tropsko bilje i po jedan sa svake strane za spremanje cvijeća, koje se ljeti držalo u posudama u perivoju. U odjeljku za tropsko bilje bio je vodoskok. Od tri zgrade po sredini perivoja, urisane na katastarskoj karti iz 1862. godine, postoje opisi za paviljon i kuglanu iz 1885. g. Od dvorca bili su odvojeni trima cvjetnim vrtovima. Paviljon je bio osmerokutnoga tlorisa s malom verandom na glavnom pročelju, ispred kojega su stajali kipovi Flore (rimski božica cvijeća i proljeća) i Pomone (rimski božica vrtova i voća). Krov paviljona bio je pokriven pocinčanim limom, a na vrhu je stajao stijeg na koji se stavlja barjak dok je vlasnik bio u dvorcu. Kuglana se neposredno nastavljala na paviljon. Osim već spomenutih kipova, bilo ih je još u perivoju. Neki su ukrašavali četiri izvora (fontane) koja su djelomično služila za potrebe perivoja, a djelomično su se koristila za opskrbu dvorca pitkom vodom.

Od svega navedenoga u perivoju je do danas sačuvano: osmerokutni paviljon, tri uredna vrta između paviljona i terase dvorca, vrlo oštećen staklenik i dio zidane ograde s ulaznim vratima u perivoj. Ne znamo točno što se zbivalo u perivoju u prva dva desetljeća 20. stoljeća, kada se gradio dvorac. Iako se tri uredna vrta (partera) spominju 1885. g., današnji historičistički uredni vrt prepoznatljiva tlorisa, s tri kruga od šmšira, potječe vjerojatno iz razdoblja gradnje novoga dvorca. Iz prvoga ili drugoga desetljeća 20. st. jest i veliki kružni cvjetnjak ispred glavnoga (zapadnoga) pročelja novoga dvorca. Među brojnim biljnim svojatama u perivoju razlikujemo dvije skupine: samorodno (autohtono) drveće i raznolike unesene vrste (egzote) iz doba nastanka perivoja, te one vrste koje su posljednjih desetljeća samonikle zbog nebrige i zapuštenosti ili su posadene bez zamisli i štovanja naslijeđene slike i povijesnoga sklađa perivoja. Svojom starošću i veličajnim izgledom osobito je dojmjljiva pterokarija (Pterocarya fraxini folia), a slični su i močvama čempresi (Taxodium distichum). U perivoju se nalazi 110 svojih drveća i gmlja: 20 vrsta četinjača i 90 vrsta listača.

Sve do 1885. godine, do kada je donjomiholjačko vlasništvo bilo u posjedu obitelji Hillebrand von Prandau, uvijek su Valpovo i njegovi gospodari bili u prvom planu jer se u valpovačkom dvorcu živjelo, a u donjomiholjačkom samo povremeno boravilo. Zato je za Donji Mihaljac vezano daleko manje osoba iz vlastelinske obitelji negoli za Valpovo. Iz obitelji Hillebrand jedino je barun Karlo neredovito živio u Donjem Mihalju. O obitelji grofova Mailath, koja je izgradila novi dvorac, znamo vrlo malo: potječu iz Siebenburgena (Sedmogradske u Transilvaniji), mađarsko grofovstvo dobili su 1885., posjedovali su dvorce Perbenyik Zavar u Slovačkoj i Gordany u Mađarskoj. Posljednji vlasnik dvorca u Donjem Mihalju bio je Stefanjin sin Ladislav grof Mailath (1862.-1927.), koji nije imao djece. Bio je blizak s aus-

trijskim prestolonasljednikom Franjom Ferdinandom, koji je često svraćao u Donji Mihaljac. Posljednji je put bio tu u lov u tri mjeseca prije atentata u Sarajevu 1914. godine. Obitelj Mailath živi danas u Mađarskoj. Ladislav Mailath je prodao u siječnju 1923. dvorac i imanje dioničkom društvu "Podravina". Od tada, u dvorcu žive braća Filip i Adolf Schlezinger, direktori "Podravine". Vlasnikom donjomiholjačkog imanja postaje 1938. godine dr. Filip Schlezinger koji živi u dvorcu do 1941., kada cijela njegova židovska obitelj odlazi iz Donjega Mihalja.

Izvor: "Dvorci i perivoji u Slavoniji", Šćitaroci, Zagreb 1998.

Pogled na dvorac u Donjem Mihalju

Nove knjige: JADRANKA CIGELJ "APARTMAN 102"

U Novinarskom domu je predstavljena knjiga Jadranke Cigelj "Apartman 102" (izdavač je Agencija za komercijalnu djelatnost), ratno svjedočanstvo o zatočeništvu tridesetak žena, među kojima i same autorice, u srpskim konclogorima u Bosni i Hercegovini. Nakon 54 dana provedena u Omarskoj i pet u Tmopolju, datumski od 14. lipnja do 8. kolovoza 1992., Jadranka Cigelj, inače pravica iz Prijedora, oslobođena je ponajviše zahvaljujući zalaganju zapadnoeuropskih novinara.

Autorica je Haaškom tribunalu dala iskaze vezane uz optužnicu protiv zapovjednika logora Omarska, a prema samom sudu danas ima, kako kaže, i pozitivan i negativan stav: "Umjesto da su odmah lovili idejne začetnike svega, oni su prema zapovjednoj odgovornosti lovili generale koji su se branili od agresije. Tu je kod mene nastala zbrka, konflikt, jer sam se svim srcem borila za to da se neki sud organizira, a onda doživjela da se sudi ljudima koji su oslobađali zemlju".

- Iako već godinama u javnosti, domaćoj i stranoj, svjedočite o događajima u srpskim koncentracijskim logorima u BiH, koliko Vam je, dok ste pisali knjigu, bilo teško zaroniti u vlastita sjećanja i ponovno sve proživjeti?

Knjigu sam počela pisati 1998. Mislim da to mnogo govori. Pišući je, nastojala sam i sebi pomoći, jer kada problem kažete glasno, lakše se s njim suočite. Pri pisanju koristila sam samo vlastito sjećanje, a memorija je kod mene, na žalost, veoma dobra, o vlastitoj sudbini i onoj 36 žena s kojima sam bila u zatočeništvu. Do sada je samo jedna od njih napisala svjedočanstvo, ubrzo nakon što je izašla iz logora, kada su vam emocije i misli zbrkane, tako da knjiga nije imala neki veći odjek, premda smo je mi ostale toplo pozdravile.

Kako ste oslobođeni iz logora?

To mi je jedna od dragih uspomena, jer inače danas ne bismo razgovar-

ali. Iz Omarske smo oslobođene 3. kolovoza 1992., ne znajući što se, u stvari, događa. Ujutro smo išle u tzv. restoran na svoja normalna zaduženja, u namjeri da očistimo prostor i pripremimo se za dovoz splačina od hrane, kada je došao zamjenik zapovjednika logora Drago Prač, sada haški osuđenik, i kazao nam da ćemo biti puštene. Prebačene smo u Tmopolje, za koje smo znale da je također logor, ali se tamo mogla dobivati hrana od kuće. Dugo vremena nas je proganjalo pitanje kako to da smo puštene i tek sam kasnije doznala da su za naše preživljavanje zaslužni novinari, prije svih Roy Gutman i Ed Vulliamy, koji su prevarili Karadžića. Naime, svijet je imao riječ srpske strane da u Omarskoj nema žena pa su nas, kada su banuli novinari, na brzinu prebacili u Tmopolje, što možda ne bi učinili da su nas imali vremena ubiti.

- U knjizi pišete i o nekim neočekivanim događajima i emocijama u logoru, kao što je ljubav stražara prema logorašici?

Bilo je nevjerovatnih obrata, znale smo ostajati u šoku i nevjerici, jer ne znate je li to što se događa dobro ili loše. U knjizi sam željela pokazati da u logoru nisu bili zatočeni strojevi, nego ljudi, sa svojim pozitivnim i negativnim osobinama. I među nama zatočenicima događalo se svašta, znali smo okrivljavati jedni druge. Bilo je trenutaka kada me moja prijateljica, koja je na žalost ubijena, optuživala da je za sve kriv HDZ, jer ja sam uhapšena kao HDZ-ova dopredsjednica s tog područja, dok je ona bila u SDP-u. Nije mogla shvatiti da su je njezini dojučerašnji partijski kolege zatvorili samo zbog njezina imena. To su ti usponi i padovi, a u stvari borba čovjeka protiv mržnje. Možda bih trebala prešutjeti ovo što ću sada reći, ali neka to procijene čitatelji; u knjizi sam razgoltila svoje poniženje i predala ga na vid javnosti i toga me pomalo strah. (Slobodna Dalmacija 20. studenog)

Donji Miholjac : DVORAC HILLEPRAND/MAILATH

Donjem Miholjcu ime je dala crkva sagrađena u 15. st. i posvećena Sv. Mihovihu. Prvi spomen Donjega Miholjca vezan je za gradnju prve crkve polovicom 11. stoljeća. Donji Miholjac - poznat još po slikovitom dvorcu i perivoju, naftnim nalazištima i ribnjacima - malen je grad (nekad trgovište) sjeverozapadno od Osijeka, a pet kilometara od Drave i granice s Mađarskom. U srednjem vijeku bio je sjedište gospoštije koju su u 15. st. posjedovali velikaši Morovići, a potkraj 15. st. i početkom 16. st. Ivan Hlapčić Kišhorvat i Lovro Bánffy. Turci su zauzeli Donji Miholjac 1543. godine pretvorivši ga u malu tvrđavu, a protjerani su iz njega tek 1687. godine.

Donji Miholjac bio je oslobođen od Turaka do kraja 1721. godine pod upravom Dvorske komore. Od 31. prosinca 1721. godine povijest Donjeg Miholjca vezana je za valpovački posjed i barune Hillebrandt von Prandau. Toga dana kralj Karlo VI. daruje Petru Antunu barunu Hilleprandu valpovačko vlastelinstvo s četrdesetak naselja, među kojima je bio i Donji Miholjac. U slijedećih 110 godina Donji Miholjac će biti dio velike valpovačke gospoštije pa će njegova povijest od tada biti blisko povezana s Valpovom.

Vlastelinstvo Donji Miholjac nastaje 1831. godine, kada se veliki valpovački posjed, nakon smrti Josipa Ignaca baruna Hillepranda von Prandau, dijeli na dva dijela Josipovim sinovima: Gustav dobiva južni dio vlastinstva sa sjedištem u Valpovu, a Karlo sjeverni dio (između rijeka Drave i Vučice) sa sjedištem u Donjem Miholjcu. Veličina obje gospoštije bila je podjednaka. Nakon Karlove smrti 1865. godine, donjomiholjačko vlastelinstvo pripalo je bratu Gustavu i tako je ponovo pripojeno Valpovu, ali je vlastelinska uprava u Donjem Miholjcu djelovala samostalno. Budući da je Gustav bio posljednji muški član obitelji Hillebrand von Prandau, nakon njegove smrti 1885. godine posjed se dijeli njegovim kćerima: starija Marijana nasljeđuje Valpovo, a Stefaniya Donji Miholjac. Vlastelinstvo je tako podijeljeno na isti način i u jednakim granicama kao prije pedeset četiri godine između njihova oca i strica. Stefaniya Hillebrand von Prandau bila je tada udana već trideset tri godine za Georga grofa Mailatha, s kojim je imala djecu, pa je posjed u Donjem Miholjcu pripao grofovima Mailath von Székely.

Dok je Donji Miholjac bio dio valpovačkoga vlastelinstva, u njemu je bilo sjedište jednoga od ukupno pet okružja valpovačkoga imanja. Miholjačko je okružje 1786. g. obuhvaćalo naselja: Donji Miholjac, Bočkinci, Čadavica, Golinci, Kapelna, Moslavina (Podravska), Podgajci, Poreč, Rakitovica, Sveti Đurad i Viljevo. Karlo barun Hillebrand malo se bavio gospodarstvom i često je izbivao iz Donjega Miholjca. Pošto se 1848. stalno nastanio u Beču, donjomiholjačkim vlastelinstvom upravljao je njegov brat Gustav.

Jedan pokraj drugoga, povezani trijemom, stoje u Donjem Miholjcu dva dvorca koji su bili rezidencije njihovih vlasnika ali i upravno sjedište vlastelinstva. Stariji dvorac je prizemna dugačka kasnobarokna zgrada, a novi dvorac jednokatna historicistička građevina slikovitih pročelja. Prvi je izgrađen 1818. godine, a drugi 1905.-1914. prema projektu budimpeštanskog arhitekta Istvana Mollera.

Južno pročelje starog dvorca

Stari je dvorac izgrađen dvije godine nakon smrti Josipa Ignaca baruna Hillepranda, kada je imanjem upravljala (1816.-1831.) Josipova udovica Marija Ana rođ. grofica Pejačević jer je njihov drugi sin Gustav bio još malodoban. Prvomu sinu Karlu bile su dvadeset četiri godine kada mu je umro otac pa mu je majka izgradila dvorac u kojemu će moći stanovati kad se 1831. g. podijeli valpovačko vlastelinstvo i odijeli donjomiholjački posjed. Dvorac je, prema opisu iz 1885. godine, bio pokriven crijepom, imao je dva salona, četrnaest soba, dvije kuhinje, dvije sobe za blagovanje, prostoriju za pranje posuda, spremište, podrum i tri nužnika. Današnji stari dvorac vrlo je izdužena zgrada, veličine u tlorisu 82 x 9 m, i s kružnom dekorativnom kulom na jugoistočnom uglu dvorca, promjera 4 m., odmaknuta od dvorca i s njime spojena terasom. Uličnom pročelju ritam daje niz od devetnaest jednakih prozora, s neupadljivim kasnobaroknim ukrasima, a dvorišnom pročelju niz volti zatvorenih prozorima. Ne znamo da li je dvorac već u doba izgradnje bio izveden tlocrtno u obliku slova L, ali takav je bio urisan 1862. i 1890. godine na starim katastarskim kartama. Krilo usporedno s ulicom sačuvano je do danas, a na nj okomito krilo (u smjeru sjever-jug) porušeno je vjerojatno početkom 20. stoljeća, kada je građen novi dvorac grofova Mailath. U sklopu dvorišta dvorca, usporedno s uličnim krilom, bile su u drugoj polovici 19. st. još tri male zgrade koje su početkom 20. st. također porušene.

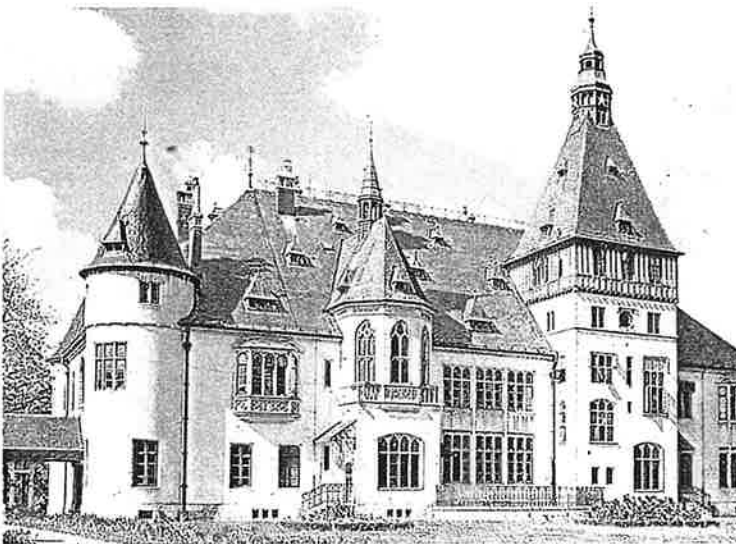
Zapadno pročelje novog dvorca

Novi dvorac izgrađen je sjeverno od uličnoga krila staroga dvorca i s njim čini svrhovitu cjelinu, iako se novi dvorac ističe i veličinom i dopadljivim izgledom. Donjomiholjački novi dvorac jedan je od posljednjih slavonskih dvora-

ca, jedan od nekoliko izgrađenih u Slavoniji početkom 20. stoljeća. U tlorisu dvorac je veličine 44 x 20 metara. Cijeli dvorac, a ponajviše njegova pročelja, ima historicistička neoromantičarska obilježja. Dva istaknuta rizižita glavnoga (zapadnoga) pročelja dvorca u obliku kula, razigrane krovne plohe vrlo visokoga krovšta, brojni krovni prozori, ukrasni dimnjaci, terase s neoklasicističkim balustradama i kovanoželjeznim ogradama te mnoge druge arhitektonske pojedinosti različitih historicističkih obilježja - sve to stvara sliku dvorca u duhu engleskoga stila "Tudor". Još i brojna rodina gnijezda na dimnjacima, osim svega ostalog, kao da smještaju taj dvorac u priču, u dječje slikovnice ili Disneyev crtani film, a ne u zbilju mimoga mjesta dravske ravnice. Takav izgled i dobra očuvanost svrstavaju taj dvorac među najznačajnije u Hrvatskoj. Zahvaljujući starosti od nepunoga stoljeća, taj je dvorac u dobrom stanju i dobro očuvan iako je posljednjih desetljeća prilagođavan novim namjenama. Godinama su u starom i novom dvorcu smješteni uredi općine. Unutrašnjost dvorca uglavnom je očuvana, ali bez pokretnoga namještaja. Nekad je dvorac bio uređen Mailathovim lovačkim trofejima iz Slavonije i s putovanja po Africi i Aziji. Kao i pročelja, i unutrašnjost je bogata historicističkim arhitektonskim pojedinostima: dekorativna stolarija (vrata, zidne i stropne obloge, ograde stubišta i dr.), izvedena iz kvalitetne slavonske hrastovine; kameni dovratnici, podne obloge od drva, kamena i keramičkih pločica; štukature, ugrađeni omari i dr. U dvorcu se nalazi pedesetak većih prostorija u četiri razine (podrum, prizemlje, kat i potkrovlje). Tloris je osmišljen kao dvotrakt oko središnjega hodnika, koji u sredini dvorca prelazi u predvorje (hal) sa stubištem, galerijom i izlaskom na vrtu terasu.

U svezi s gradnjom novoga dvorca u Donjem Miholjcu spominje se anegdota koja je možda izmišljena, ali je duhovita. Grof Mailath dopisivao se s kraljem Franjom Josipom i u jednom pismu iskazao je kralju želju da pod svoje radne sobe obloži zlatnicima, ali da se ne može odlučiti kako da ih okrene, jer u jednom će slučaju gaziti po grbu Monarhije, a u drugom po Njegovu Veličanstvu. Franjo Josip riješio je u odgovoru grofov problem predlažući mu da zlatnike postavi sjekornice.

Dvorci su okruženi velikim pejsažnim perivojem koji u svojoj povijesti obilježi dvije promjene: 1. osnivanje perivoja u prvoj polovici 19. stoljeća (površine 18 jutara) te 2. njegovo djelomično preoblikovanje i proširenje potkraj 19. i početkom 20. stoljeća (površine 35 jutara). Perivoj je zaštićen kao spomenik parkovne arhitekture od 1961. godine.

DONJI MIHOLIAC, dvorac grofa Mailátha

Uresni vrt sa sjenicom

Zasad najstariji povijesni izvor koji govori o izgledu perivoja jest katastarska karta iz 1862., na osnovi koje možemo zaključiti da se radi o pejsažnom perivoju. Na istoku i sjeveroistoku perivoj je prelazio u korisne vrtove. Među njima svojim se trapeznim oblikom i unutarnjim ustrojem ističe vrt istočno od dvorca. Po sredini perivoja, kojega je najveća širina u oba smjera oko 300 metara, nalazile su se tri zgrade namijenjene perivoju, koje su prije 1885. g. bile srušene. U prilog tome govori i opis perivoja Adolfa Danhelowskoga iz te godine i katastarska karta iz 1890. Perivoj je nastao nakon 1818. godine, dakle nakon izgradnje staroga prizemnoga dvorca. Njegova površina središnom i potkraj 19. stoljeća (1885. g.), a vjerojatno i u doba nastanka, iznosila

BELI ORLOVI U HRVATSKOJ POLICIJI

Prosvjednici s Markova trga, prvi hrvatski policajci, uputili su Zlatku Tomčiću službeni dopis u kojem dokazuju kako su nedavne tvrdnje Šime Lučina o njihovim navodnim kažnjavanjima, kaznenim djelima, lažnim svjedožbama, potpuno neistinite. Sedam stranica dokumenta, koji bi uskoro mogao postati svojevrsna "bijela knjiga" MUP-ove sistematizacije ne samo da dokazuje potpunu profesionalnost policajaca prosvjednika nego i dokumentira za svakog od njih kako nije kazneno niti prekršajno gonjen, niti se protiv njih vode kazneni postupci pred sudovima u Hrvatskoj.

Ovo su, nedavno, potvrdili i sami prosvjednici na tribini u dvorani Hrvatske kulturne zaklade - Hrvatskog slova, prilikom prikazivanja dokumentarnog filma Udruženja novinara Republike Hrvatske pod naslovom "Markov trg 2a".

Ovoga puta prosvjednici su Tomčiću poslali i popis policajaca srpske narodnosti, sudionika pobune protiv Republike Hrvatske s kaznenim djelima oružane pobune, koji su zaposleni na mjestima otpuštenih hrvatskih branitelja. Ti "srpski milicioneri", sad Lučinovi policajci, uglavnom su bivši dragovoljci "Belih orlova", poznatih četničkih postrojba koje su klale i ubijale hrvatskim Podunavljem. Prvi hrvatski policajci u dopisu Tomčiću, jasno demantiraju Lučina: "Nisu točne tvrdnje ni odgovori dati u Hrvatskom saboru ministra Šime Lučina. Niti da smo kriminalci, niti da smo nestručni, a niti da je preustroj obavljen u skladu sa zakonom pošteno i pravedno, već se očigledno planski i sistematski udaljuju poštenu domoljubi i dragovoljci Domovinskog rata iz hrvatske policije, bez ikakvog povoda, a po kriterijima koje znače samo ministar Šime Lučin i njegovi naredbodavci". Pitam se, uistinu, koji monstruozi plan može na najosjetljivijem prostoru Hrvatske zamijeniti prve hrvatske policajce običnim četnicima i ubojicama, kojima je mjesto u zatvoru? Što je cilj takvih akcija Račanovih operativaca, ako ne samo i jedino potpuna destrukcija Hrvatske i uništavanje svakog oblika ponosa u ljudima koji su sudjelovanjem u Domovinskom ratu stvarali Hrvatsku. Za taj zločin ova će administracija jednom odgovarati. Ako nitko drugi, barem Račan, po "zapovjednoj odgovornosti".

Popis pripadnika četničkih postrojba, koji su sudjelovali u pobuni protiv Hrvatske, a Šime Lučin ih vratio na posao u policiju, te su u policiji zamijenili prve hrvatske policajce:

1. DUŠAN UGLJEŠIĆ - zaposlen u Policijskoj Upravi (PU) Vukovarsko srijemskoj, Policijska Postaja (PP) Tovarnik, vraćen na posao, stanuje u Tovarniku.
2. BOŠKO CULIĆ - zaposlen u PU Vukovarsko srijemskoj, PP Tovarnik, bio je uhićen za sudjelovanje u oružanoj pobuni protiv RH, vraćen na posao, stanuje u Tovarniku.
3. MIRKO VLAŠIĆ - zaposlen u PU Vukovarsko-srijemskoj, PP Otok, bio je uhićen za sudjelovanje u oružanoj pobuni protiv RH, stanuje u Vukovaru;
- 4- RADENKO TADIĆ - zaposlen u PU Vukovarsko srijemskoj, PP Markušica, živi u Podvinju kraj Markušice, ima 7 završenih razre-

Sa suđenja u Haagu

Ključni svjedok protiv Miloševića Milan Babić

Ključni svjedok haškog tužiteljstva C-061 na hrvatskom dijelu suđenja bivšemu jugoslavenskom predsjedniku Slobodanu Miloševiću jest bivši premijer tzv. Republike Srpske Krajine Milan Babić.

Nakon što je deset dana svjedočio uz maksimalne mjere zaštite koje su uključivale zaštitu osobnih podataka, elektroničko iskrivljavanje glasa, zaštitu lika i nebrojene zatvorene sjednice, svjedok C-061 danas je zatražio da nastavi svjedočiti pod svojim imenom.

Glasnogovornica haškog tužiteljstva Florence Hartmann objasnila je u telefonskom razgovoru iz Haaga kako je bilo više razloga za takav zahtjev. U medijima je objavljeno mnogo podataka koji su otkrivali njegov identitet uključivši slike. Babić je također procijenio kako je u interesu javnosti da se čuje sve što on i Milošević govore u sudnici, a što je dosad bilo nemoguće jer se veliki dio njegova svjedočenja odvijao na zatvorenim sjednicama. Hartmann je istaknula i kako je Babić bio izložen i prijetnama i pritiscima. Dodatni razlog koji je Babić naveo kao razlog za svjedočenje uz otkriveni identitet bio je i njegova želja da na taj način pridonese pomirenju.

da osnovne škole;

5. DALIBOR LACMANOVIĆ - zaposlen u PU Osječko-baranjskoj, PP Dalj, živi u Borovu Naselju, ima samo osnovnu školu;

6. MIHAJLO RESANOVIĆ - zaposlen u PU Vukovarsko srijemskoj, PP Tovarnik, živi u Srbiji, radi u Hrvatskoj policiji.

7. MIJO DOBRAŠ - zaposlen u PU Osječko-baranjskoj, na ispmoći u PU Primorsko-goranskoj, PP Mali Lošinj, sudjelovao u oružanoj pobuni protiv RH.

8. MILAN ŠARIĆ - zaposlen u PU Osječko-baranjskoj, na ispmoći u PU Primorsko-goranskoj, PP Mali Lošinj, sudjelovao u oružanoj pobuni protiv RH.

9. BOŠKO PLAŠIĆ - zaposlen u PU Vukovarsko-srijemskoj, PP Tovarnik, sudjelovao u oružanoj pobuni protiv RH, živi u Batajnici pokraj Beograda, radi u Hrvatskoj policiji;

10. MILENKO KORAČ - zaposlen u PU Vukovarsko-srijemskoj, PP Tovarnik, sudjelovao u oružanoj pobuni protiv RH, bio u postrojbi Beli Orlovi, živi u Mirkovcima pokraj Vinkovaca.

11. MILORAD DELIĆ - zaposlen u PU Vukovarsko-srijemskoj, PP Tovarnik, sudjelovao u oružanoj pobuni protiv RH, živi u Rumi, Srbija, radi u Hrvatskoj policiji;

12. MIROSLAV DOPUĐ - zaposlen u PU Vukovarsko-srijemskoj, PP Tovarnik, sudjelovao u oružanoj pobuni protiv RH, živi u Sidu, radi u Hrvatskoj policiji;

13. LJUBICA KOMASOVIĆ - zaposlen u PU Vukovarsko-srijemskoj, PP Tovarnik, sudjelovao u oružanoj pobuni protiv RH, za vrijeme "Bljeska" uhićen je kao milicionar tzv. SAO Krajine, živi u Tovarniku.

14. SRĐAN JAKIĆ - zaposlen u PU Vukovarsko-srijemskoj, PP Tovarnik, sudjelovao u oružanoj pobuni protiv RH, bio tankist "Belih orlova", živi u Vukovaru;

15. MIODRAG VUČKOVIĆ - zaposlen u PU Vukovarsko-srijemskoj, PP Vukovar, sudjelovao u oružanoj pobuni protiv RH, bio u postrojbi "Beli orlovi";

16. TOMO ŽESTIĆ - zaposlen u PU Vukovarsko-srijemskoj, PP Tovarnik, sudjelovao u oružanoj pobuni protiv RH, zarobljen u "Bljesku" kao milicionar tzv. SAO Krajine, živi u Tovarniku;

17. MILJENKO KOSIJER - zaposlen u PU Vukovarsko-srijemskoj, PP Tovarnik, sudjelovao u oružanoj pobuni protiv RH, živi u Tovarniku, prije rata pokrao oružje u PP Duga Resa i pobjegao u SAO Krajinu;

18. MILISLAV ATANACKOVIĆ - zaposlen u PU Vukovarsko-srijemskoj, PP Vukovar, sudjelovao u oružnoj pobuni protiv RH,

19. ZORAN ADŽIĆ - zaposlen u PU Vukovarsko-srijemskoj, ima samo osnovnu školu stanuje u Tordincima;

20. DRAGAN VIŠEKRUNA - zaposlen PU Vukovarsko-srijemskoj, ima osnovnu školu, stanuje u Ostrovu.

Babić je, inače, u optužnici koja Miloševića tereti za ratne zločine počinjene tijekom rata u Hrvatskoj, naveden kao jedan od sudionika zajedničkoga zločinačkog pothvata čiji je cilj bio pripojiti Srbiji etnički očišćene dijelove Hrvatske. On svjedoči uz znanočnost odvjetnika jer je tužiteljstvo otvorilo mogućnost podizanja optužnice protiv njega. (HRT 6. prosinca)

Babić na suđenju Miloševiću: Unesrećili ste Hrvate, Muslimane i Srbe

ZAGREB/DEN HAAG - Haaški optuženik Slobodan Milošević nastavio je jučer protuispitivanje svjedoka Milana Babića, bivšeg premijera paradržave pobunjenih hrvatskih Srba, koji je prvih deset dana svog svjedočenja imao status zaštićenog svjedoka. Milošević je pokušavao opravdati svoju umiješanost u pobunu hrvatskih Srba navodeći izvještaje UN-a o zločinima hrvatskih snaga nad Srbima u Medačkom džepu 1993. godine, te tijekom akcija "Bljesak" i "Oluja" 1995.

- Istina je da je hrvatska vojska počinila masovni zločin nad Srbima u području Medačkog džepa. Više žalim za tim ljudima nego vi, a činjenica je da je tada u tom području bio ratni sukob. Način na koji je Tuđman 1993. i 1995. godine vodio rat protiv srpskog naroda, isti je načinu na koji ste vi preko JNA vodili rat 1991. godine - rekao je Babić.

Nakon što je Milošević više puta pokušao Babića optužiti da je svojim "bjesosnučnim radikalizmom išao Hrvatima na ruku", te da je bio "džoker u Tuđmanovim rukama", Babić je izgubio strpljenje.

- Gospodine Milošević, vi ste 1991. vodili stravičan rat u koji ste uvukli srpski narod. Okaljali ste obraz srpskog naroda, napravili ste nesreću hrvatskom narodu, muslimanskom narodu, a na kraju i srpskom narodu - rekao je Babić.

Milošević je ponovno svojim pitanjima pokušavao dokazati da se JNA 1991. godine postavljala kao tampon između snaga pobunjenih Srba i hrvatske policije. - JNA se raspoređivala od ožujka 1991. godine, a javno je deklarirano da se radi o razdvajanju snaga - kazao je Babić.

- Uvijek je počinjalo na isti način. Počinjalo je međusobnim pripucavanji-

Novi dokazi ne opravdavaju novo suđenje

DEN HAAG - Obrana generala Tihomira Blaškića i haaško tužiteljstvo jučer su na sjednici Žalbenog vijeća tijekom višesatne rasprave oštro suprotstavili stajališta oko toga opravdavaju li novi dokazi, koje je podnijela Blaškićeva obrana u žalbenom dijelu postupka, pokretanje novog suđenja za neke ili sve točke optužnice.

Predsjednik Žalbenog vijeća Fausto Pocar zaključio je nakon toga sjednicu ne najavljujući koliko će vremena trebati petorici žalbenih sudaca za odluku o eventualnom poništenju presude kojom je bivši zapovjednik Operativne zone Središnja Bosna kažnjen prije gotovo tri godine s 45 godina zatvora za zločine u Lašvanskoj dolini u kojima središnje mjesto ima pokolj stotinu muslimana Ahmića počinjen 16. travnja 1993. godine.

Dok je haaško tužiteljstvo poručilo da novo suđenje u predmetu "Blaškić" nije opravdano u ovoj fazi postupka, procijenivši da bi žalbenom vijeću trebalo do četiri tjedna da saslusa svjedoke i razmotri nove dokaze na temelju kojih bi donijelo odluku o Blaškićevoj žalbi, obrana je poručila da novi dokazi i nepravilno suđenje nalažu ponavljanje postupka pred novim prvostupajskim vijećem. Takvo suđenje moglo bi se završiti za tri do šest mjeseci i trajalo bi kraće od razmatranja dokaza pred žalbenim vijećem, drži obrana.

"U ovoj fazi preuranjeno je narediti novo suđenje", kazao je Amerikanac Norman Farrell obrazlažući stajalište tužiteljstva.

"Preuranjeno? Ne mislimo tako i pozivamo vijeće da vrati što prije predmet na novo suđenje", replicirao je nakon toga Blaškićev američki branitelj

ma, najčešće sa strane milicije Krajine i (obavještajne službe) DB-a Srbije prema hrvatskoj policiji, onda bi hrvatska policija uzvratila, zatim bi srpske snage pucale iz minobacača, hrvatske snage bi uzvratile, a onda bi se umiješala JNA i teškom artiljerijom pucala po hrvatskim ciljevima - kazao je Babić. Na Miloševićeve tvrdnje da je JNA "prilikom deblokiranja vojama izbjegavala upotrijebiti drastična sredstva, već je stalno pregovarala pokušavajući sačuvati mir", Babić je rekao da je JNA koristila najdrastičnija sredstva kojima je raspolagala, teško topništvo i zrakoplovstvo. (Večernji list 7. prosinca)

Russell Haymann, ocijenivši da novi dokazi dovode u pitanje osnovnu potku prvostupajnske presude - a to je zaključak da nije postojala dvostruka zapovjedna linija, odnosno da je Blaškić zapovijedao svim snagama Lašvanske doline, te stoga bio odgovoran za njihove postupke. Novi dokazi ruše taj zaključak, rekao je, optužujući pritom tužiteljstvo za skrivanje dokaza, a posebno onih koji upućuju na kontrolu koju je politički vođa bosanskih Hrvata tog područja, Dario Kordić, imao nad jedinicama koje su počinile zločin u Ahmićima. Dokaze su skrivale i tajna služba BiH, ali i Hrvatske koja je tako štitiła Franju Tuđmana od odgovornosti, kazao je Haymann.

Tužitelji su u svojoj argumentaciji poručili da Statut i Pravila Haaškog suda ne daju ovlasti žalbenom vijeću da u ovom trenutku naredi novo suđenje. Tužiteljstvo, naime, drži da žalbeno vijeće mora najprije odlučiti o prihvatljivosti novih dokaza obrane. Ukoliko žalbeno vijeće ipak odluči da u ovoj fazi žalbenog postupka može narediti novo suđenje, tužiteljstvo smatra da novi dokazi ne opravdavaju takvu odluku. Naime, po tužitelju Farrelu, dokazi ne mijanjaju činjenično stanje utvrđeno u prvostupajnskoj presudi, a za neke olakotne dokaze obrane podnesene u žalbenom postupku ocijenio je čak da zapravo otežavaju Blaškićevu poziciju, poput naredbi Blaškića upućenih izbačenom zapovjednom mjestu u Kiseljaku u 1993. godini iz kojih proizlazi da je imao komunikaciju s tim mjestom, a što je na suđenju nijekao.

Dok je Haymann istaknuo ključno značenje obavještajnih izvješća šefa HIS-a Miroslava Tuđmana koji upućuju na druge krivce za zločine u Lašvan-

Komentar: Loši dešifranti KOS-ova rukopisa

Ispovijest bivšeg operativca KOS-a Mustafe Čandića na suđenju Miloševiću u Haagu ne bi se trebalo tretirati kao povijesnu reminiscenciju o jednom ratu te kao još jedan dokaz Miloševićeve krivnje za rat. Naime, analizira li se pomnije što je ovaj nekada visoko pozicionirani agent KOS-a izložio u Haagu nameću se bar dva pitanja: Hoćemo li ikada saznati što nam je sve KOS spakirao u posljednjih deset godina. Koliko puta smo za neka afere proklinjali neopravdano radikalnu desnicu dok su se kosovci slatko smijali, i drugo - jesmo li uopće svjesni da prema logici stvari i danas među nama djeluje agentura KOS-a i UDBe. Da li bismo u ovo vrijeme razapinjanja na križ posljednjih deset godina uopće znali prepoznati njihov rukopis?

Mustafa Čandić je, naime, u Haagu izjavio da je preko kontraobavještajne suradničke službe u Zagrebu izvršena teroristička akcija miniranja Židovskog groblja na Mirogoju. Ovo priznanje provocira sljedeće pitanje: koliko je još puta KOS podmetnuo eksploziv po Zagrebu i šire, dok bi naši političari i naši sjajni mediji automatski za to optuživali ekstremnu hrvatsku desnicu? S obzirom na to da nam je danas potvrđeno da su Židovsko groblje na Mirovoju minirali kosovci postavlja se pitanje jesu li hrvatski mediji koji su za to optuživali odmah hrvatsku desnicu, tu tezu plasirali zato jer je u njihovim redovima bilo kosovaca, ili su bili samo naivni pa su "ubačenu" tezu samo prenijeli u medije? Jer, mi smo bili svjedoci da za posljednje dvije eksplozije u Zagrebu - onu kad je miniran spomenik antifašistima na Mirogoju i eksploziju pred zagrebačkim Poglavarstvom - da su za njih mediji automatski optuživali desnicu, premda se nakon Čandićevog priznanja nameće pitanje nisu li i ove eksplozije bile djelo istog društva? Stotinu puta ste u medijima pročitali tezu da je to dakle obavila desnica, ali ne mogu se sjetiti ni jednog ozbiljnijeg teksta koji bi ponudio opciju da je iza toga stajao KOS!

Tko su bili kosovci u HDZ-u?

O čemu to govori? O lakovijemosti naših medija, o poslušnosti, o ideološkoj ograničenosti ili o tome da i u tim redovima i danas sjede jugoslavenski kontraobavještajci? Naime, Mustafa Čandić nedvosmisleno u Haagu ističe kako je beogradska kontraobavještajna služba imala "jaku doušničku mrežu u SDB-u Hrvatske" ali i to da je KOS imao svoje doušnike u redovima HDZ-ovih dužnosnika! S obzirom na to da hadezeovci nisu kolektivno izumrli bilo bi zanimljivo doznati tko su bili kosovci u njihovim redovima? U istom dahu valja postaviti pitanje nisu li u tom kontekstu bar najveće HDZ-ove političke gluposti u pozadini imale i ovu dimenziju?

Čandić, primjerice, detaljno opisuje i to kako se manipuliralo snimkama tajnih razgovora visokih hrvatskih dužnosnika i navodi primjer montaže razgovora Mile Dedakovića Jastreba i generala Antuna Tusa. "Od isječaka je napravljen razgovor", kazao je svjedok opisujući da je tom montažom stvoren dojam da je zapovjednik obrane Vukovara tražio od generala Tusa pomoć u naoružanju, a da mu je Tus odgovorio da se snađe kako zna i da ne računa na pomoć. Prisjetimo se sad razdoblja pada Vukovara i one "javne tajne" da je grad prodan, da je Zagreb odbio slati pomoć, da je slao oružje uglavnom u Hercegovinu i sjetimo se one medijske hajke o toj temi. Ni tada baš nikome nije palo na pamet javno dopustiti mogućnost o kojoj ovih dana svjedoči i jedan beogradski kontraobavještajac! Analiziraju li se hrvatski mediji u tim i u drugim aferama i krizama i usporede li se povijesne istine poput ovog svjedočenja čovjek se mora pitati: jesmo li mi mazohistička nacija ili smo samo nacija politički nepismenih novinara? Jer nema jedne jedine teme, jedne jedine afere ili političke krize u kojoj su hrvatski mediji prepoznali rukopis KOS-a. Ali su zato u svim takvim trenucima znali da iza neke svinjarne stoji radikalna hrvatska desnica!

Borba s Beogradom nije prestala

Jer, nama danas Mustafa Čandić "priznaje" da su osim spomenutih akcija kosovci na početku rata organizirali sabotažu na pruzi kod Vinkovaca, pa se postavlja pitanje koliko je još provokacija te vrste zapravo organizirao beogradski KOS. S druge strane, s obzirom na to da Čandić tvrdi da je KOS imao "jaku doušničku mrežu u SDB-a u Hrvatskoj", a da je javnosti poznato samo to da je razbijen samo mali dio te mreže u famoznoj akciji Labrador, postavlja se pitanje u kojoj mjeri, preko kojih ljudi i kako KOS i danas djeluje u Hrvatskoj?

Dakako odgovor na to pitanje nemamo, ali ako ništa drugo nakon ovog Čandićevog iskaza nitko više tezu o kosovcima i udbašima u našim redovima ne može uzeti kao paranoju bez osnova. Naime, sama činjenica da se Hrvatska izborila za svoju državnost ne znači da je borba s Beogradom prestala. Uzevši u obzir stare povijesne aspiracije Beograda, samo postojanje hrvatske države ostaje tm u oku i daljnja preokupacija u najmanju ruku njihovog KOS-a i UDBe.

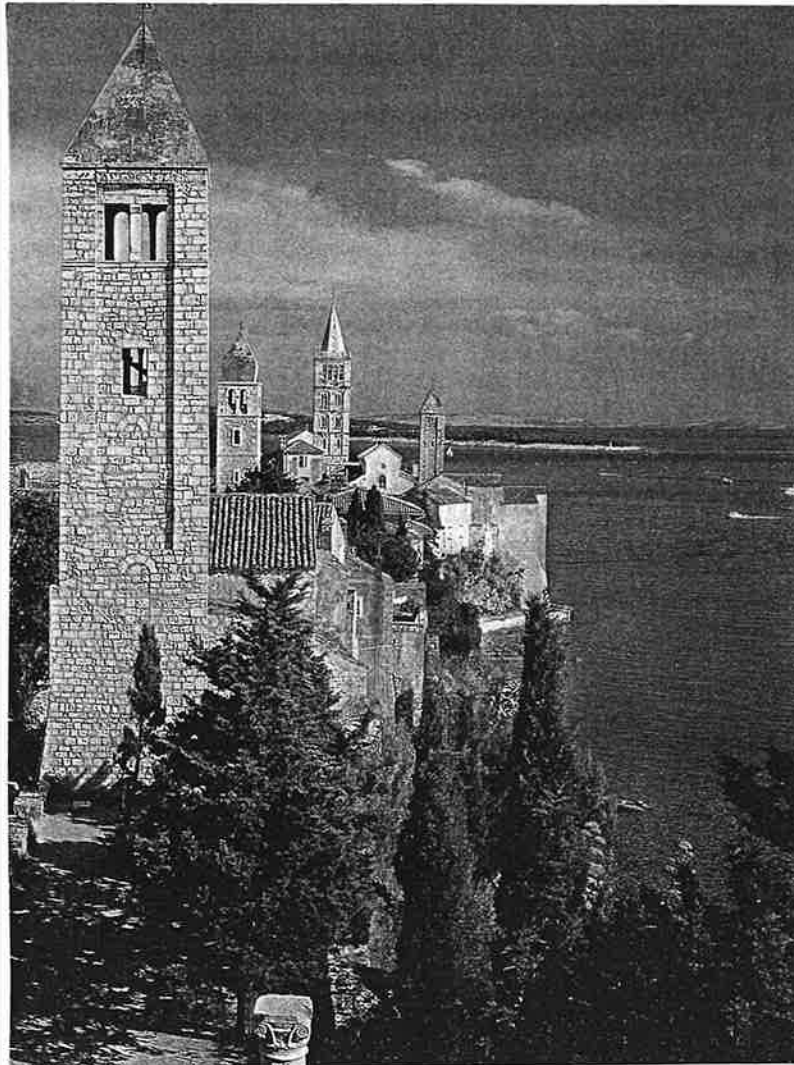
Političke događaje koji slijede kao i dobar dio onih koji su se već odvili, a koje ne možemo do kraja objasniti valjalo bi gledati i u svjetlu ove teze. Bojim se bi nam tada mnogo toga bilo jasnije.

(Glas Slavonije 19. studenog)

Dr. Sc. Dragutin Pavličević: KRATKA POLITIČKA I KULTURNA POVIJEST HRVATSKE Kulturna i prirodna baština na području Republike Hrvatske

1. SPOMENICI MATERIJALNE KULTURE

Na području današnje neovisne države Republike Hrvatske postoje brojna arheološka nalazišta iz svih razdoblja ljudske povijesti o kojima smo već nešto rekli u pregledu povijesti, a ovdje ćemo istaknuti samo ono najvažnije, poglavito iz kulturne povijesti. Tako je npr. nalaz pračovjeka u Hušnjakovu brdu kraj Krapine potkraj 19. st. što ga je izveo hrvatski paleontolog *Dragutin Gorjanović - Kramberger* (1899.) i danas jedan od *najvažnijih lokaliteta* te vrste u svijetu. Osim Krapine poznata su nalazišta u *Sandalji* kraj Pule, *Veternici* kraj Zagreba, *Vindiji* kraj Ivanca, *Grapčevoj spilji* na Hvaru, *Sarvašu* kraj Osijeka, *Vučedolu* kraj Vukovara i dr.

Pogled na Rab

Budući se teritorij današnje Republike Hrvatske nalazi na *zapadnom, rimskom području Carstva*, ali da se razvijao i pod utjecajem *istočne, grčke*, odnosno *bizantske kulture*, tu postoji raznolikost oblika života, gospodarstva, graditeljstva i uopće u cjelokupnoj kulturnoj baštini.

To naslijeđe djelovalo je i na slavenske doseljenike, poglavito *Hrvate*, koji već na ruševnim, ali nazočnim *temeljima Rimskog Carstva*, stvaraju svoju vlastitu, *autohtonu kulturu*, naravno u skladu s njihovim skromnim mogućnostima i iskustvom. Tako se tu uz velebne i dobro ušćuvane divot - građevine poput palače rimskog cara *Dioklecijana u Splitu*, isto tako monumentalne arene cara *Vespazijana u Puli*, nalazi i prekrasna *bazilika* biskupa *Eufrazija u Poreču* iz 6. st. po Kristu. Sve su te tri iznimne građevine stoga upisane u *UNESCO-vu listu posebne svjetske baštine*.

U novije vrijeme upisan je u listu i grčki, pa rimski, odnosno kasnije bizantski, a danas hrvatski srednjovjekovni grad Trogir, zapravo njegova gradska jezgra na otoku koji je, poput *Splita* koji se razvio

unutar Dioklecijanove palače, pravi arhitektonski muzej na otvorenom. Tome nisu daleko gradske jezgre *Kotora, Dubrovnika, Stona* (s najvećim obrambenim zidom iza kineskog na svijetu), *Korčule*, (čiji gradski raster podsjeća na riblji kostur), *pa Zadra, Nina, Raba, Paga, Osora, Senja, Rovinja, te Huma i Roča* u Istri koje nazivaju najmanjim gradovima na svijetu.

Hrvati se osobito ponose svojim brojnim srednjovjekovnim i renesansnim *crkvama i katedralama* poput onih u *Ninu, Zadru*, (Sv. Donat, Sv. Krševan i Sv. Stošija), pa *Sv. Duje u Splitu*, koja je kao najstarija katedrala u Europi nastala unutar i na temeljima Dioklecijanove palače. To su i crkva Sv. Lovrijenca - Ivana u *Trogiru*, Sv. Tripuna u *Kotoru* (danas u Crnoj Gori), pa na *Hvaru, Rabu, Pagu, Tisatu, Rovinju, Senju*, a poseban graditeljski dragulj je katedrala *sv. Jakova u Šibeniku* koju su pobunjeni Srbi 1991. teško oštetili, ali je ipak nisu uspjeli srušiti. U kontinentalnom dijelu Hrvatske su također brojne crkve i samostani, te gradske jezgre, ali nešto mlađe po postanku. Ostaci romantičnog samostana *Rudine* kraj Požege, iz 12. st. čija je plastika rijetkih oblika izazvala iznimnu pozornost na Svjetskoj izložbi u Parizu 1971. potvrđuju da je i sjeveroistočna Hrvatska (Slavonija) bila u predtursko vrijeme razvijene poput ostale srednje Europe. Međutim, sve je uništeno tijekom gotovo dvostoljetne osmanlijske agresije.

Među spomenike najviših kategorija treba ubrojiti samostan i crkvu u *Iloku*, gradsku jezgru u *Vukovaru i Požegi*, crkvu *Sv. Lovre u Požegi*, samostan u *Našicama*, renesansne utvrde u *Brodu* (Slavonskom) i Osijeku, crkvu *Sv. Marije u Kutini*, pa barokni *Varaždin, gomji Grad u Zagrebu* s crkvama *Sv. Marka i Sv. Katarine*, pa katedrala *sv. Stjepana kralja, hrvatska prvostolnica*. Graditeljski je zanimljiva i *katedrala u Đakovu*, barokne crkve u *Belcu* (Hrvatsko zagorje), u *Selima* kraj Siska, ali i samostan u *Hrvatskoj Kostajnici* i crkva u *Petrinji i Gori* koje su srušene u velikosrpskoj agresiji 1991. Začudo, poštediti su Srbi ostatke *portala cistercijskog samostana u Topuskom*, ali su teško devastirali samostan *pavlina u Kamenskom kraj Karlovca*, samostan franjevaica i dvorac obitelji *Eltz u Vukovaru* i druge.

Brojni hrvatski benediktinski, franjevački, dominikanski, pavlinski i isusovački samostani imaju izuzetnu kulturno - povijesnu, graditeljsku, arhivsku i bibliotečnu vrijednost, npr. samostani u *Dubrovniku* (gdje je radila i prva ljekarna o ovom dijelu Europe), pa samostan na *Mljetu, Blaca na Braču, Visovcu* u jezeru na utoku Krke u more, a na kontinentalnom dijelu Hrvatske najpoznatiji su samostani u *Lepoglavi, Varaždinu, Požegi, Brodu* i drugdje. U Hrvatskoj i BiH katolici - tj. Hrvati posebno štiju kult *Djevice Marije* kojoj su posvećena brojna svetišta, crkve i samostani. Najpoznatija su među njima ona u Mariji Bistrici nedaleko Zagreba, u *Tisatu* (Rijeka), u *Sinju*, u *Aljmašu*, "*Voćinu*" u *Krasnom* na Velebitu i druga. U Hrvatskoj postoji i nekoliko pravoslavnih samostana i crkava s vrijednim ikonama i inventarom. To su *Orahovica, Lepavina, Gomirje, Krka, Krupa* i dr. Postoje i crkve koje pravoslavni smatraju svojim kao npr. *Sv. Spasa na izvoru Cetine*, ali je ona mnogo starija od 17. st. kad su Vlasi, današnji Srbi, doselili na područje Hrvatske.

Budući je *Hrvatska* bila u 15. i 16. st. "*predziđe kršćanstva*" i jedna od posljednjih crta obrane kršćanske Europe od Osmanlija, na hrvatskom tlu od Zemuna do Jajca, Knina, Dubrovnika izgrađeno je dva - tri niza tvrdih gradova čiji se ostatci ili dobro očuvani objekti i danas vide. To su, prije svega, *velebne dubrovačke zidine, Klis* ponad Splita, *kninska utvrda, šibenska utvrda i utvrđena luka*, tvrđava *Nehaj* u Senju, Ogulin, karlovačka utvrda u obliku zvijezde, tlocrtni *Sisački grad, Zrin, Gvozdansko, Ozalj, Okuč, Medvedgrad* ponad Zagreba, *Veliki Tabor, Varaždin*, tvrđava *Zrinskih u Čakovcu*, Kalnik - grad, Đurđevac i drugi. U najzapadnijem dijelu Hrvatske, u Prigorju i Zagorju, izgrađeni su mnogi prekrasni dvorci hrvatskog plemstva kao što su Trakošćan, Miljana, Opeka, Klenovnik, Gomja Stubica, Maruševac, Novi Marof, Lobar, Januševac, Lužnica, Kerestinec, Brezovica, Slavetić, te nešto mlađi dvorci po postanku u *Virovitici, Našicama, Donjem Miholjcu, Valpovu, Kutjevu, Cemiku, Vukovaru* i drugdje.

(Naklada HIC, 1998)

Ije se vidi iz svjedočanstva već citiranog Jaroslava Schiffera, koji opisuje nedaće neravnog i blatnjavog terena. Igrači i članovi uprave su sami, prije utakmice s ljubljanskom "Ilirijom" ravnali igralište teškim željeznim valjkom, koji su najprije morali uzbrdo na Tuškanac dovući sami. Schiffer se sjeća: "Bilo je naporno vući tak teški valjak glavnom cestom Tuškancu, koja skreće pri početku Sofijinog puta (danas Dubravkin put) dalje u pravcu Črnoka. Vukli smo po deset metara, da bismo valjak zaustavili i dobro podmetnuli da nam ne pobjegne natrag, te dobro uznojeni i umorni nakon četirisaatnog vučenja stigli s njim oko 11 sati prije podne na igralište. Nakon tog mukotrpnog vučenja teškog valjka uzbrdo bilo nam je upravo lako izvaljati samo igralište. Do 12.30 smo bili završili valjanje, otrčali kući da se operemo, presvučemo i objedujemo, da bi se u 2.30 opet okupili u svlačionici u Tuškancu, jer je u 3 sata započela utakmica. I da bude najljepše, pobijedili smo i protivnika i vlastiti umor".

Takvi su, eto, bili uvjeti pod kojima je nekoć u Zagrebu igran nogomet! Čovjek da upravo požali današnje nogometaše kad se kao prebijene mačke vuku terenom. Nogometni su tereni, dakle, nekoć bili sasvim nešto drugo nego ovi današnji zeleni sagovi, po kojima se šepure naši profesionalci. Ne bi bilo loše u tzv. psihološkim pripremama i motiviranju današnjih Dinamovih igrača prije neke važne tekme podsjetiti kako su nekoć igrali njihovi prethodnici i kako su se, primjerice, borili i izborili za ovaj teren u Maksimiru.

Najprije se nogomet u Zagrebu igrao na livadi južno od plinare, zatim na tzv. Elipsi tj. srednjoškolskom igralištu u Klaićevoj ulici, pa je "Concordia" počela igrati u Kranjčevićевой ulici, danas Zagrebovo igralište, a HAŠK je dobio zemljište u Maksimiru od Nadbiskupije. Zahvaljujući naklonosti i razumijevanju nadbiskupa dr. Antuna Bauera, godine 1911. HAŠK je napokon

poslije nekoliko godina lutanja po raznim terenima riješio svoj životni problem, a već u veljači 1912. mladi zagrebački sveučilištarci zasukali su rukave i dali se na ravnjanje maksimirskog kukuruzišta, koje će za samo četiri mjeseca pretvoriti u igralište i na njemu odmah odigrati prvu utakmicu. Uskoro su dovršene i tribine, atletska staza i teniska igrališta, pa Maksimir postaje sportski centar grada gdje se odigrava kompletan sportski život, koji prekida Prvi svjetski rat. Sportski Zagreb se ponovno sastaje u Maksimiru nakon završetka rata, a godine 1920. proširuju se i nadograđuju tribine, jer su stare pretijesne za sve veći broj ljubitelja nogometa, atletike, tenisa.

Uz nogomet, u Maksimiru se igra i tenis, a već 1922. u Zagrebu je osnovan Teniski savez. Zagreb je hrvatska sportska metropola, maksimirski stadion okuplja ljude sportaša, a zagrebačke "Novosti" prve su novine u zemlji koje uvode stalnu sportsku rubriku.

Naše prvo sudjelovanje u Davis-cupu na maksimirskom igralištu 1927. Počelo je nesretno - zbog kiše je odgođeno za sutradan, ali je nesretno i završilo. Naši natjecatelji Dunderski, Balaš i Popović su od Indijaca, koji su u to doba važili za tenisku velesilu, izgubili.

Dvanaestak godina kasnije, ljeti 1939. u Davis-cupu smo prošli mnogo bolje i meteorološki i rezultatno. Ovaj puta smo se borili protiv Nijemaca, a pobjedu od 3:2 odnijeli su naši tenisači, koji će postati legende teniskog sporta za sva vremena: Franjo Punčec, Josip Palada, Franjo Kukuljević i Dragutin Mitić. A igralo se na novom sportskom terenu na Šalati. Naši su već i ranijih godina, 1936. i 1938., bili finalisti Davis-cupa, a tenis je upravo zbog takvog međunarodnog uspjeha i ugleda koji smo uživali prozvan "bijelim sportom", a u "bijelom gradu Zagrebu" bio je vrlo popularan.

("Pozdrav iz Zagreba", Zvonimir Milčec)

Upoznajte hrvatske planine

Klek - botanički vrt

Već četrdeset godina, kraj staze što od Bjelskog vodi na Klek, stoji ploča s natpisom: "ČUVAJMO BILJE KLEKA!" Toliko smo na nju navikli, da je danas gotovo i ne zapažamo. Ona nastoji upozoriti da je taj jedinstven masiv nastao igrom prirode u podatnom jurskom vapnencu i dolomitu, vrlo vrijedan botanički lokalitet.

Pogled na Klek

Vegetacija Kleka, koja dijelom predstavlja ostatke tercijarne flore, privlačila je od davnina pažnju prirodoslovaca. Već u 17. stoljeću Klek se našao u putopisima J.W. Walvasora i B. Hacqueta, kada su prvi puta spomenute i neke klečke bilje. Klek je posjetio i saski kralj Fridrich August 1838. g. u pratnji tadašnjeg ogulinskog časnika Josipa Jelačića, te naši botaničari J. Schlosser i Lj. Vukotinović 1852. godine. Klečku floru proučavali su J. Kugy, C. Marchesetti i M. Tomasini. Među brojnim istraživačima, vrijedno je istaknuti D. Hirca te I. Horvata i njegove publikacije o livadama i rudinama Kleka (1930. - 1949.). Novija istraživanja proveli su S. Bertović, V. Glavač, B. Klepka, A. Ž. Lovrić i Z. Percer sa suradnicima.

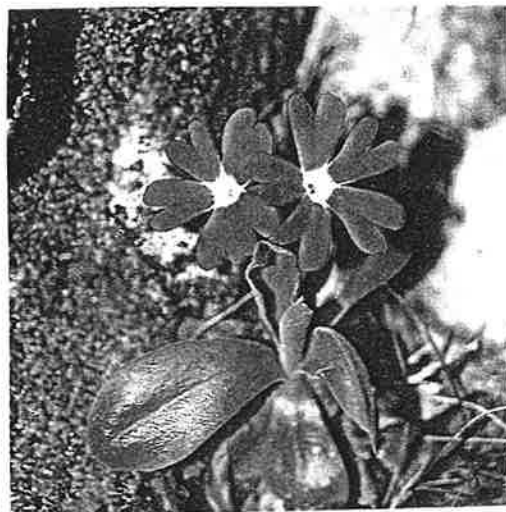
Na Kleku sa Klečicama, kao istaknutim stjenovitim vrhovima osobitih ekoloških prilika koje su uvjetovale rijetko bogatstvo biljnog svijeta, raste oko 600 biljnih vrsta iz 76 porodica. Klek je najpoznatiji hrvatski lokalitet na kome je izrazito razvijen fenomen vrhova, tj. pojava da se zbog osamljenosti i istaknutosti vrhova izloženih vjetrovima i znatno drugačijoj klimi, pojavljuju na nižim položajima biljke i biljne zajednice iz viših predjela. Zato se na ogoljenoj zoni, ovisno o nagibu stijena i izloženosti vjetru, već ispod

1000 m razvijaju uz predplaninske i prave alpinske zajednice, kao što su, primjerice, predplaninska šume bukve, klekovina bukve, klekovina malolisne lipe, šikare velelisne vrbe, zajednice stjenčaca...

Od rijetkih vrsta flore, koje su ujedno zaštićene, spomenut ćemo samo neke: kitaibelov jaglac, ušljivac, čupavi sleč, hrvatska bresina, kluzijev encijan, lincura, gavez, sitno devesilje i niz drugih rijetkih vrsta.

Gotovo sve spomenute biljke na Velebitu rastu, uglavnom na visinama iznad 1400 m. To zapažanje zorno prikazuje zbog čega je još Klek poseban. On je ustvari čudo prirode. Na Kleku, svih šestotinjak spomenutih vrsta raste na prostoru 1200x400 metara, na visini ispod 1181 m. Dakle, cijelo ovo područje odgovara veličini jednog srednjeg botaničkog vrta! Ne vjerujem da igdje postoji sličan primjer!

Iz navedenih podataka je lako zaključiti da je područje Kleka, zbog svoje malene površine, vrlo ranjivo. Uništivši samo jedno stanište neke od navedenih biljaka, sva je prilika da smo Klek osiromašili za desetinu ili čak četvrtinu jedinki pojedine vrste. Na to je, vjerujem, mislio onaj tko je postavio ploču s natpisom "ČUVAJMO BILJE KLEKA!"

Kitaibelov jaglac

Z. Trdić, "Hrvatski planinar", siječanj 2002.

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 116, 15. XI 2002.

Damir Borovčak: Hello Toronto - ovdje Zagreb

OSLOBODIMO PUT PREMA ISTINI!

Kada će se konačno dostojno obilježiti i upoznati hrvatsku javnost s istinama o Prosinačkim žrtvama, kao početkom svih balkanskih integracijskih prisila?

ZABLUDE I PODVALE

O zabudama neukih i podvalama reformiranih ukazuje glavni urednik Stjepan Šulek u 'Hrvatskom slovu' od 6. prosinca: "Tri su godine prošle od smrti prvoga predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana. Nakon njegova odlaska 'novi' političari i medijski ljudi patetično su najavljivali dolazak 'novoga vremena'. Međutim, ništa od tog 'novog vremena'. Pa kako bi i bilo? Ta to takozvano 'novo vrijeme' najavljivali su bivši sljedbenici komunističke totalitarne ideologije, publicistički, umjetnički i književni sluge te ideologije i socijalističkoga gospodarstvenoga sustava. Kako bi sljedbenici ideologije, koja je bez griznje savjesti likvidirala osamdeset milijuna ljudi, mogli postati glasnicima 'novoga vremena'? Takva zamisao moguća je samo u glavama neukih ljudi ili novih, neokolonijalnih i neoliberalističkih zavodnika. Političkih i inih zavodnika ima, na žalost, u ovoj zemlji previše!" Šulek u nastavku konstatira kako to 'novo vrijeme', nakon treće godišnjice smrti predsjednika Tuđmana može ostati upamćeno samo kao vrijeme novih prijevara i obmana, u kojem su Hrvatima samo natovareni novi teški grijesi. Sve te godine govori se i piše samo o hrvatskim zločinima u ratu. Pali su u zaborav četnički zločini, kao što su nakon Drugoga svjetskog rata u domaćoj i svjetskoj javnosti pala u zaborav sva komunistička ratna zlodjela, a ostala u pamćenju jedino ustaška i Jasenovac. To je težak udarac za svakoga hrvatskog čovjeka i cijelu ovu naciju, jer joj se sprječava napokon započeti živjeti normalnim životom - tvrdi urednik Šulek. On je kao novinar, publicista i kulturni djelatnik destljećima radio u Njemačkoj. Proživio je život u zapadnoj demokraciji i zato je vjerodostojan svjedok vremena o kojem piše.

Za isti broj 'Hrvatskog slova' u intervjuu govori i Mario Marcos Ostojić, predsjednik Glavnog odbora Hrvatske republikanske zajednice i glavni urednik časopisa "Republika Hrvatska", stranke i glasila koji su također desetljećima u emigraciji promicali ideje o hrvatskoj državnosti. Ostojić o prilogu novih tzv. antifašističkih zakona kaže: "Ako ustaše treba goniti 57 godina nakon propasti NDH, zašto se ne bi trebali goniti partizani samo 12 godina nakon propasti SFRJ."

(...) Domovinski rat je bila idealna prilika koja nije iskorištena kao nova polazna točka. Iako je Partija mrtva i pokopana, njen duh još prebiva među nama; to je dokaz da se nisu promijenili i da im je represija dio tradicije koji se dosad očitovao u svim segmentima državne uprave, a sada kreće prema vani i zakvači će čak i 'ustaše' koji su se reinkarnirali u dječake od 15 do 20 godina, koji prate Thompsonove koncerte, ili vjernike koji vole slušati propovijed stigmatiziranog velečasnog Sudca."

PROSINACKE ŽRTVE

Ovih dana hrvatski mediji 'zaboravili' su izvjestiti o krvavoj obljetnici početka i uzroka svih traumatičnijih hrvatske državotvorne povijesti. Prve hrvatske žrtve od metaka srpskih terorista pale su 5. prosinca 1918.g. na Trgu bana Jelačića u Zagrebu, na putu stvaranja nove hrvatske države. Medijski je posve ignorirano obilježavanje 84. obljetnice tih Prosinačkih žrtava, kada je volja hrvatskog naroda ugušena u krvi od strane srpskih žandara. Srbi su izvršili masakr u glavnom gradu Hrvatske i tako započeli stoljetnu spiralu zločina nad Hrvatima. Umjesto poštovanja narodne volje, naredbu o ovom krvavom činu izdao je šef policije, hrvatski izrod Grga Anđelinović, djed današnje anacionalne političarke Vesne Pusić. "Ja se svojim krvavim rukama ponosim!" rekao je Anđelinović nakon pokolja hrvatskih prosvjednika protiv uspostave Jugoslavije u beogradskoj Narodnoj skupštini. Anđelinović je svjesno želio prolići krv da bi se u Beogradu mogao hvaliti kako je on umirio Zagreb, tvrdili su njegovi suvremenici. O tome je pisala Slobodna Dalmacija 21. i 22. lipnja 2000. nešto prije nego joj je po sadašnjoj vlasti smijenjena uprava. Na taj krvavi dan 5. prosinca 1918.g. život je izgubilo 14 Hrvata: Slavko Šćukanec, Sent Martoni, Miroslav Svoboda, Viktor Kolombar, Miloš Mrše, Mato Gašparević, Mijo Stanić, Stjepan Jureša, Josip Lupin-ski, Ferdo Varšec, Nikola Ivša, Dragutin Kostek, Andro Martinko, Antun Tašnar-Jurčić i ranjeno još 17 domoljuba. Tim činom Grga Budislav Anđelinović osigurao je sebi trajno dobro plaćene pozicije u jugosrpskoj vlasti. Tijekom II svjetskog rata bio je suradnik četničkog vojvode popa Đujića i kanadskih četnika.

Taj se događaj Prosinačkih žrtava i danas zataškava od javnosti, o njemu se premalo zna, vrši se informativni bojkot i blokada izvještavanja hrvatske i svjetske javnosti o tom događaju! Do danas ove prve hrvatske žrtve svih srpskih genocida nad Hrvatima, nisu uopće obilježene spomen obilježjem! A isti-

na je, kako su upravo tada uz pomoć domaćih slugu, započela krvava stradanj Hrvata od velikosrpskog terorizma! Deset godina kasnije - 1928.g., kao nastavak daljnjeg hrvatskog gušenja uslijedila su ubojstva u beogradskoj skupštini zastupnika Pavla Radića, dure Basaričeka i Stjepana Radića, kao i ranjavanje Ivana Pemara i Ivana Grande. I taj događaj, bez presedana u svjetskoj povijesti i "parlamentarnoj demokraciji", ostaje nedovoljno obznanim i naglašen!

Na komemoraciji 5. prosinca 2002. u 12.00 sati na Trgu bana Jelačića u Zagrebu nije viđen nitko od hrvatskih političara ili oporbenih vođa, koji se takmiče za domoljubni politički primat. Osim zastupnika Gabelice, nije viđen nitko od 150 zastupnika Hrvatskog sabora! Zabrinjavaju oni koji se toliko brinu za budućnost Hrvatske, a teško im se pokloniti hrvatskim žrtvama za slobodu. Zaboraviti štovati obljetnice hrvatske povijesne istine znači zaboraviti sudbonosni poučak - povijest je učiteljica života! Ipak, dolazak na Trg nije bio težak mnogim sijedim glavama - domobranskim časnicima, veteranima Domovinskog rata i predstavnika Hrvatskog društva političkih zatvorenika. Uz počast hrvatskih domobranskih stjegova, održani su prigodni govori, položeno je cvijeće i zapaljene svijeće podno spomenika bana Jelačića. Naravno, sve to bez izvjestitelja režimskih 'neovisnih i nezavisnih' medija. Kada će se konačno dostojno obilježiti i upoznati hrvatsku javnost s istinama o Prosinačkim žrtvama, kao početkom svih balkanskih integracijskih prisila nad Hrvatima? Kada će Hrvatska dovoljno snažno i prepoznatljivo Zapadu reći: Ne - demokraciji na balkanski način! Ne - nametanju balkanskih 'regionalnih' integracijskih procesa! Ne - kreatorima balkanskih ideja i podvalama njihovih slugu!

IMPREGNACIJA PAMETI

Povijest nam pokazuje kako neuke, reformirane ili prodane duše, pronose ideje služenja i robovanja uvijek za nove gospodare, a ti gospodari nisu nikad dobronamjerni i blagonakloni. Sav taj Zapad na koji smo se toliko oslanjali, na početku naše borbe za samostalnost i slobodu namijenio nam je smrt i ropstvo. Zapad nas je manje-više jednoglasno gurao u nove i nove zajednice sa Srbima. To se i danas ponavlja na isti način. Od svih integracija, slobodnih granica i bescarinskih unija, preko zakona o manjinama koji nikad nije dovoljno demokratski - sve kao uvjeti ulaska u Europu - a strpali nas ponovno u balkanski 'region'. Sve to kako bi se provodilo na tom području ono što bi taj Zapad zvao 'redom', čini se ono što drugi žele, a Hrvati ne mogu poduzeti ništa od značaja - analizira nedavno Danijel Turina na jednoj od internetskih mreža. Naime, većina Hrvata, zbog poboljšanih životnih uvjeta nakon osamostaljenja, već je prihvatila svjetonazor u kojem uopće nije bitno tko će nas gaziti, ponižavati i iskorištavati, sve dok imamo dovoljno novaca za novi model mobitela ili automobila. Pritisak međunarodnim sankcijama dostatan je za većinu natjerati da prihvate ponižavanje svakog traga osobne časti, kao i časti naroda i države, radi osobne ugone i koristi - zaključuje taj domoljubni intelektualac.

Naime, hrvatska javnost danas se nalazi u stanju zabetoniranih istina, stanju impregniranosti i pod utjecajem kolektivne hipnoze. U tom ozračju dovoljno je reći "Međunarodna zajednica", "Europska Unija" ili NATO, - i automatski većina javnosti prihvaća i daje 'zeleno svjetlo' novim štetnim djelima s Markova trga i Pantovčaka - na uštrb hrvatske slobodarske budućnosti.

Na hrvatskoj sceni premalo je političara s vizijom, bitno se ne izdvaja nitko tko bi mogao uliti potpuno povjerenje i pokazati kako je u stanju povesti narod prema sigurnijoj i boljoj budućnosti. Mnogi se neuki zavaravaju, izmjenjuju se metode 'mrkve i batine', a potkupljeni slugani podmeću lažne nade i opću zbrku. Pri tom većini političara nedostaje s jedne strane moralnih kvaliteta, s druge vizije, i s treće i najvažnije strane - istinoljubivosti i stvame opredijeljenosti za opću općeg nacionalnog dobra temeljenog na povijesnim činjenicama i socijalnom nauku crkve. Jer stara je biblijska - samo nas istina može osloboditi! Zato smo i sami dužni neprekidno oslobađati taj put prema istini!

Damir Borovčak
damir.borovcak1@zg.tel.hr

*Blagoslovljen Božić i sretnu Novu godinu želi
svim čitateljima i prijateljima,*

Damir Borovčak iz Zagreba

Vijesti iz BiH

RAZGOVOR - O JEZIKU S prof. dr. ŠIMUNOM MUSOM, DEKANOM PEDAGOŠKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U MOSTARU

Svaki narod ima pravo materinji jezik nazvati imenom svojeg naroda

Polemike o jeziku u BiH konstanta su njezine kulturne politike i politike uopće. Sada su neki muslimanski intelektualci potaknuli polemiku o hrvatskom jeziku u Federaciji BiH, i to tako da više pravu hajku na njega s optužbom da je na djelu nekakva "intuitivna kroatizacija bosanskog jezika", a kroza sam jezik u medijima. Što o svernu tome misli prof. dr. Šimun Musa, dekan Pedagoškog fakulteta Sveučilišta u Mostaru i jedno vrijeme član Vlade F BiH te zamjenik ministra kulture F BiH.

Jedno od temeljnih ljudskih prava svakog čovjeka i naroda jest pravo na jezik i njegovo ime. Muslimani svoj jezik nazivaju jednostavno "bosanskim", pa kako Vi kao Hercegovac gledate na taj naziv jezika?

Služeći se riječima našeg uvaženog jezikoslovca akademika Dalibora Brozovića, napominjem: "Svaki narod ima pravo na materinski jezik, pa ga ima pravo i nazivati imenom naroda koji se njime služi", stoga da Bošnjaci-Muslimani svoj jezik nazivaju bošnjačkim ili muslimanskim ne bi bilo većeg čuđenja, ali kad bošnjački čelnici odreda žele koristiti sintagmu bosanski jezik, oni to ne čine zbog osobitosti jezika nego radi unitarističkog nametanja političkog rješenja drugim narodima (Hrvatima i Srbima) kako bi ih tako jezikoslovno zatri, nacionalno izbezumili, a kasnije i asimilirali, stvorivši "bosansku naciju u bosanskoj državi". Da nije te zle tendencije, oni bi, poput drugih europskih naroda koji žive u sličnim zajednicama, svoj jezik nazivali bošnjačkim, dakle po pridjevskoj izvedenici od imenice Bošnjak, a ne od regionalnog određenja Bosna (Bosnaci) gdje ima i Srba i Muslimana-Bošnjaka i Hrvata i koji su, svaki od njih, ustavno jednakopravni.

Izgleda da je u tome prednost dana političkim ciljevima pred stručno jezikoslovnim pitanjima?

Ako u BiH Srbi svoj jezik zovu srpski, Hrvati hrvatski, onda bi i Bošnjaci trebali svoj jezik zvati bošnjački (kako ga i nazivaju Srbi i Hrvati), a ne bosanski kako ga imenuju bošnjački lingvisti i političari kojima, budimo objektivni, i nije stalo do jezika niti jezikoslovnih rasprava i rješenja koliko do političkih, unitarističkih ciljeva kojima bi se zatro hrvatski jezik, a potom uveo "bosanski jezični standard" kao zajedničko rješenje za narode (Bošnjake i Hrvate) u F BiH. U Republici Srpskoj službeni je jezik srpski i tu nema pokušaja unitariziranja. Osim toga, ovom se sintagmom bosanski jezik kao unitarističkom paradigmatom ne potire samo hrvatska nacionalna posebnost u F BiH nego i regionalno-administracijski gledano cijeli područje Hercegovine, u kojoj žive opet sva tri naroda, a što je i logički, i sociološki i politički neprihvatljivo.

Kroatizacija bosanskog jezika

Kakvo je Vaše iskustvo zamjenika ministra kulture u F BiH u kulturnoj politici i posebno u pitanjima jezika?

Kao ministar prosvjete, kulture, znanosti i športa, tj. kao član Vlade F BiH od 1998. do 2000. imao sam niz neugodnosti, problema i prijedora s kolegama dr. Fahrudinom Rizvanbegovićem upravo zbog njegova eufoničnog provođenja "bosanstva" po mjeri "muslimanstva-bošnjaštva" u vidu najekskluzivnijeg načina rješavanja svojeglava, rigidnog, bezobzirnog unitarističkog obrasca. Unatoč toj eufoniji, već viđen u "austroegarskom filmu" i kasnije, hrvatski se narod održao i u BiH, odrastajući u svom integralnom biću kao ravnopravan i uljuđen europski narod koji ima i svoj jezik i kulturu i svoje države (BiH i RH) u kojima je i autohton i državotvoran. Stoga svi ti pokušaji, pa i nasrtaji unitarizma na koncu se uvijek pokazuju grotexsko nakaradni i uzaludni. Mi hrvatski članovi nekadašnje vlade F BiH služili smo se hrvatskim jezikom, a to sada ne čine hrvatski dužnosnici dovedeni po volji visokog predstavnika za vlast "Alijanse za promjene" gdje bi se, valjda, trebale promijeniti i nacionalne sudbine za račun nekih "visokih ciljeva".

Kakva je to buka dignuta oko kroatizacije "bosanskog jezika" i je li ona moguća?

U BiH se vrši "intuitivna kroatizacija bosanskog jezika", i to nametanje hrvatskog jezika smatramo samo drugim oblikom agresije koja se vrši kroz jezik", vele na posljednjem Vijeću Kongresa bošnjačkih intelektualaca ove godine u Sarajevu uvodničari prof. dr. Dževad Jahić i prof. dr. Mumib Maglajić, prihvaćeni gromoglasnim pljeskom posjetitelja tribine. Dvojica uvodničara prepuni tjeskobe i sljepila, obuzeti klaustrofobičnim bezizlazom, uboštvo duha i mržnjom siju pomutnju i sukobe, a zapravo ništa ne govoreći o jeziku i jezikovlju kao znanosti, niti o službenim jezicima u BiH kao sus-

tavnopravnim kategorijama. Zapravo, osuđujući stanje u bosanskom jeziku "koje se zbog nasilna kroatiziranja" pokazuje kao "nakaza", "surogat", a ne "jezik kulturne sredine" - čudne li norme?! - uvodničari prizivaju neki državni jezik, "čisti bosanski jezik", koji bi se trebao uvesti na F TV i u druge medije, a njegovu provedbu ostvarivali bi urednici, direktori, povjerenici, ali ne i lektori i jezikoslovci. Sve to uvodničari izriču komesarski, bez imalo lingvističke pomoći, bez međunacionalne snošljivosti, dobrotamjernosti i uvažavanja drugih i drukčijih rješenja. Njihov komesarsko-agitpropovski jezik, jezik prijetnje i prisile otkriva u sebi ne samo represivni unitaristički cilj nego i svoju nasilničku metodologiju.

Zanemareno hrvatsko nakladništvo

Hajka na hrvatski jezik vodi se samo u F BiH. Kakvo je stanje u Republici Srpskoj?

Žalosno je i neshvatljivo stanje u BiH. Oni koji stalno govore o jedinstvenosti BiH, koji negiraju nacionalne posebnosti u BiH, evo pokomo, bespogovorno prihvaćaju rješenje podjele BiH na dvije države (entiteta) na F BiH i RS, što je doista rezultat rata i nepravde, a tako se bespogovorno odnose i prema jeziku i kulturi kao i prema drugim oblicima života.

Prema europskim civilizacijskim standardima većinski narod je pozvan na veću odgovornost i zaštitu manjebrojnog naroda u svemu, pa i u kulturi i jeziku. Zna li i za jedan primjer takvog ponašanja većinskog bošnjačko-muslimanskog naroda u F BiH, pa i u RS?

Ne znam ni jedan takav primjer.

Kako stvari s hrvatskim jezikom postoje u obrazovanju?

Početkom 2000. godine na višednevnom simpoziju u Sarajevu u organizaciji UNESCO-a i OHR-a, na kojem sam i sam sudjelovao, zaključeno je, nakon nekoliko neprihvatljivih i odbijenih rješenja, da se prihvati švicarski model paralelnih planova i programa, te da se otklone neprimjereni sadržaji iz programa i udžbenika, kao i to da se za sve narode u BiH, po vlastitim ali europski profiliranim programima, prave udžbenici iz nacionalne skupine predmeta. Takvim modelom i njegovom realizacijom uspostavljena je ravnopravnost u teoriji i praksi obrazovanja za sva tri naroda u BiH. Sada Hrvati imaju vlastite udžbenike, ja sam jedan od autora, a i urednik najvećeg dijela udžbenika.

U doba komunizma čisti hrvatski jezik čuo sam samo u crkvama i njime se pisalo u crkvenim edicijama. Prijeti li BiH Hrvatima opet takva jezična i kulturna getoizacija?

- Prošla su ta vremena. Usprkos svim napadima, hrvatski je narod odražavao europski narod, koji se, kada su to činili i drugi europski narodi, nacionalno konsolidirao definirajući svoje atribute, pa tako i standardni jezik. Hrvatski je jezik autohton kao što je autohton i hrvatski narod u ovoj zemlji. Hrvatski jezik ima svoje normative kao što su rječnik, gramatika i pravopis. I dok neki narodi tjeskobno negoduju zbog nedostatka tih normativ, želeći da i mi s njima dijelimo teret njihovih muka, mi to odlučno odbijamo, ali nudeći pomoć tamo gdje i možemo pomoći kao iskusniji narod koji je prošao sve te kušnje i standardizirao svoj jezik.

Ni jedan narod-nadnarod

Ima nekih koji kažu da je hrvatski jezik kulturni import u BiH?

Svakako da su to svi oni poput famoznih uvodničara, koje smo naveli, a koji, mimo prirodnih i znanstvenih procesa, žele uspostaviti unitarističko rješenje u vidu nametnutoga "bosanskog jezika". Ali, reći će s pravom čuveni hrvatski jezikoslovac rodom iz BiH Tornislav Ladan: "Ni jedan narod-nadnarod, ni jedan jezik-nadjezik, ni jedna književnost-nadknjiževnost, ni jedno središte-nadsredište ... Tako je nastajao poznati raskorak između ustavnih zasluga i birokratskih zahvata, u slučajevima kad se predratni aleksandrizam povampirio u novom, poratnom ruhu."

Što su hrvatski pisci, osobito franjevci u BiH dali razvoju hrvatskog jezika?

- Hrvatski narod je jedan narod kao što je i hrvatski standardni jezik jedan jezik, bez obzira na njegovo bogato dijalektsko vrelo. Svakako da su mnogi književnici, jezikoslovci kao i cjelokupan "hrvatski narodni genij" kroz povijest pridonosili bogatstvu i uređenju hrvatskog jezika. Tako i hrvatski pisci, poglavito franjevci, iz BiH, stoljećima bogate, plode i snaže hrvatsku jezičnu maticu.

Možete li to malo ilustrirati s nekoliko primjera?

Kako su se naši stari gombali (nastavak iz prošlog broja)

Budickom kao da nije bilo dovoljno što je prvi u Zagrebu "kolima bez konja" poletio zemljom. On se među prvima vinuo i u zrak. Zajedno s Mirkom Botheom, s kojim se dobro poznaje iz pionirskih dana biciklizma (kad je ovaj na biciklističkoj utrci u Zagrebu 1896. stigao prvi na cilj.) ukrcao se na balon Tunul. To je bio treći let balonom iz Zagreba, a Bothe je već imao iskustva, jer je letio oba prethodna puta, dok je Budickome ovo bilo prvo zračno krštenje. Treći suputnik toga leta balonom od 23. travnja 1905. bio je Muki Manusbach, koji je također već letio. Taj famozni "Tunul" (sokol) balon napunjen plinom, zajedno s košarom bio je visok kao trokatnica, oko njega je bilo obješeno 48 vrećica s pijeskom, kojih su se letači prilikom uzlijetanja postepeno oslobađali. Uzletišta je bilo iza zgrade Sokola, a tadašnje novine o tom događaju pišu:

"... Već u osam sati ujutro okupilo se oko 5000 osoba, koje su znatiželjno promatrale pripreme oko punjenja zrakoplova. Oko zrakoplova stajalo je za punjenje oko 30 naročito uvježbanih vojnika, koji su od vremena na vrijeme spuštali vrećice i tako omogućili, da se zrakoplov polagano diže... Košara, solidno izrađena od isprepletenog šiblja, ima prostor za četiri osobe i za zrakoplovne sprave. Ona je bila također predmetom velike znatiželjnosti, te su u nju mnogi zavirivali, da premjere i pregledaju svaki njezin kutić. Zrakoplovci su na sebi imali sportska odijela, ali su ponijeli sa sobom također i ogrtače. S njihova lica odražavala se neka nervoza. Točno u 10 i pol sati oslobođen je zrakoplov od svih veza, koje su ga držale za zemlju, te se polagano stao dizati uz bumo pljeskanje občinstva, koje je pozdravljalo zrakoplovce mahanjem rubca, dok je glazba svirala veselu koračnicu. Občinstvo je kroz dalekozore promatralo zrakoplov, sve dok se mogao vidjeti, dočim su se automobilisti i motociklisti dali odmah za njim u potjeru, čim se počeo dizati u zrak."

Posade prvih dvaju letova donekle su se naletjele, prvi let je završio čak u Mađarskoj, a drugi u Gomjoj Stubici, dok je treći pokušaj s Budickim završio neslavno, dospjevši jedva do Mračlina. Štoviše, Budicki je zamalo nagrabusio. Prilikom prizemljenja u Turopolju dvojica njegovih suputnika su skočila na zemlju, a on je ostao sam u balonu, koji se odjednom ponovo vinuo u zrak. Ipak je sve završilo sretno.

Ta mala nezgoda nije pokolebala Ferdu Budickoga, pa je godinu dana kasnije, s istom posadom, ponovio let, ovaj puta kudikamo uspješnije - balon se spustio čak u Baškoj na Krku. Na tom letu svestrani Budicki je sa sobom ponio i foto-aparat i načinio više snimaka Zagreba iz zraka. A istodobno je za vrijeme leta bacao razglednice s fotografijom svoga prvog leta, adresirane na različite adrese i one su navodno pale na odredišta. Te se Budickijeve razglednice drže ujedno i prvim pokušajem zračne pošte u nas, pa je Budicki i u tome prvi.

Prvi avion u Zagrebu pojavio se 1908. na vojnom vježbalištu u Čmomeru, koji su konstruirali Mihajlo Merčep i Edvard Rusijan. Rusijan je ujedno prvi u avionu poletio nad Zagrebom godine 1910. a kad je te iste godine pokušao istim avionom poletjeti za Beograd, poginuo je. Merčepa, međutim, nimalo ne obeshrabruje gubitak najbližeg suradnika i prijatelja te konstruirao novi avion na kojem je pilot Dragutin Novak na natjecanju u Pešti godine 1912. pobijedio, a avion proglašen najboljom letjelicom.

U to doba Zagreb je već grad sportova, a u gradu zasjeda i Hrvatski sportski savez, koji je osnovan dvije godine ranije. Savez objedinjuje šest sportskih društava: Hrvatsko biciklističko društvo, Hrvatski biciklistički klub "Ora", Hrvatski mačevalački klub, Hrvatski auto-klub, Hrvatsko klizačko društvo, HAŠK i Hrvatski sportski klub "Akademija". Većina sportova u Zagrebu počinje se igrati osamdesetih i devedesetih godina prošloga stoljeća, a već 1894. godine izlazi prvi broj časopisa "Hrvatski sport".

Zasluga za razvoj tjelesnog odgoja u prvome redu je u školama, a i pokretanje raznih sportova, svakako pripada neizostavnom dr. Isi Kršnjavome, predstojniku za bogoslovje i nastavu u Huenovoj vladi. Kršnjavi je jednoga svoga srednjoškolskoga profesora (dr. Franju Bučara) poslao u Švedsku da nauči tzv. gombanje i mačevanje kako bi svoje znanje mogao primijeniti na druge profesore i na dake u zagrebačkim gimnazijama. Tako se, zahvaljujući Kršnjavome i Bučaru, u Zagrebu počinje primjenjivati švedski sistem tjelesnog vježbanja, a istodobno je otkriven i nogomet. Na prijedlog Franje Bučara, prvi put se u Hrvatskom sokolu počinje igrati nogomet 1893., a prva lopta nabavljena je iz Praga. Prvo napikavanje lopte - u dvorištu zgrade Hrvatskog sokola, kasnije na livadi pokraj stare plinare, gdje je zimi bilo sklonište (danas ugao Trga Maršala Tita i Gundulićeve).

U početku je ta nova igra, dakako, bila nalik na sve prije nego na današnji nogomet. Još nije bilo ni pravila koje će donijeti rečeni Franjo Bučar, a na njegovo će se prijedlog već 1895. nogomet uvesti kao disciplina u sklopu nastave tjelesnog odgoja. Prvi ga u školsku nastavu uvodi učitelj gimnastike na donjogradskoj gimnaziji Josip Prikril. Kroničari bilježe da se sve više školarci na

srednjoškolskom igralištu "Elipsa" oduševljavaju tom igrom, a nastupaju, dakako, razred protiv razreda, sa svojim simpatizerima i bučnim navijačima.

U to doba u Europi se već uvelike igra nogomet, nogometne su utakmice vrlo populame i posjećene, a među posjetiteljima na igralištima su, dakako, i naši ljudi, Zagrepčani koji studiraju u inozemstvu. Nakon povratka sa studija, u Zagrebu ih okuplja zajednička ideja - da osnuju nogometni klub. Duhovni vođa je mladi zagrebački intelektualac Hinko Wurth, a podržavaju ga Krešimir Miškić i dr. Milovan Zoričić. To je jezgra oko koje se zatim okupljaju i ostali - August Adam, Dragutin Abrecht, Petar Čerlek, Vjekoslav Jurković, Marko Kostrenčić, Oskar Mohr i Lav Woodwaržka. Svi zajedno godine 1903. osnovali su HAŠK. Prva međuklupska javna nogometna utakmica odigrana je 28. listopada 1906. na livadi gdje je danas Nacionalna i sveučilišna biblioteka. Igrali su HAŠK i PNIŠK (prvi nogometni i sportski klub) Rezultat 1:1. Za momčad HAŠK-a nastupili su uglavnom njegovi osnivači, s neizostavnim Hinkom Wurthom na čelu. Za prvu utakmicu tiskana su pravila na hrvatskome jeziku. Zapravo, pravila su pretiskana iz prvog sportskog časopisa "Hrvatski sport" iz godine 1894, kad ih je na hrvatskom i priredio učitelj gimnastike i školski nadzornik Mirko Kovačić.

Dobili smo, tako čak deset godina prije osnivanja FIFE, nogometna pravila na hrvatskom jeziku. Naš prvi nogometni zakonodavac Mirko Kovačić unio je u spomenuta pravila izrazе poput igralište, izdužna i poprečna međa, krug, vrata, slobodni udarac, lopta, udarac s kuta, udarac za kaznu, odlučujući i pomoćni sudac, vratar, branitelj, napadač i slično.

Uskoro je izašlo i novo izdanje nogometnih pravila, a naslovnu stranicu izradio je poznati slikar Clement Menci Crnčić, a kako ih je 1911. Hrvatski sportski savez proglasio svojim službenim pravilima i kako je nogometna igra postala sve popularnija u Zagrebu i Hrvatskoj, ubrzo se pravila doštampavaju.

Zagreb ubrzo postaje nogometno središte s dobrim igračima i klubovima. To su HAŠK, PINŠK i "Concordia", a uskoro se osniva i "Građanski".

Do osnivanja "Hrvatskog građanskog sportskog društva" (kasnije Građanski), možda nikad ne bi došlo, ili ne bi barem došlo tako iznenada, da Mađari nisu osnovali svoj nogometni klub usred Zagreba, koji bi igrao, dakako, za mađarsku nogometnu ligu. Zagrebački dnevnik, koji izlazi na njemačkom jeziku "Agramer Tagblatt" od osmog travnja 1911. o tome piše: "Karakter kluba je, naravno, kako se kaže do u srž mađarski. Dakle usrećilo nas je i s jednim mađarskim sportskim klubom, da bi se nastavilo mađarizacijom. Dakle, naša je dužnost da tom mađarskom sportskom klubu suprotstavimo protutežu..."

A protuteža se pokazala već 9. travnja iste godine kad je u Novoj pivari u Draškovićevoj ulici održan prvi javni sastanak za osnivanje novoga hrvatskog kluba koji bi bio zajednički za sve građane, bez obzira na profesiju. Postojeći klubovi, naime, bili su isključivi - HAŠK za studente i akademski obrazovane građane, a "Concordia" je u to doba bila još sastavljena uglavnom od srednjoškolaca. Inicijativni sastanak, na kojem je zaključeno da se pristupi osnivanju društva, na kraju se pretvorio u protestni skup protiv mađarske provokacije, s pokušajem osnivanja mađarskog sportskog društva. Jedan od sudionika iz toga skupa, poznati nogometaš i reprezentativac Jaroslav Schiffer ostavlja o tome svjedočanstvo (Povijest sporta, ožujak 1976):

Na sastanku u Novoj pivari govorilo se ponajviše o osnutku kluba građana našeg grada, no kad su neki govornici potakli pitanje osnutka mađarskog kluba uzred Zagreba, došao je do izražaja pun revolt prisutnih, tim više jer se prionio glas da taj mađarski klub imade već sastavljenu i buduću upravu i da su pojedinci budući funkcioneri počeli nagovaranjem istaknutih igrača naših klubova da uz dobro namještanje na željenici prijedbu u novi klub koji je trebao po znati odmah nadjačati već postojeće momčadi HAŠK-a i "Concordije". Po završetku ovog sastanka svrstali su se skoro svi prisutni u povorku. Pjevajući hrvatske rodoljubne pjesme, kao i raznim povikima protiv mađarizacije Hrvatske, te osnivanju mađarskog nogometnog kluba u Zagrebu, dali su prisutni u toj povorci oduška svom negodovanju i prosvjedu..."

Mađari su unatoč svemu održali svoju osnivačku skupštinu, a kako je ona završila svjedoči i ovaj novinski izvještaj: "U srijedu dne. 12.IV održali su ovdašnji Mađari skupštinu da bi osnovali svoj mađarski sportski klub. Skupština, kojoj je prisustvovalo daleko veći broj Hrvata nego Mađara, završila je fijaskom za Mađare, tako da je Skupština prekinuta, a završila je pjevanjem hrvatske nacionalne himne..."

Prvi predsjednik "Građanskog" bio je zagrebački trgovac, a i sam nekadašnji igrač PNIŠK-a (igrao je u prvoj javnoj utakmici protiv HAŠK-a 1906, koja je završila 1:1), Andrija Mutafelija, a tajnik Hinko Sayfert. Igralište je bilo u Tuškancu, blizu vodovodnog rezervoara. A kakvo je to bilo igralište, najbo-

Hrvatski pjesnici:

Gustav Krklec (rođen: 23. lipnja 1899. u Udbinji kraj Karlovca) zauzeo je svoje mjesto u hrvatskoj književnosti vrlo mlad, već u šesnaestoj godini. Javlja se gotovo istodobno s Krležom, Andrićem, Ujevićem i Šimićem.

Nakon Prvog svjetskog rata Krklec je objavio dvije zbirke lirika 1919. i Srebrna cesta 1921., koje su doživjele veliki uspjeh. Istodobno je tiskana drama Grobnica. U tome autobiografskom tekstu kaže da se rodio posljednje godine prošloga stoljeća (23. lipnja) kao zakoniti sin Gustava Krkleca, stare zagorske korenike, i Hemmine Krklec, rođene Wells. Rodno mu je mjesto Udbinja, kraj Karlovca, no djetinjstvo je proživio u zagorskom selu Maruševac.

Žustrina i borbenost krasile su njegov temperament od rane mladosti, pa je tada zbog sudjelovanja u prosvjedima protiv bana Cuvaja morao napustiti varaždinsku i upisati se u zagrebačku Gornjogradsku gimnaziju. Zbog loših

Jesenji motiv

Jesen u Zagreb posve tiho došeta
u papučama bez peta.
Tek okom trepneš, a već su njeni puti
zasuti lišćem što žuti.
Čilim se rujni pred njom podatno pruža
satkan od uvelih ruža.
I tko je sretno, namah tražiti stane
mahnito minule dane.
I ja ih tako u lišću tražim i išem
pred žutim sveučilištem.
Pado sam i ja tu, da bješe milota,
na ispitima života.
Pa ipak zvižditi dačku ariju lijepu
s rukom u praznome džepu.
Jer negdje u suncu, teška, još neobrana
i moja se svijja grana.

Tamnica vremena - Susret

O Bezimena, mi ćemo se sresti
jedanput negdje na dalekoj cesti,
bjegunci bijedni, beskućnici, raja,
bez praga rodnog i bez zavičaja.
I naše oči, nekad žive vatre,
kružiti će tudim krajem ko da snate.

GUSTAV KRKLEC

ocjena mora opet mijenjati gimnaziju. Tada odlazi na Sušak, a zatim je studirao filozofiju u Zagrebu. Uz poeziju, Krklec rano počinje pisati feljone i surađivati u novinama i časopisima. S A. B. Šimićem uređuje znameniti časopis Juriš. Kao reporter Glasa SHS odlazi u Beograd i u tome gradu živi od 1922. do kraja Drugog svjetskog rata. Tamo su nastale i njegove zrele zbirke San pod brezom i Darovi za bezimenu.

Napisao je brojne pjesme za djecu, te majstorske dnevno-kritičarske zapise Lica i krajolici 1954. i Pisma Martina Lipnjaka iz provincije 1959. u kojima pokazuje izniman dar za uočavanje i opis pojedinosti. Sve do posljednjih pjesama Krklec doživljava svoje pjesništvo kao glas života. A tome glasu ostaje vjeran i u jednako važnom dijelu svoga stvaralaštva - prevodilaštvu. Umro je 30. listopada 1977. u Zagrebu.

Naš susret bit će samo ruku stisak.
Trenutak šutnje. Pozdrav. Ili vrisak?
Krvavi vrisak, što su prošli dani
i što smo na tom strašnom putu strani.

Srebrna cesta

1
Ja ne znam tko si? Čuj me, dobri druže,
kad padne veće ponad tvoga krova,
kroz mrak se javi ćuk i hukne sova,
a oblaci ko jata ptica kruže
nad tomjovima sela i gradova -
izađi u noć... idi... Divlje ruže
opijati će te putem. Tm će cvasti,
otvoriti oči lopoči na vodi.
Izađi... idi... Srebrn plašt će pasti
dalekom cestom, kud te srce vodi.
2
Ti znađeš i sâm da svjetove nosiš
u samom sebi, i da na dnu duše
sja jato zvijezda, ponori se ruše
i -- ako hoćeš -- oluji prkosih
olujom, koja u tvom bilu huji.
Izađi u noć. Pjevat će slavuji
u crnom grmlju. Žuborit će vrutak.
Nad glavom će ti bijela zvijezda sjati.

I ako hoćeš, ti ćeš za trenutak
vidjeti boga što te cestom prati.
3
Ne vjeruj noći, čovjeku, ni buri
što kida greben tvoje volje. Gazi
na putu zmiju, guštera na stazi,
i budi kao putnik što se žuri
dalekom stepom zelenoj oazi.
Izađi u noć... idi... Divlje ruže
opijati će te putem. Tm će cvasti,
otvoriti oči lopoči na vodi.
Izađi, druže... Srebrn plašt će pasti
dalekom cestom kud te srce vodi.

Prolaznost

Smrtniku nisu dana mnoga ljeta
da se po svijetu šarenome šeta,
da gleda lađe, trgove, zvonike,
izloge tuđe, žene, stare slike.
Sve naglo prođe, sve se brzo stiša,
i dođe jesen u srce i kiša.
Koljena klonu, oči trnu, pluća
gasnu ko sanje, kao nadahnuća.
I trudan putnik padne pokraj plota
slušajući zubor stotine života. (D.D.)

Zaboravljena opereta "Elvira"

Opereta "Elvira" bila je prikazana tj. predstavljena čakovačkoj publici kao i poklonicima lijepe glazbe i pjesme negdje oko 1950. godine u Domu kulture, današnjem Katoličkom domu.

Libretto je napisao i glazbu za operetu skladao, a i njezino izvođenje pripremo Drago Grabar također zaboravljeni naivac, amater u glazbi. Rođen je u Čakovcu 5. srpnja 1924. godine, od oca Antuna i majke Josipe, rođene Šafarić. Kao mali dječčacić pokazivao je interes za glazbu i vukla ga je želja za muziciranjem, iako bez nedovoljne takove izobrazbe. Ta želja bila je toliko snažna, da bez glazbarenja više nije mogao biti, počeo je čak pomišljati da nešto i komponira (sklada). I tako i bi. Sakupila se tako mala grupica istomišljenika i s njima je počeo raditi na opereti "Elvira", kako ju je nazvao.

Mnogi Čakovčani ga se sjećaju kako je šetajući po parku imao u ruci olovku i papiriće na koje je zapisivao zvukove. Slušajući ptice kako cvrkuću, crpio je od njih glasove. Ravnajući orkestrom i otmjenom pjevačicom Đurđicom Kirasić, udanom Tomljenović, i ostalim licima kod izvođenja zadivio je publiku finoćom čistog glasa i lijepom glazbom. Mnogi se Čakovčani sjećaju operete "Elvire" koja je imala tri čina, a koja im je ostala u lijepoj uspomeni. Sjećaju se dana kako su u koncertnoj dvorani upijali glazbene stihove razigranih samih izvođača. Opereta "Elvira" izvodila se osim Čakovca u Varaždinu, Ludbregu i Lepoglavi.

Sama opereta nije se dugo zadržala na sceni i došlo je do raskola. Razloga ima više, a navest ću samo ove: npr. neki glazbeni kritičari podigli su mnogo prašine protiv skladatelja i dirigenta Drage Grabara zbog političke i nacionalne pripadnosti (Hrvat i Međimurec), ili možda zbog njegovog vjerskog opredjeljenja. To ostavljam ocjeni glazbene povijesti. Jedino što želim reći svim gen-

eracijama koje su pred nama, da smo mi Čakovčani-Međimurci imali skladatelja a da se o njemu tako malo zna da je skoro i zaboravljen. Da su ondašnji međimurski više surađivali s Grabarom imali bismo više opereta, a možda i koju operu.

Zanimljiv je podatak da je uvaženi gospodin Ladislav Hamparner odustao od režiranja, pa je dalje nastavio gosp. Josip Munci s režiranjem i uvježbavanjem. Sigurno je da je trebalo dosta uvježbavanja i dosta muke. Sam Grabar, fini čovjek, koji je imao svoje JA, doživio je dosta razočaranja od nekih građana Čakovca, a i ostalih, koje ni ne treba spominjati. Napustio je Čakovec, otišao u tudinu i sviraćući, obišao dosta svijeta, da bi se konačno ipak vratio u svoje Međimurje i u svoj grad, gdje je i umro 11. lipnja 1983. godine u 59. godini života.

Spokojno leži na čakovečkom groblju u tišini, izmiren s Bogom. U jednom kutu, da više nikome ne bi bio na putu. (Međ. kolendar 1997)

Preporučujemo Vam:

PETER DONKO & ASSOCIATES, OPTOMETRIST

EYE EXAMINATIONS
DESIGNER GLASSES & CONTACTS
LASER VISION CONSULTATION
NEW PATIENTS & WALK-INS WELCOME
OPEN EVENINGS & SATURDAYS

EYE
HEALTH
IS IMPORTANT

Located in the Medical Centre, Woodbine Mall
500 Rexdale Bl., Tel (416) 674 1165

Sjetimo se Humačke ploče sačuvane u samostanskom Muzeju na Humcu kod Ljubuškoga koja datira negdje iz 12./13. stoljeća te svih onih rodoslova, kronika, zapisa, testamenata, povelja, priča, apokrifa, legendi, romana iz hrvatskog srednjovjekovlja BiH, prisjetimo se zatim Divkovića, Bandulavića, Matijevića, Ančića, Margitića, Šitovića, Lastrića, šunjića, Jukića, Martića, Bakule i drugih franjevac iz BiH i vidimo njihove zasluge. Većina od njih djeluje u provinciji Bosni Srebrenoj koja se prostirala jedno vrijeme od Une do Crnog mora i od Budima do Jadrana. Navlastito valja naglasiti kako je djelovanje ovih franjevac za nekoliko stoljeća obuhvaćalo osim BiH i Slavoniju kao i Dalmaciju, te su se tako u okviru jedne franjevačke provincije našli svi štokavski Hrvati, što će već tada odigrati važnu ulogu u standardiziranju hrvatskog jezika. Dakle, hrvatska riječ iz Bosne prenositi će se Slavonijom i Dalmacijom, a s druge strane u djelu hrvatskih pisaca iz BiH prevladava ikavsko-štokavski izraz koji je zapravo već dominantan oblik govora Slavonije i značajnijih područja Dalmacije. Ta faza svojevrsne standardizacije nezaobilazan je prinos u cjelokup-

ŠTO DONOSI NACRT UGOVORA IZMEĐU RH I BiH O DVOJNOM DRŽAVLJANSTVU KOJI JE VLADA RH UPUTILA VIJEĆU MINISTARA BiH

SARAJEVO - Do kraja godine bit će najvjerojatnije potpisan bilateralni sporazum između BiH i Hrvatske kojim bi se regulirao Ugovor o dvojnomo državljanstvu između dviju država, doznajemo u Vijeću ministara BiH. Stručne pregovaračke komisije koje rade na definiranju ugovora trebale bi se, prema službenim najavama, sastati 9. prosinca u Zagrebu, istodobno kad je sazvan sastanak članova Predsjedništva BiH s predsjednikom RH Stjepanom Mesićem u Kostajnici.

Prema Nacrtu ugovora RH i BiH o dvojnomo državljanstvu, koji je Vijeću ministara BiH službeno dostavila Vlada Republike Hrvatske, i koji će najvjerojatnije ući u parlamentarnu proceduru, regulirano je pitanje glasačkog prava građana BiH na izborima u Hrvatskoj i obratno. O tom pitanju vodi se već nekoliko mjeseci oštra diplomatska borba, posebno predstavnika međunarodne zajednice u BiH. Zbog toga potpisivanje ugovora kasni nekoliko mjeseci. Prema tom nacrtu, do kojega je došao Večernjak, pitanje biračkog prava određeno je tako da su ugovome strane (BiH i RH) suglasne da će dvojni državljani aktivno i pasivno pravo glasa na izborima ostvarivati sukladno nacionalnim zakonodavstvima država potpisnica ugovora. To znači da nositelji dvojnog državljanstva s prebivalištem u BiH glasačko pravo, prema izbornom zakonu koji je na snazi, mogu ostvarivati samo u zemlji u kojoj žive.

I dvojni državljani na državnom području RH smatra se isključivo državljaninom te države. Prema Nacrtu ugovora koji je predložila Vlada RH, dvojni državljani ima i uživa sva prava koja ima i uživa državljani ugovome strane, na čijem se državnom području nalazi. On je dužan ispunjavati sve obveze ugovome strane ako ugovorom nije drukčije određeno. Dvojni državljani vojnu obvezu, ili drugu obveznu službu, služi u onoj državi u kojoj ima prebivalište. Dvojni državljani u trećim državama uživa diplomatsku i konzularnu zaštitu države čiju zaštitu zatraži. U slučaju negativnog sukoba nadležnosti, stoji u Nacrtu ugovora, zaštitu pruža država u kojoj on ima prebivalište.

Slično je određeno i pitanje repatrijacije iz treće države, prema kojem će dvojni državljani biti repatriрани u državu posljednjeg prebivališta ako se države na zahtjev repatriiranog ne dogovore drukčije. Ugovome strane surađivat će u razmatranju pitanja koja se odnose na razmatranje i primjenu ugovora. Povjerenstvo bi se sastajalo prema potrebi na zahtjev ugovornih strana najmanje jednom godišnje. (Večernji list 3. prosinca)

STRADALNICI HVO-a OGORČENI JER SU INVALIDNINE ISPLAĆENE SAMO BOŠNJACIMA

Hrvatski invalidi blokiraju ceste već za Bajram

Nakon što je Suada Hadžović, ministrica za boračko-invalidsku zaštitu u vladi Federacije BiH, u petak odbila potpisati isplatu invalidnina pripadnicima HVO-a, hrvatski branitelji najavljuju blokadu Federacije BiH već na blagdan Bajrama. Podsjetimo, s ovom odlukom suglasio se i premijer Federacije BiH Alija Behmen, koji je uputio i pismo odgovornima u županijama Hercegovačko-neretvanskoj, Zapadno-hercegovačkoj, Zeničko-dobojskoj, Srednjobosanskoj i Hercegbosanskoj.

U pismu premijer Behmen inzistira od odgovornih u županijama da što žurnije dostave diskete s podacima o korisnicima i visini pomoći koju primaju pripadnici HVO-a, kako bi se mogle isplatiti listopadske invalidnine.

S odlukom Hadžovićeve i Behmena ne slaže se ministar za boračka

noj povijesti hrvatskog jezika i njegovoj konačnoj nomiranosti.

DOPRINOS HRVATSKIH LINGVISTA

Hrvatski lingvisti rodom iz BiH, zajedno sa svim zaslužnima na polju hrvatske filologije, plodili su i njegovali hrvatsku riječ, i ne mogu se njihovi jezikoslovni prilozi gledati izvan konteksta i bez kontinuiteta stasavanja i zrenja hrvatskog jezika. Jezikoslovci kao što su Šitović, Vrhovčić, Brozović, Pranjković, proslavljeni Ladan nužno se uzročno-posljedično vezuju svojim djelom za prinose koje su ostvarili Vrančić, Kašić, Habelić, Belostenac, Jambrešić, Sušnik, Patačić, Joakim Stulli, Katančić, š. Starčević, a kasnije uz Gaja i druge preporoditelje spomenimo i Jukića i Martića, ali i Andela Kraljevića, koji su unatoč fazi "vukovaca", zaslugom suvremenih hrvatskih jezikoslovaca kao što su Jonke, Finka, Moguš, Katičić, Babić, Samardžija i drugi, očuvali, oplemenili i osnažili hrvatski jezik, standardizirajući ga i uvodeći u krug razvijenih slavenskih i europskih jezika. (Slobodna Dalmacija 24. 11)

pitanja Dobrica Jonjić. Prema njegovim riječima, nije smjelo doći do obustave isplata onima koji su branili BiH, jer postoje drugi načini da se dođe do traženih podataka. Premda nedostaju, odnosno nisu kompletni ni svi podaci o korisnicima bošnjačke komponente Vojske Federacije BiH, ministrica Hadžović je njihovu isplatu invalidnina potpisala.

Slične stvari su se događale u vrijeme ministროvanja Nikole Grabovca. Tada je njegova zamjenica Šefika Hafizović odbijala u nekoliko navrata potpisati nalog za isplatu plaća pripadnicima HVO-a. Prema riječima predsjednika Hvidre Anđelka Baruna, u vrijeme dok je dužnost ministra financija obnašao Nikola Grabovac, napravljen je najveći pomak u konsolidiranju podataka obiju komponenti vojske.

Zbog odluka ministrice Hadžović i premijera Behmena, udruge hrvatskih invalida Domovinskog rata pozvale su sve predsjednike županijskih i općinskih udruga da počnu s pripremama za blokadu prometnica ako se ne riješe nastali problemi oko isplate invalidnina. Što se, pak, tiče najavljenih prosvjeda u vrijeme najvećeg muslimanskog blagdana Bajrama, Anđelko Barun, predsjednik Hvidre, za Slobodnu Dalmaciju je kazao: - Nismo pristaše takvog načina borbe za svoja prava, posebice ne ometanja svetkovanja jednom cijelom narodu. Kako je i nama Hrvatima počeo mjesec u kojem ćemo proslaviti blagdan Božića, želimo to učiniti u miru i blagostanju.

Barun je također potvrdio da je slično pismo upućeno i na adresu visokog predstavnika. U pismu se apelira da visoki predstavnik ne dopusti izlazak hrvatskih stradalnika na prometnice, pogotovo u blagdanskim danima dvaju naroda. No, "ako Vlada Federacije BiH ne riješi ovaj problem, bit će čemo prisiljeni na blokadu prometnica", stoji u pismu Hvidre upućenom visokom predstavniku Paddyju Ashdownu.

Stajalište OHR-a spram ovog problema je veoma konkretno. Mario Brkić, glasnogovornik OHR-ova ureda u Sarajevu, za naš list je kazao: - Mirovine su stvar o kojoj vlada Federacije BiH mora voditi računa. OHR podsjeca na striktnu provedbu zakona koji se odnose na ovo pitanje, a tiču se najranjivijih socijalnih skupina, a to znači da pred zakonom moraju svi biti jednaki, kazao je Brkić. (Slobodna Dalmacija 4. prosinca)

Čerkezova obrana traži Blaškićeve dokaze

DEN HAAG - Obrana bivšeg zapovjednika viteške brigade Marija Čerkeza zatražila je od Haaskog suda pristup svim relevantnim informacijama koje će se pojaviti na sjednici žalbenog vijeća u predmetu Blaškić, objavio je Sud. Čerkezovi odvjetnici Božo Kovačić i Goran Mikulić smatraju da bi ti dokazi mogli biti od "matenjalne pomoći" u Čerkezu žalbenom postupku. Čerkez je, naime, bio neposredno podređen Blaškiću. Njegova je obrana već iz predmeta Blaškić dobila veći dio dokaza čije je uvođenje tražila obrana u tom predmetu tijekom žalbenog postupka.

Odvjetnik Kovačić jučer je kazao kako su za njegova klijenta bitniji dokumenti iz arhiva BiH jer su dokumenti iz hrvatskih arhiva uvedeni u suđenje Kordić - Čerkez koje se odvijalo poslije Blaškićeva suđenja.

Prvostupanjsko vijeće osudilo je prošle godine Čerkeza na 15 godina zatvora zbog zločina počinjenih na području Viteza i od tada traje žalbeni postupak. (Večernji list 22. studenoga 2002.)

Marina Vuković:

Za čavrljanje uz šalicu kave ili nešto drugo

Prošli članak sam završila sa dragim gospodinom Tadijanovićem, a danas ću ga početi. Točnije, sa njegovim stihovima. Sjećate li se onih prekrasnih "U dugu noć, u zimsku bijelu noć, moja mati platno тка..." Tako je to bilo nekad, a danas sve manje i manje. Sve je

manje predivnog slavonskog veza, prekrasne paške čipke.

Kad bih bila pjesnik, napisala bih stihove "U dugu noć, u mračnu studenu, jesensku noć, naš Sabor proračun veze.... danima, noćima, veze, veze, bez neke naročite veze." I tako izveze pletivo teško 87 milijardi i još gore nešto milijunčića. (To je onaj sitni, fini vez, kažu najskupocjenija - zato se, valjda, odlučili predsjedniku uzeti milijunčić kako bi spasila državu i smanjila rastrošnost !?)

Naši vdi zastupnici, izabrani od naroda, uglavnom, u balama (platno se obično slaže u bali, mota se, pogreške dolaze do izražaja tek kad počnu odmotavanja - ono, znate već, na metre, odnosno centimetre) htjeli su u tu Vladinu umotvorinu utkati još do 500 onih finih aplikacija zvanih amandmana. A kako su po starom dobrom običaju uporabili previše konca (znate onu priču o vragu i postolaru: malo kroz vrata, malo kroz prozor) tako su se sami zapleli u pile i kućine, pa su o svakom tom amandmančiću raspravljali pojedinačno, u noć, u dugu mračnu, jesensku noć! A Mate je (Crkvenac - da vam slučajno ne bi pao na pamet Matija Gubec - premda bi i on mogao proći kao ovaj posljednji spomenuti) često ponavljao: NE (Vlada ne prihvaća). Morala sam vam to malo slikovitije predočiti, jer je tema po sebi suhoparna i "svadljiva". (Kad se i doma u krugu obitelji raspravlja o "penezima" nema baš previše milosti i ljubavi, jel' da?)

Uglavnom svima je proračun pretežak, previsok, prerastrošan, ali to nikoga nije spriječilo da za potrebe svojih okruženja traže još puno više. Prema onoj dobro poznatoj: daj meni sve, a ostali neka se snađu kako znaju. Baš me briga za njih!

Mala digresija: Ovih su dana, između ostalog, prosvjedovali, po tko zna koji put, i prosvjetni radnici - oni srednjoškolski. Male su im plaće (to im i vjerujem), uspoređuju se sa drugim državnim i javnim službenicima i namještenicima. Ali je krajnje neukusno tražiti više, dok, primjerice radnici željezare Sisak traže ono zarađeno, a mjesecima neisplaćeno (u međuvremenu je i to riješeno, ali samo privremeno, jer im je budućnost neizvjesna - glupo sam to rekla, budućnost im je itekako izvjesna - jer više neće dobiti ništa.), dok deseci tisuća radnika primaju nekakvu mučnju, dok je četrsto tisuća nezaposlenih, dok stotine tisuća umirovljenika jedva veže kraj s krajem, dok masa ljudi gazeči svoj ponos i dostojanstvo stoje u redovima pred javnim kuhinjama i Caritasom čekajući bilo kakvu porciju - nečega. A nisu u tim redovima samo "socijala" ili beskućnici! Među njima je sve više onih koji su cijeli život pošteno radili da bi osigurali miru i sigurnu tzv. treću dob, ali im to nažalost, uza svu marljivost, nije uspjelo.

Ali vratimo se mi još malo našim veziljama, oprostite saborskim zastupnicima. Dok tu još možemo jer koliko čujem po novom prijedlogu izmjena Kaznenog zakona RH trebao bi se brisati članak (203) prema kojem do sada novinari, umjetnici i drugi javni radnici nisu mogli počinuti kazneno djelo klevete "ako iz načina izražavanja i drugih okolnosti jasno proizlazi da nisu imali cilj naškoditi nečijoj časti i ugledu." Jednostavno rečeno: jezik za zube, ako nemaš namjeru javnim "personama" plaćati naknade "za duševne boli". Ah, teških li boli!

Pitam se sada da li će razni Kutlići, Gucići, kad ih, kako smo krenuli, na najboljem putu - amnestirano, još tražiti i naknadu za pretrpljenu bol i strah? Još nam, uz čuvenu instituciju "zastare", samo to manjka. Onda više neću smjeti reći ili napisati da su nam poneki na pr. saborski zastupnici često vidno "umomi", što im se i kad mimo sjede i šute vidi po licima, posebice očima (ako su koliko-toliko otvorene) i nosevima. Sad mi je sasvim jasno (vraga, znala sam to i prije) zašto je Sabor podržao novi Zakon o vinu. Sada će konačno (nemam ništa protiv jer i sama volim - zbog dobrog katoličkog odgoja, vino) vino postati prehrambeni proizvod, moći će se opet reklamirati, a predviđa se, sankcioniranje prodaje patvorenih vina (rekli bi Zagroci - delanca). A sama rasprava bila je izuzetno vesela, barem što se muškog dijela tiče, pa se je između ostalog o korisnosti vina u svakodnevnom životu istaklo i pozitivno djelovanje vina na demografsko pitanje, pa i nataliteta. Kad se tome doda i nestanak struje, kako reče, zamjenik ministra poljoprivrede, postiže se stopostotni učinak.

Konačno znamo zašto je i poskupila struja. I to je zbog nataliteta. Sve je

više onih koji ne plaćaju struju, slijede iskopčavanja, mrak u kućama i stanovima i zna se što se onda radi. Jedan je saborski zastupnik bio tako prožet ljubavnom poezijom da je izrecitirao stihove "čaša vina i curica fina liječi svaku bol, pa stoga tko žene ne ljubi, a vina ne pije, taj živ skoro i nije." Gosp. Šeks se nije oglašio "Barem što se tiče ovog zakona..." Ali se je oglašio na Saboru zajednice Kluba utemeljitelja HDZ-a, govoreći o odlasku crvenih, tj. recikliranih komunista s vlasti i ponovnom dolasku njih koji su spremni za odlučnu političku bitku za preuzimanje vlasti. I to je to. Samo za preuzimanje vlasti, zanimljivo. Kakav boljitak, kakvi novi programi, kakav narod! Još i gore. Sad otvoreno prijeti. Počistit će sve one koji im smetaju. Više me je strah onog drugog čišćenja. Čišćenja svega onog što je još ostalo. U preostale prazne džepove i čarape.

Zabriut bi trebao biti i predsjednik Mesić. Njemu prijete zatvorom. To što je on sedamdesetih odležao pet-šest godina, dok su oni koji danas prijete bili lojalni članovi sistema - nema veze. I to što su im članice udruge nezaposlenih preobučene u krampuse dijelile šibe - i to nema veze! Tko se boji šibe još?

Počeli smo i završavamo godinu zajedno, dragi čitatelji. Evo nam Božića i Nove godine pred vratima. I moja je kuća prepuna topline Božića, pa u ovom božićnom ozračju, šaljem vam svima mnogo dobrih želja za blagoslovljeni Božić i sretnu Novu 2003. godinu.

Vaša, Marina

HRVATSKI VOJNI POLICAJCI IDU U KABUL U RIZIČNU MISIJU

ZAGREB, 20. studenoga - Početkom iduće godine, 44 pripadnika hrvatske Vojne policije otputovat će u Afganistan, u mirovnu misiju borbene potpore miru "International Security Assistance Force" (ISAF), potvrđeno je na radnom sastanku čelnika Ministarstva obrane s novinarima. Prema riječima zamjenika ministrice Zlatka Garelića, Vlada će raspravljati o nacrtu prijedloga odluke o upućivanju prvog vođa Vojne policije u Afganistan, a Sabor bi odluku mogao potvrditi do kraja godine.

"Pripadnici i pripadnice prvog hrvatskog Voda za borbenu potporu mirovnim misijama mogli bi otputovati u Afganistan u prvom tromjesečju iduće godine", najavio je Garelić. Objasnio je da će otputovati u sklopu njemačkog kontingenta mirovnjaka, pa je teško predvidjeti datum odlaska. Kad odluka prođe domaću proceduru, slijedi dogovor s njemačkim partnerima i Turskom, koja ove godine vodi ISAF.

Predstavnici MORH-a pojasnili su zašto je Hrvatska odlučila sudjelovati baš u toj, kako su je nazvali, mirovnoj vojnoj koaliciji. U ISAF su uključene 22 zemlje-članice NATO-a i Partnerstva za mir, a ciljevi su osiguranje mira i pružanje pomoći policijskim snagama u Kabulu i okolici. Sve troškove pripreme i sudjelovanja za 44 vojna policajca snosi Hrvatska. Prema Garelićevim riječima, riječ je o tri milijuna američkih dolara kojima će Hrvatska financirati vlastito sudjelovanje u misiji. Načelnik Službe Vojne policije general bojnik Mate Laušić podsjetio je na zahtjevu obuku koju su budući hrvatski mirovnjaci prošli u zadnjih godinu dana. Hrvatska je ujedno kupila sofisticiranu vojnu opremu vrijednu pet milijuna kuna i njome će biti spremna opremiti 150 ljudi (vod u misiji, vod za rotaciju i još jedan koji će pripremati). Prva skupina ostala bi u Kabulu šest mjeseci. Sigurnosne procjene govore o misiji izrazito visokog rizika zbog stalne prijetnje terorista. Isto tako, u Afganistanu je zakopano više od 12 milijuna protupješačkih mina.

(Vjesnik 21. studenog)

Hrvatska knjižnica i čitaonica

Dobrovoljnim radom osnovana je nova hrvatska knjižnica i čitaonica u Mississaugi. Za ostvarenje tog, za hrvatsku zajednicu vrijednog projekta, potrebne su, jasno, knjige, te se mole ljudi dobre volje da pomognu s donacijom svojih suvišnih knjiga, a i pomoć na bilo koji način - DOBRO JE DOSLA! Unaprijed HVALA!

Nazovite, molim IVICU PUHALO. Tel 905- 507-1389

MAKSIMIR - PERIVOJ RADOSTI PRIRODE USRED GRADA

Maksimir je cvjetna, razlistana, oaza mira i spokoja usred vreve velikoga grada. Gotovo 700 hektara livada i dolina, cvjetnih lijeha i humaka, šumara-ka i dubokih sjenovitih šumskih proplanaka othrvale se tijekom protekla dva stoljeća najezdama vojski kućegraditelja i cestograditelja.

Godine 1853. piše uvodničar prvog knjizi o najljepšem hrvatskom perivoju Maksimiru, albumu "Park Jurjaves" koji je s 12 litografija znamenitog hrvatskog slikara Ivana Zaschea objavljen u Beču: ".... Na udaljenosti oko četvrt milje istočno od glavnoga grada Hrvatske Zagreba, uz rub glavne ceste koja preko Varaždina vodi u Beč.....na središnjem gospodarstvu biskupije koje se rasprostire preko nekoliko stotina hektara guste i mračne šume, ispre-sječane vododerinama i obrasla korovom, šaši i rogozom.....a koja svojim položajem uz glavni put i svojim krasnim drvenastim raslinjem i svojom bogatom oblikovanošću tla i brdskim potokom koji nikad ne presušuje. odluču Maksimilijan Vrhovac (1752 - 1827) uređiti veliki vrt."

Odluku da prostranu šumu, zajedno s oranicama i livadama pretvori u veliki perivoj donio je zagrebački biskup Maksimilijan Vrhovac još 1787. godine i svečano je otvorenje održano u travnju 1794. U svojem povijesnome romanu Marija Jurić Zagorka opisuje taj svečani trenutak:"čitav Zagreb bio je svečan, razbuden, nasrnjan. Građani su na ulicama..... Od Vlaške ulice pa sve do daleke šume beskraja šarena povorka. Kao da je neka duga livada procvatila šarenim cvijećem.....daleko od Zagreba, gdje su zelene poljane ogrile hladovitu šumu, kao da je cvijeće i trava pretvoreno u živa bića..... mjesecima se govori po gradu o čudu - kako Vrhovac od guste, puste šume stvara perivoj kakve imaju velikaši oko svojih dvorova. šaputalo se da Vrhovac ne stvara taj perivoj za sebe, ni za kakve velikaše, nego za njih, priproste građane, siromašne obrtnike i njihove kalfe koji će moći da se prošeću perivojem kao da su velikaši....."

Pravi izgled i konačno uređenje u obliku romantičnoga engleskoga pejzažnog perivoja, koji se uglavnom zadržao sve do današnjih dana, podario je ovom veličanstvenom remek-djelu vrtnje umjetnosti prvi zagrebački nad-biskup i kardinal Juraj Haulik (1788-1869) koji je angažirao visne vrtnje arhitekta, vrtlare, graditelje i kipare. Bili su to Michael Riedl, vrtni arhitekt perivoja Schöbrunn i čuvenog Laxenburga, potom graditelj Ferdinand Schücht koji podiže više klasicističkih paviljona i objekata, te bečki kipar Josip Käsrmann. Da bi se ostvarila takva harmonična cjelina kakav je maksimirski perivoj valjalo je u ono vrijeme savladati mnoge teškoće - iskopati i otpremi-ti na tisuće hrastovih stabala, ispuniti bezbroj graba i vododerina, sagrađiti kolne i pješačke puteve, izdubiti jezera koja primaju dotok iz Blizneca i ukrasiti ih otocima, podići mnogo zgrada, sagrađiti mostove ostvarujući veličanstveni sklad u kojem se nasadi gmolja i cvijeća smjenjuju s gorostasnim hrastovim drvećem. Zgrade su primjerno podignute na onim mjestima s kojih se pružaju najljepši vidici, a ljupke livade i sjenovite šumske staze pridonose dojmu beskrajinosti. Godine 1843. biskup Haulik označava kraj velike gradnje podižući obelisk na kojem je u mjeti utisnut latinski tekst:

Zgrada Vidikovca u Maksimiru, najvećem i najljepšem gradskom perivoju

"Za uposlenje marljivih ruku / Za podizanje obrta građana / Za promicanje ljepšeg vrtlarstva / Glavnom gradu u čast / A domovini na diku / Te za umorne od posla / Tužne i potištene / Da ih ove nedužne radosti prirode / Osvježe i pridignu".

Prvi turistički vodič kroz Maksimir iz 1892. kaže "žarko hrvatsko sunce

nakitilo je taj perivoj bujnom vegetacijom, a vješta ruka vrtlara dodala je veličajnoj tvorbi prirode ubave cvjetnjake i ljepotu kulture u obilju".

Maksimirski perivoj je znamenit i po gradnjama koje ga rese - glavna su ulazna vrata tijekom povijesti mijenjala svoj izgled, današnji oblik je iz 1914. a u nadvratniku su uklesani stihovi iz Gundulićeve "Dubravke". Najistaknutije zdanje Vidikovac podignuto je 1843. prema projektima F. Schüchta, kao i tzv. švicarska koliba (1842) te klasicistički ljetnikovac (stara biskupska rezidencija).

Godine 1925. prigodom proslave tisućgodišnjice hrvatskog kraljevstva podignuta je Mogila (humak) Hrvatskog Sokola prema zamisli Aleksandra Freudenreicha koju je na vrhu, povrh spomenika, trebala rešiti skulptura sokola - čuvara i braniča hrvatske grude. Osnovna zamisao tada nije dovršena, ostvarena je mogila koju je sačinjena od zemlje koju je nekoliko tisuća članova sokolskih društava donijelo u Zagreb sa sto pedeset i pet hrvatskih povijesnih mjesta. Mogili, koju opasuju slavenske lipe, prilazi se stubama na koje se nadovezuju stube za uspon do kamenog postolja s hrvatskim povijesnim grbom. U temelju Mogile nalazi se nepristupačna komorica u kojoj su pohranjene narodne rukotvorine, vezovi, čuturice, tikvice, obuća, knjige, brošure, fofografije, razglednice, primjerci hrvatskih novina, znanstveni radovi Hrvatske akademije, Maticе hrvatske, spomenice i dr. Sokolska Mogila temeljito je obnovljena 1994. godine, u nju je tada ugrađen i pregršt hvatske zemlje što ju je poljupcem blagoslovio papa Ivan Pavao II. za svoga prvog posjeta Hrvatskoj 10. IX. 1994. Mogila je konačno okrunjena i veličanstvenom skulpturom kipara Mladena Mikulina, sokolom u dinamičnom pokretu s punim rasponom krila prije spusta na tlo.

Maksimirski perivoj resili su i brojni paviljoni, no sačuvan je tek jedan, skladni klasicistički paviljon tzv. Paviljon jeke koji je podignut 1840. uz donje jezero. U perivoju je 1864. izgrađena i kapelica Sv. Jurja, neogotička crkvice - u "Cirkvici" se služila na Jurjevo sveta misa nakon koje bi obično slijedilo svečano otvaranje perivoja - kapelica je dugo godina bila zapuštena, temeljito je obnovljena 1990., a 28. IV. 1991. prvi puta nakon II. svj. rata služena je ponovno u njoj sveta misa.

Nekoliko skulptura austrijskog kipara Josipa Käsrmanna bile su postavljene u maksimirsom perivoju, bile su to skulptura Napuljskog ribara, potom Dječja grupa i žetelica - Dječja grupa se danas čuva u Muzeju grada Zagreba, Žetelica je uništena, a Napuljski se ribar restaurira. Središnju prilaznu aleju dugo je godina resio kip sv. Jurja sa zmajem Antuna Fernkoma koji je uklonjen davne 1884. i preseljen prvo na Strossmayerov trg pa potom nasuprot Muzeju za umjetnost i obrt gdje se i danas nalazi. U novije su vrijeme postavljene skulpture Majka s djetetom Čire Mikanovića te skupina Poezija prostora Milene Lah, a jedan stari hrast-lužnjak, najdeblji samotnjak u parku, kojeg je ranio udar groma, ostavljen je kao prirodna skulptura nedaleko Mogile.

Najstariji pak naš zoološki vrt utemeljen je tek 1925. godine na Labudem otoku u maksimirsom perivoju i to s dvije sove i tri lisice. Tako su prostori dvaju donjih jezera pretvoreni u žicom ograđeni zoološki vrt koji se danas obnavlja i uređuje.

Maksimirski je perivoj destljecima bilo okupljalište Zagrepčana, sportaša, rekreativaca, glumaca, mnogi su naši pretci započeli klizati na tada zaleđenim jezerskim površinama, česta su bila proštenja i pučke zabave - u Maksimir se odlazilo na cjelodnevne izlete jer je taj perivoj nekada bio daleko, na istočnom izlazu iz grada.

A danas je Maksimir cvjetna, razlistana, oaza mira i spokoja usred vreve velikoga grada

Višnja Milas-Matutinović

SVE HRVATSKE BOŽIĆNE MARKE

Božić je najmiliji i najveći hrvatski kršćanski obiteljski blagdan, blagdan je to radosti rođenja djeteta, blagdan ljubavi, obiteljske sreće, ljudske povezanosti i topline, blagdan dobre volje svih prema svima. Nizom prigodnih poštanskih maraka raznih božićnih motiva Hrvatska je pošta tijekom proteklih dvanaest godina predstavila malu povijest hrvatske umjetnosti te približila motive i antologijske prizore iz hrvatske crkvene baštine podsjećajući nas na baštine Božića, i poput blagdanskih glasnika raznoseći čestice mira i radosti.

Godine 1991. marka donosi detalj likova božićnih jaslca (XVIII. st.) iz crkve u franjevačkom samostanu na otočiću Košljunu, a 1992. godine detalj slike Ljube Babića "Hrvatski Božić". Za godinu 1993. odabrana su dva motiva, prva je marka fragment freske "Rođenje Kristovo" iz XVI. st. iz crkve sv. Marije u Dvigradu u Istri, a druga slika Miroslava Šuteja "Božić na bojištu". Marka za 1994. godinu donosi figure "Poklonstvo kraljeva" iz 1666. iz crkve sv. Kuzme i Damjana u Ozlju kraj Vrhovca, a za 1995. slikar Ivan Lovrenčić se odlučio prikazati božićne jaslce nježnim i svećanim koloritom. Godine 1996. slikar Josip Botteri Dini posvećuje marku trenutku rođenja Kristova, dok 1997. slikar Ivan Antolčić nježnim i muzikalnim grafizmom ujedinjuje obilježja motiva u jedinstvenom tkanju božićne radosti na svojem prikazu božićnih jaslca. Druga marke te iste godine donosi sliku Izidora Kršnjavoga "Rođenje Isusovo" kojom taj veliki hrvatski slikar, povjesničar, političar i pokretač bezbrojnih hrvatskih kulturnih inicijativa i institucija ostvaruje minijaturu remek-djelo puno gustih boja i čudesne biseme svjetlosti. Godine 1998. slaveći ujedno i 500. obljetnicu rođenja znamenitog hrvatskog minijaturiste Jurja Julija Klovića (1498-1578) Hrvatska i Vatikanska pošta izdale su zajedničku marku s motivom središnjeg dijela minijature "Poklonstvo pastira"

iz časoslova *Officium Virginis* koji se čuva u Pierpont Morgan Library u New Yorku podastirući nam svečani trenutak napetog iščekivanja i radosti. Božićna marka za 1999. godinu donosi nam prikaz reljefa obiteljskih jaslca koje je kiparica Mila Wood (1868-1968) dvadesetih godina prošlog stoljeća izradila u bojnoj sadri za svoju djecu učeći ih ljepoti blagdana i posvećujući im s ljubavlju prizor zemaljske obitelji - ljudi i životinja - pod nebeskom svjetlošću - na pastirima je nošnja zavičaja a posavske su ruže uokvirene betlehemskim palmama simbolizirajući Svetu Zemlju. Marka za 2000. godinu je rad nepoznatog majstora iz XIX. st. koji se nalazi na glavnom oltaru crkve Blažene Djevice Marije - Gospe od Čudesa u Oštarijama kraj Ogulina. Ovaj poetični prizor koji resi oštarijski oltar bio je ujedno prilog proslavi 500. obljetnice grada Ogulina. I marka za 2001. godinu "Poklonstvo kraljeva" prikaz je reljefa s oltara u župnoj crkvi Pohoda Marijina u čučenju kraj Zagreba koji je izrađen u kiparskoj radionici biskupa Josipa Branjuga 1749. godine. Ovogodišnja marka (za 2002. godinu) donosi nam dio poliptiha dubrovačkog slikara Nikole Božidarevića (oko 1460 - 1517/18) iz crkve na Dančama u Dubrovniku s motivom majke i djeteta.

Od skromnih pastoralnih scena, siromašnih pastira, skromne štalice do veličajnih i raskošnih kraljeva i vladara, od siromašnih darova u zemljanim ćupovima do plemenitog zlata i tamjana okupanih u bisemaj svjetlosti čudesne i jedinstvene noći sve su prizori kojima ove minijature sličice na hrvatskim markama prenose jednostavnu poruku ljubavi i kojom tradiciju intimnog čina rasprostiru kao dragocjeno javno dobro.

Višnja Milas - Matutinović

Preporučujemo Vam:
TRAVEL SERVICE LTD.

Special agents for
CROATIA AIRLINES
MEMBER OF IATA

CAR RENTALS
IN CROATIA

GeneralTulist travel Service Ltd. je jedna od najuglednijih putničkih agencija u Kanadi. Utemeljitelj i vlasnik ove poznate tvrtke je obitelj Lončarić. Profesionalnim uslugama ove agencije koriste se Hrvati iz Kanade, Hrvatske, Ujedinjenih Američkih Država i drugih zemalja, već više od 30 godina.

Ivica (John) Lončarić

3045 Southcreek Road Unit 1, Mississauga, Ontario L4X 2X6
(905) 602 8900, GeneralTulist@ICA.net, www.generalTulist.com, Fax: (905) 602 8899

CHIN Radio is now broadcasting LIVE on the internet 24 hrs a day! Check out our new and improved website: chinradio.com and listen to FM 100.7 FM and AM 1540 live on your computer! email us your comments at: promotions@chinradio.com. We would like to hear from you!

- Naša agencija zastupa gotovo sve zrakoplove i pomorske linije.
- Organiziramo grupna (charter) putovanja s najnižim cijenama, naročito u domovinu Hrvatsku.
- Također, već više od 30 godina, obitelj Lončarić uređuje i emitira hrvatski radio sat "Zvuci Hrvatske" kojeg možete slušati na radio postaji CHIN 100.7 FM u tjednu od 2:00-3:00 sati i nedjeljom u 12:00 na 15.40 AM
- Za sve informacije obratite se na nas ured.

Mame "Sljeme"-na su prodavale kolače i tijesto u župi Hrv. Mučenika u nedjelju 8. 12.

Kultura

UNESCO ĆE ZAŠTITITI ISTARSKU PENTATONSKU LJESTVICU

Pod zaštitom UNESCO-a, na novoj listi za nematerijalnu i usmenu kulturu baštinu, uskoro bi se mogla naći i jedinstvena istarska pentatonska glazbena ljestvica, pored šest već zaštićenih spomenika kulture baštine u Hrvatskoj. To je, na svečanom otvaranju 8. međunarodnog arheološkog savjetovanja u Puli, koje se u organizaciji Međunarodnog istraživačkog centra za arheologiju Brijuni-Medulin pri Sveučilištu u Zagrebu odvija pod visokim pokroviteljstvom UNESCO-a, priopćila veleposlanica RH pri UNESCO-u Neda Ritz.

Bio bi to prvi nematerijalni spomenik kulture baštine iz Hrvatske koji bi se našao pod zaštitom UNESCO-a. Ta je organizacija odobrila novac za stvaranje dosjea o istarskoj pentatonskoj ljestvici, koju je prepoznao kao vrijednu kulturu baštinu, koja inače u svijetu nestaje potisnuta globalizacijom, rekla je Neda Ritz. Daljnji koraci ovisit će o Nacionalnoj komisiji za UNESCO te o Odjelu Ministarstva kulture za zaštitu kulturne baštine. (Većemji list)

STRJELICA POBIJEDILA STRELICU

Samo dvije godine nakon petoga, "Školska knjiga" upravo je objavila i novo, šesto izdanje "Hrvatskoga pravopisa" Stjepana Babića, (pokojnog) Božidara Finke i Milana Moguš. Razlog: peto je izdanje učas bilo rasprodano!

Činjenica da se u desetak godina - od prethodnika današnjih izdanja, pretiska znamenitoga londonca, prodanoga u čak sto tisuća primjeraka, do razgrbljene naklade svih sljedećih - "Hrvatski pravopis" pojavio u gotovo dvjesto tisuća primjeraka čini ga jednom od najrasprostranjenijih knjiga među Hrvatima. To ga ujedno, gotovo bez neizvjesnosti, da se poslužimo sportskim rječnikom, čini pobjednikom nad konkurencijom, tj. nad "Pravopisom hrvatskoga jezika" dvojice autora: pokojnoga Vladimira Anića i Josipa Silića.

Među pobjednike ga svrstava i činjenica da je četvrto izdanje "Hrvatskoga pravopisa" i dalje, odlukom Ministarstva prosvjete, u službenoj uporabi u školama. Šesto se izdanje u temeljnim pravilima i rječničkom dijelu pravopisa uopće ne razlikuje od petoga koje je, podsjetimo, izazvalo javnu buru, odbacivši dublete u nekim slučajevima i opredijelivši se za jedno pravilno rješenje, kao što je u primjerima: ne ču, zadatci, strjelica. Budući da je četvrto još valjano za školsku uporabu, autori su šestomu pridodali kraći predgovor koji objašnjava razlike.

Na pitanje smiruju li se naše pravopisne rasprave i pridonosi li šesto izdanje njihova priručnika stabilizaciji pravopisne norme, obojica autora spremno odgovaraju potvrdno, dodajući da su sad pravila postavljena jasno: važno je da se zna kako treba biti, sljedeći je korak tražiti putove da se norma usvoji u praksi. (Većemji list)

ČITANKA DREVNIH TEKSTOVA

Tri desetljeća nakon posljednjeg izdanja "Staroslavenske čitanke" Josipa Hamma, hrvatski su studenti kroatistike i slavistike napokon dobili novu, suvremenije koncipiranu hrestomatiju staroslavenskih i starohrvatskih tekstova. Autor joj je naš istaknuti paleoslavist prof. dr. Stjepan Damjanović, a njegovu čitanku naslovljenu "Slovo iskona" jučer (19. 11.) su u dvorani Matice hrvatske, koja je nakladnik te knjige, prigodnim riječima predstavili Josip Bratulić, Eduard Hercigonja, Radoslav Katičić i Milan Mihaljević, uz riječi samoga autora.

Kao iskusan sveučilišni nastavnik, dr. Damjanović točno zna što je studentima potrebno: uz odličan izbor tekstova iz najstarijega razdoblja slavenske kulture, on u uvodnim tekstovima nudi i neka temeljna filološka znanja o praslavenskom, te staroslavenskom ili općeslavenskom književnom jeziku, o solunskoj braći Konstantinu i Metodu kao začetnicima slavenske pismenosti, o staroslavenskom jeziku u službi hrvatske kulture, što sve pomaže da se ta najstarija baština stavi u širi kulturološki okvir. Njegovo "Slovo iskona" donosi i obilje preslika starih tekstova koje svjedoče i o likovnoj vrijednosti tih zapisa, a studentima izvrsno može poslužiti u vježbama čitanja, transliteriranja, transkribiranja, prevodenja ili u jezičnoj analizi.

Knjiga Stjepana Damjanovića, rekao je E. Hercigonja, cjelokupnom svojom osmišljenošću nadaje se kao primjer visokoškolskog priručnika od kojega će korist nedvojbeno imati ne samo studenti već i znatno širi krug zainteresiranih. M. Mihaljević dodaje kako autor unatoč složenosti obrađivane tematike, temeljne pojmove obrazlaže kratko i obavijesno pa ga svatko zainteresiran lako može slijediti, J. Bratulić naziva "Slovo iskona" knjigom hrvatskoga identiteta, a R. Katičić posebice hvali autorov inovatorski pristup nimalo jednostavnoj problematiki. (Većemji list)

KNJIGE ZA HRVATSKI LEKTORAT

Hrvatski veleposlanik u Rumunjskoj predao je 12. studenoga Sveučilištu u

Bukureštu knjige za opremanje hrvatskoga lektorata na Sveučilištu, priopćilo je hrvatsko Ministarstvo vanjskih poslova. Veleposlanik Željko Kuprešak predao je dekanici Sveučilišta u Bukureštu prof. dr. Sandi Rapenau 50 knjiga biblioteke "Stoljeća hrvatske književnosti", 50 knjiga Nakladnog zavoda Matice hrvatske i 160 drugih knjiga tiskanih u povodu 160. obljetnice Matice hrvatske kao dar Ministarstva znanosti i tehnologije Republike Hrvatske za opremanje Lektorata hrvatskog jezika i književnosti na Odsjeku za hrvatski jezik Katedre za slavistiku Sveučilišta u Bukureštu. Istaknuo je da su takvi darovi posebno korisni za studij jezika manjina u Rumunjskoj, te da će još više pomoći u promicanju hrvatske književnosti i kulture, te motivirati više studenata za studij hrvatskoga jezika. (Hina, Vjesnik)

IMPRESIVNI FOTOGRAFSKI PUT

Dočarati uvjerljivo 65 godina dug fotografski put doajena hrvatske fotografije Mladena Grčevića potrudio se jučer ravnatelj zagrebačkoga Muzeja za umjetnost i obrt Vladimir Maleković, najavljujući novinari-ma Grčevićevu retrospektivnu izložbu koja se otvara 15. studenoga u MUO. Uz važan dodatak: Čak tristotinjak fotografskih originala Grčević će darovati Muzeju!

Neumoran rad koji se ne obazire na godine prezentiran je na izložbi fotografskim nizom od najranijih početaka do najnovijih digitalnih fotografija u boji. Dajući sva područja koja su zanimala uvijek vitalnoga autora - usto povjesničara umjetnosti čije je fotografsko nastojanje blisko umjetničkom postupku zahvaljujući promišljenom konceptu - izložba pokazuje sve posebnosti Grčevićeva osobnoga stila, izgrađenog specifičnom interpretacijom svjetlosti, kadriranjem i kompozicijom.

Prateći poglavlja urbanoga pejzaža, kazališnih sadržaja i portreta, avangardnog fotografskog iskustva iskazanog eksperimentalnim serijalom Luminokineti usporedo s pojavom Exata (1953), posjetitelj odlazi i na vremeplovno egzotično putovanje svijetom. Među fotografijama s Grčevićevih putovanja u čak 50 zemalja ističe se glasoviti serijal "Porodica čovjeka" iz sredine 50-ih, kad svijet obuzima poslijeratni "humanistički optimizam", kad svi vjeruju da je svijet lijep, da je život lijep, što će, kako napominje Maleković, poreći već Korejski rat. Posvjedočit će to i Grčevićeva life fotografija koja ne krivotvori nego dokumentira, uključujući i autorov pogled na svijet.

Nebrojeni ciklusi i tematsko-motivske jedinice, s fotografijama od kojih se mnoge čuvaju u svim najznačajnijim svjetskim fotografskim zbirkama, svjedoče o fotografskom stvaratelju koji je, ističe Maleković, ispisao jednu od najznačajnijih dionica povijesti hrvatske pa i svjetske fotografije. Za povijest to ostaje zabilježeno u dvojezičnom monografskom katalogu koji na hrvatskom i engleskom jeziku izlazi za koji dan, prateći ovu vrijednu izložbu. (Većemji list)

JAPANSKA NACIONALNA TELEVIZIJA SNIMIT ĆE FILM O HRVATSKOJ

Uspjeh hrvatskih haiku pjesnika na mnogim natjecanjima, a posebice na najvećem svjetskom natjecanju - ITOEN, na kojem su hrvatski umjetnici osvajali prestižna mjesta, uz Japan i SAD, rezultirao je i televizijskom slavom! Naime, 28. studenoga Japanska nacionalna (najgledanija!) televizija NHK BS 2 počeo će snimanje 73-minutnog turističko-literarnog programa na hrvatskim lokacijama, pod naslovom "Stazama hrvatskoga haikua", a snimljeni materijal emitirat će se u siječnju iduće godine, u udarnom terminu japanske televizije.

Brojne kulture veze Hrvatske i Japana toliko su se razvile da se japanski producent Ayumu Yasuhara prihvatio snimanja ljepota hrvatskoga krajolika koji će biti prožet pjesničkim svjetovima naših priznatih haiku pjesnika, od dvanaestogodišnje Josefine Gerlach do Dragutina Tadijanovića. U filmu, koji će putopisno zaokružiti hrvatsku haiku baštinu, na lokacijama od Medvednice do Komata, kako bi se haiku poezija, zaokupljena prirodom, stavila i u slikoviti prirodni kontekst, nastupit će kao voditeljica Višnja McMaster, predsjednica Društva hrvatskih haiku pjesnika. S njom će nastupiti i poznata japanska dramska umjetnica Rumiko Kinome, s umjetničkim imenom Hana Kino.

Hrvatske ceste i staze, more i otoci, gradovi i sela, bit će u Japanu predstavljani onako kako to doživljavaju pjesnici, u formi jedne lirске, miroljubive, apolitične razglednice Hrvatske. Nakon što su ovih dana obavljene lokacijske pripreme, producent Yasuhara zadovoljan se vratio u Japan po filmsku ekipu. (Većemji list)

ŠIRITE
HRVATSKU ISKRU

Zanimljivosti

IVICA DOBAR NA GITARI KAO I NA SKIJAMA

Istom žestinom i strašću kao što pokorava snježne staze, naš je najbolji skijaš Ivica Kostelić zasvirao u punoj Tvornici na promotivnom koncertu svog prvog CD-a "Užas je naša furka". Ivica je publiku oduševio svojim gitarskim i vokalnim izvedbama blues i rock evergreenima poput "Johnny be goode, hoochie-coochie man" i drugima, pokazavši da se i na sceni s gitarom snalazi jednako dobro kao i na skijama. Uz Ivicu je "prašio" Gegenschulter Bend, sa Jankom Mlinarićem Trulijem, Vedranom Božićem i Slavkom Pintarićem Pištom. S ovim imenima ni CD niti koncert nisu mogli ispasti loše.

Otac Ante Kostelić pocupkujući je pratio nastup svog sina, sjajeći od ponosa kao i kad ga gleda na pobjedničkom postolju. Uz Antu je Ivica i počeo slušati rock i blues, prepoznajući što u glazbi vrijedi, a što ne. No, da se to ne odnosi samo na rock, pokazao je Ivica započevši koncert solo-izvedbom dijela Bachova menueta.

U publici je bila i Ivičina sestra Janica sa društvom, ostali članovi skijaške reprezentacije, te mnogo prijatelja obitelji Kostelić. No, bili su u Tvornici i sportski čelnici, političari, estradnjaci, poput Milana Bandića, Davorina Šterna, Zlatka Mateše, Tihomira Filipovića, Josipa Radeljaka, Vlade Kalembera, Rajka Dujmića, Žive Lasić... (Vjesnik)

POLITIČKI JELOVNICI U KUMROVCU

Nakon što je cijelo desetljeće bio "na ledu", Kumrovčani u posljednje dvije, tri godine ponovno na velika vrata na svoje turističko tržište izbacuju lik i djelo svog najpoznatijeg mještana, Josipa Broza Tita. Nakon prošlogodišnje izložbe njegovih omiljenih delacija u njegovoj rezidenciji, gdje se moglo prebirati po vremenima od dimljene svinjske glave do kavijara, politički jelovnici ulaze i u kumrovečke restorane.

Odnedavno, "Stara vura" zagorskog podžupana, također Broza, Đovanija, nedjeljom na stolu ima dva takva jelovnika - Jožekov nedjeljni objed iz razdoblja "dječaka sa Suttle" te Titov nedjeljni ručak iz kasnih predsjedničkih dana. Turisti mogu birati između skromnijeg Jožekova jelovnika za 49 kuna i bogatijeg Titova jelovnika za 99 kuna.

Dožupan Broz proučavao je pomno nekoliko godina Titove jelovnike uz pomoć jedne Kumrovčanke koja je kuhala za Tita, te je tako u skromniji objed stavio zagorsku posudu s domaćom šunkom, špek, sirom, vrnjem i hrenom, miješanu juhu od kokoši i govedine, kokoš s mlincima, miješanu salatu te za desert orehnjaču. Bogatiji jelovnik, onaj za 99 kuna, počinje, dakako, viskijem, najčešće chivasom, zatim na stol dolaze kuhani štrukli s domaćim krušnim mrvicama, pa colbert juha posirana jajetom, te čak šest vrsta mesa na roštilju, koji je Tito obožavao. Uz glavno jelo poslužuje se, dakako, i vino iz Titova vinogorja. Nakon kremšnita, na red dolazi čašica francuskog konjaka, martela ili napoleona, a cijela svetkovina objeda završava pušenjem kulnih Titovih cigara. Broz kaže da je ta jela uveo na inzistiranje brojnih turista koji se u posljednje vrijeme sve više vraćaju Kumrovcu.

(Večernji list)

"BRKLJE" NA ZAGORSKOJ PRUZI

U krapinskom naselju Dolcima, na prijelazu ceste preko željezničke pruge, umjesto uobičajena spuštanja brklja tijekom prolaska vlakova, vozila zaustavljaju "žive brklje". Riječ je o ljudima, zaposlenicima HŽ-a, koji prije svakog dolaska vlaka na taj prijelaz izlaze iz kućice i palicom "stop - vlak" na cesti zaustavljaju promet. Promet se regulira na taj način jer na tome mjestu nema brklje, a preglednost željezničke pruge i iz smjera Đumanaca i iz Krapine gotovo je nikakva. No, doznajemo da je među 30 brklja koje bi iduće godine trebale biti postavljene na pružnim prijelazima u Hrvatskoj u planu i postavljanje brklje u Dolcima. Time će nestati i to neobično radno mjesto, koje u Dolcima postoji već 60-ak godina.

I danju i noću, bez obzira na vremenske prilike, iz kućice na cestu izlaze Zdravko Vincelj, Ivan Broz i Ivan Nežmahen. Na radnome mjestu zatekli smo Zdravka Vincelja, koji je prije toga poslao radio u Zaboku u ophodnji pruge. "To je dobar, ali jako odgovoran posao. Iz Krapine ili Đumanca javljaju nam zvučnim signalom kada vlakovi kreću, a mi znamo da je vlak u Krapine do ovoga mjesta potrebno šest, a iz Đumanca devet minuta. Tri do pet minuta prije dolaska vlaka izlazim na cestu i kad vidim da je vlak u blizini, zaustavljam promet", opisao nam je svoj posao gospodin Vincelj, a taj se postupak u 24 sata ponavlja 23 puta jer prugom prolazi toliko vlakova. Kaže kako ga vozači slušaju, a nada se da će za njega i njegove kolege biti nekog posla i nakon što bude postavljena brklja.

Iako je pred prugom postavljen znak "stop", vozači se pred njim ne zaustavljaju. Jer, u Zagorju se zna: ako nema gospona s palicom na cesti, nema ni vlaka i prolaz je siguran. Otkad u Dolcima postoji "živa brklja", tom prugom nije prošao ni jedan vlak bez njezine nazočnosti. (Večernji list)

PRVA UMJETNA STIJENA

Prva profesionalno izrađena umjetna stijena u Hrvatskoj "City Wall" podignuta je jučer - u srcu Slavonije. Na svečanosti pred prepunom dvoranom OŠ Ivana Kukuljevića u Bilišću nedaleko od Osijeka liticu visoku 9 i široku 4 metra prva je ispenjala višestruka državna prvakinja u free climbingu, Splićanka Irena Palošček Visalović. - Vjerujem da će umjetna stijena i ovaj prekrasan sport privući velik broj mladih penjača i u ovom dijelu Hrvatske. Jednostavno ustanite, uronite ruke u magnezij da se ne klišu, primite hvatišta, namjestite noge i hrabro krenite - pozvala je Irena, ne skrivajući uzbuđenje.

A hrabrih niti jučer nije manjkalo. Za Irenom je do vrha litice uspio doći i 13-godišnji Valpovčanin Luka Soldo. Bilo je i proklizavanja, no padovi su sastavni dio penjanja. Ako se natjecatelji pridržavaju pravila, padovi završavaju sigurno, jer penjač ostaje visjeti na konopu. - Da bi penjali glatko i bez trzaja, grčenja i vidnog napora potrebno je razvijati pravilnu tehniku. Uz snagu mišića i izdržljivost, važni su taktika, kreativnost, osjećaj za ravnotežu, koncentracija, te mentalni trening - objašnjavala je 28-godišnja Irena dok se s lakoćom uspinjala do vrha.

Umjetna stijena u poznatom sportskom gradiću usred Slavonije, rodnom mjestu slavnog kanuista i olimpijca Matije Ljubeka, postavljena je zahvaljujući entuzijazmu i beskrajnoj volji bilišćanskog alpinista Slobodana Solde. - Cilj nam je afirmirati novi sport u Slavoniji. Penjanje će, na radost brojnih zainteresiranih školaraca i mladih, postati i izvanškolska aktivnost. Vje-rujem da će ga prepoznati i planinari. Do sada smo zbog penjanja morali putovati u Mađarsku. Budući da je ovo jedina profesionalno izrađena umjetna stijena u Hrvatskoj, planiramo organizirati i državna natjecanja - kaže 40-go-dišnji alpinist Soldo, koji je na putu da ispenje sve europske "četritisućnjake", najviše vrhove Starog kontinenta. Ima ih 62, a Soldo ih je dosad ispenjao polovicu. (Večernji list)

HNB: NOVA NOVČANICA OD 50 KUNA

ZAGREB, 21. studenoga (Hina) - Hrvatska narodna banka (HNB) pustit će 25. studenoga 2002. u opticaj novu novčanicu od 50 kuna, koja nosi datum izdanja 7. ožujka 2002. Na novom izdanju novčanica od 50 kuna zadržana je temeljna boja i osnovni dizajn dosadašnje novčanice iste vrijednosti koja nosi datum izdanja 31. listopada 1993., a koja ostaje i dalje u opticaju kao zakonsko sredstvo plaćanja.

Novo izrađene novčanice, kako su objavili u četvrtak iz HNB-a, tiskane su na papiru poboljšane pamučne osnove koja osigurava veću otpornost novčanica na gužvanje i presavijanje tj. habanje, a imaju i dograđena zaštitna obilježja (metalizirana folija - hologram) koja omogućavaju efikasnu i brzu provjeru autentičnosti novčanica i sprječavaju uspješno krivotvorenje. Također na novom izdanju novčanica od 50 kuna više ne stoji "Narodna banka Hrvatske", nego sadašnje ime središnje banke "Hrvatska narodna banka", a novčanica nosi i faksimil potpisa sadašnjega guvernera HNB-a Željka Rohatinskog, izvjestili su iz HNB-a.

Hrvatski Kajkavski Kolendar 2001

U izdanju Matice Hrvatske Čakovec iz tiska je izašao, pod naslovom "Hrvat-ski kajkavski kolendar" 2003. pučki kalendar za sljedeću godinu. Kalendar je predstavljen 29. studenoga ove godine u Domu Hrvatske vojske Zrinski u Čakovcu. Osim kalendara i prostora za bilješke (30 stranica) na više od četrinast stranica objavljeni su prilozima iz različitih područja stvaralaštva, a u ovogodišnjem kalendaru objavljeno je više od stotinu različitih naslova podijeljenih u 15 srodnih cjelina. Nastavljaju i tradiciju očuvanja korijena hrvatskog nacionalnog bića na sjeverozapadnom području Hrvatske. U kalendaru su objavljena imena i prezimena poginulih i nestalih hrvatskih branitelja. Ove godine objavljena su imena 149 poginulih i nestalih hrvatskih branitelja iz Varaždinske županije, prošle godine naveden je detaljan popis stradalih branitelja u Domovinskom ratu iz Međimurske županije, a dr. Josip Bartolić, predsjednik Matice Hrvatske Čakovec i urednik kalendara najavio je popis stradalih iz susjednih županija. Od niza zanimljivih priloga vidno mjesto zauzima osvrt na desetu obljetnicu iskapanja žrtava (ljetu 1992. godine) posmrtnih ostataka žrtava grobišta Macelj kraj Krapine, a koje ni nakon deset godina nisu nigdje pokopane, već i nadalje čekaju pospremljene u limene sanduke i vreće za smeće na Patologiji bolnice u Zagrebu.

Jedanaesti broj Hrvatskog kajkavskog kalendara tiskan je u 3000 primjeraka, a otisnut je na 464 stranice u tiskari Zrinski u Čakovcu. Cijena pojedini primjerku je 50 kuna + poštarina (za Hrvatsku), a može se naručiti izravno kod nakladnika Matice Hrvatske Čakovec, park R. Krokepa 2, 40000 Čakovec, telefon 385 - (0) 40 - 314-080. (Razni izvori)

nalije juhe (bouljona od govede kocke) toliko da sve u loncu bude prekriveno, dobro poklopi i kuha na vrlo laganoj vatri oko 3 sata. Prilikom kuhanja, posudu treba protresti s vremena na vrijeme. Arambašići se obično pripreve navečer, puste malo prokuhati, pa se sutradan kuhaju do kraja. Dobar tek!

I ne bi bilo lijepo kad se ne bi sjetili naše dobre orehnjače, kolača koji je obavezan na božićnom stolu. Ovaj recept "pokupila" sam na dočeku sv. Nikole HBZ odsjeka 515. Tamo je bilo zaista dobrih kolača, i ova orehnjača mi je zapela "za zub". Mlada kuharica, Biserka bila je spremna podijeliti svoje umijeće i evo i ovog recepta za zaista dobru, ne previše slatku orehnjaču.

Priprema gemne (kvasca): 2 dkg gemne, 1 dl toplog mlijeka, 1 žlica brašna i 1 žlica šećera staviti na toplo da se diže.

Tijesto: 1/2 kg brašna, 15 dkg maslaca, 10 dkg šećera, 4 jaja, malo soli, malo naribane limunove korice.

Priprema: Brašno i maslac (ili margarin) se prvo dobro promiješaju, onda se dodaje šećer, jaja i limun, sve opet dobro izmijesi, dodaje se dignuta gemma, opet dobro izmijesi (bar još 10-15 minuta) kako bi tijesto bilo lije-po, glatko. Kad ste izmijesili tijesto, stavite ga u zdjelu posutu brašnom (kako se ne bi lijepilo na stranama), pokrijte čistom kuhinjskom krpom, stavite neka stoji i diže se oko dva sata.

Priprema file: 25 dkg mljevenih oraha; 10-15 dkg šećera, 3 dkg maslaca (ili margarina); 2 vanili šećera, 2 dl mlijeka.

Sve gornje sastojke (osim mlijeka) stavite u zdjelu, prelijte vrućim mlijekom, promiješajte dobro.

U međuvremenu tijesto koje ste stavili na stranu diglo se je. Razdijelite ga na dvije ili tri štruce, razvaljajte ga na daski, namažite filom po ukusu, sklopote, stavite ju u već namazanu tepsiju, pokrijte čistom kuhinjskom krpom i ostavite je na miru, na toplom mjestu, oko jedan sat. Nakon što se orehnjača digla, stavite ju peći u već zagrijanu pećnicu (350) pecite kolač oko 40 minuta. U slast vam bilo! Hvala Vam, Biserka!

I pri kraju smo, ostaje nam samo malo božićnih pjesama. I dok završavamo ovaj mali pregled badnjačko - božićnih običaja iz hrvatske nepregledne riznice, svim našim čitateljima želimo vesele i blagoslovljene božićne blagdane, u nadi za bolja vremena Hrvatima u domovini i nama izvan domovine, gdje god bili! Ne zaboravimo svoje najdraže i najbliže, a posebno se sjetimo onih koji su osamljeni, zaboravljeni, bolesni!

Sretan Vam Božić, Hrvati....(V)

O, DETECE ME PREDRAGO...

O, detece me predrago, vesela sem ti; ti si mene vse me blago, spevala bi ti, spevala bi ti. Sinek, sinek moj ljubljani, zavusni si ti; o, golubek moj srčeni, vse moje si ti, vse moje si ti. Tebe Otec ljubi, slavi, ober vseh ljudih; ar si njegov sinek pravi, nijeden drugi, nijeden drugi. Nunaj, nunaj, mili sinek, vzemi pokoj tvoj; jur dohaja tih sinek, ti si sokol moj, ti si sokol moj. Lepa moja ti rožica, mili sinek moj; kot dišeča fiolca, dragi golub moj, dragi golub moj. Moj lilijum lepi, beli, vesel mi budi; o, ti klinčec moj zeleni, slatko zavusni, slatko zavusni. Amen.

Iz pjesmarice CITHARA OCTOCHORDA (1701.)

Rječnik: agnec = janje, fiolca = ljubica, gringlec = žuna, kinč = nakit, blago, senek = san, paradiž = raj, (za)vusnuti = usnuti, zaspati

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 116, 15. XI 2002

NARODIL SE JE KRALJ NEBESKI

Za ovu originalnu božićnu popijevku, vrlo popularu naročito u gomjoj Hrvatskoj, misli se da je nastala još u XIII. stoljeću. To se zaključuje po izrazu "mladi kralj", koji se za vladanja Arpadovića upotrebljavao za kraljeva zamjenika u Hrvatskoj, kao i po tome što se u prijevju Božić naziva "mladim letom" - dakle u vrijeme nastanka pjesme početak nove godine računao se u Hrvatskoj od Božića, što nije bilo poslije XIII. stoljeća (Šišić). Ipak se pjesma, i to u različitim varijantama, sačuvala samo u mladim pjesmaricama, od kojih je najstarija Prekomurska iz 1593, zatim Pavlinska iz 1644., a donosi je i štampani zagrebački priručnik Cithara octochorda u sva tri izdanja: 1701, 1723. i 1757. Mi smo tekst uzeli iz prvog izdanja Cithare koji je u kajkavskoj verziji kao i u Međumurskoj pjesmarici. Metar pjesme je nešto slobodniji, variraju deveterci, deseterci i jedanaesterici.

Narodil se je kralj nebeski

od Marije, čiste device.

Ej na mladom letu veselimo se,

mladoga kralja mi molemo.

Po njem je položen sveti Štefan,

prvi mučenik Gospona Boga.

Sveti Ivanuš preljubljeni,

među apostolmi preobrani.

Drobnu dečicu pomoriše

za ime Božje kako ovčice.

Silvester papa k njim se pridruži,

koga na nebeseh okoruniše.

Tomaš biskup ino mučenik,

Tomaševo ime ta je blaženo.

Obrezavanje kaj se govori,

na zveličenje imenuje se.

Trije kraljevi časti nose,

temjan, zlato, plemenitu mast.

O mi vsi Božji kršćeniki,

mladomu kralju dare nesemo.

Hvaljeno budi sveto Trojstvo,

hvalu mi zdajmo Gosponu Bogu.

Daj nam Bog zdravje ino veselje,

na tom mladom letu vsega obilja.

Naši prošli Božići

Sa "Craft sale", Bedema ljubavi

Megla, inje, masne kvake i kolinje, a Mikloš vu gonjku popiči se na strugonjku. Tak vam dojdem, jo, mesec zodnji, dvanajstnik zvoni, ke znom biti malo preštimoni. Some lepe svetke vam donesem, pak se bomeš malo oponesem. Badnjak, Božić pak i Štefanje je tu, i radost se širi po celomu svetu. Dobru volju i Mir Sveti poželim vam v celom Novom leti, a deci pak denem v roke sone, jo pak si zdehnem i nazaj vu red stonem.

(J. Večenaj)

ustupilo je svoje nježne zelene, smolom mirisave grane - industrijski izradenim ukrasima. Time je počeo iščezavati i običaj obiteljskog okupljanja i zajedničkog stvaranja. Nije li trenutak obnoviti ga?

U jaskanskom Prigorju predvečer na Badnjak gospodarica stavlja u košaru ono što će biti posluženo za večeru, božićne kruhove, kukuruzno ili pšenično zrnje, a jedan od ukućana ima već pripremljen kos sijena ili slame. Oko šest sati obitelj se okuplja. Jedan od mladih muškaraca izlazi iz prostorije, vani zapali svijeću, uzme kos sa sijenom te s gospodaričom koja nosi košaru s božićnim kruhovima i jelom stane pred izlazna vrata. Obitelj čeka unutra u mraku. Mladić snažno pokuca na vrata. Iznutra mu kažu da je slabodno. On i gospodarica ulaze, gospodarica sjeda na stolac ili klupicu pokraj peći držeći košaru u krilu, a mladić se nakloni i pozdravi: - Falen budi Jezus Kristuš i Marija! Daj nam Bog sega dost: pune štale krav i volov; pune svinjice svinj; pune kurnjake živadi: kokoši, rac, pur, gusak, pišćenac; pune laje i sude vina; pune škrinje tega; rži i senice."

Tada gospodarica iz košare zgrabi pregršt kukuruza, prospe ga okolo po podu kao da vabi kokoši: "Pic, pic - picica" i pure: "Bi - bi mala; bi - bi mala purica - po polu pasle, a za peću mi nesle."

Djeca dotrče i pokupe to zrnje. Zatim se iz kosa izvadi sijeno ili slama koje se prostre na stol, stolce i klupe, a pod stol se istrese preostala slama. Na голу dasku stola uz sijeno metnu se i različiti predmeti kojima će se kasnije, ako se netko razboli, vraćati. To su: četka, sol, češnjak, okrugao gladak kamen, kukuruz i različite vrste žita: pšenica, raž i zob. Ako se neki ukućanin razboli, tim mu predmetima tijekom godine glade bolesno mjesto na tijelu. Preko sijena i nabrojjenih predmeta prostre se bijeli stolnjak i na svaki kut stola stavi se kruh, a u sredinu kruh od najfinijeg brašna, letnjica. Druge su kruhove odmah jeli, ali letnjicu nisu dirali do Mladoga leta.

Za večeru su se posluživala posna jela: grah, bob, štrukli, kruh, voće (jabuke, kruške, orasi, lješnjaci), no Badnjak bez vina nije se mogao ni zamisliti. Nakon jela cijela je obitelj pjevala božićne pjesme. Najveća radost za djecu bijaše slama pod stolom na kojoj će tu spavati te noći.

Djeca HBZ, Odsjeka 515, Toronto, sa sv. Nikolom

... U Međugorju kod Ljubuškoga, najprije se jede čupter, orasi, smokve sa rakijom. Čupter je kolač od kuhana, obično bijelog grozda i pšenice, tzv. mišesta. Mišesta je ukiseljena gažena pšenica. Gazi se nogama u arbutu tj. u badnju visokom oko pola metra i jedan metar široku. Starješina tu nazdravi rakijom: - Na dobro vam došla Badnja večer i sveto Porodenje Isusovo!

Iza zakuske se jede grah, isjecani kupus i bakalar s krumpirom. Sve je začinjeno uljem, lukom i paprom. Jede se i obični, išarani kruh, koji nema nekog specijalnog imena. On je šaran findžanom, košću od ovce, špinjutom (viljuškom) i očenašim (krunicom). Ima i križ na sebi. Iza večere ukućani sjede. Obično se čeka dok ne pregori badnjak. Događi se da i susjedi dodu na sijelo, starješine ne dolaze nikada.

U velikom slavonskom selu Otoku večerali su najprije juhu od rasola sa svježom ili osušenom ribom. Kad bi zdjelu juhe iznijeli na stol pokrili bi je badnjačom, gospodar bi se prekrizio, potom ostali ukućani, i šaptom bi izmislili petnaest Očenaša i Zdravomarija. Nakon molitve gospodar bi uzео bad-

jaču i prezeo je popola; jednu polovicu narezao bi na kriške koje su ukućani jeli s juhom. Osim toga, obvezna jela bile su papule od bijelog graha i češnjaka, lopčage sa sjemenom bundeve, medena pita, oraovača i makovača, orasi, kalotine i suhe šljive. Još dok su večerali, jedna bi žena uzela iglu i zašila krajeve stolnjaka unakriž. Kad bi je pitali što to šiva, odgovarala bi: "Vuku zube, ajduku ruke!"

Nakon večere rezali su sir i jabuku tako da svaki ukućanin dobije komadić. Sve do Uskrsa, žene su čuvale mrvice i tim su mrvicama i travama kadile bolesnike.....

Kod Čavolskih Bunjevaca na Badnji se dan drži post. Jedini bunjevački Hrvati peku, pored kolača, "badnjače" i kolač "božićnjak" u kojem se nalazi srebrni ili zlatni novčić. Novac iz "božićnjaka" se daje u lemoziju tj. prilog crkvi koji zvonar ili ministrant kupi za vrijeme božje službe. "Božićnjak" se kiti figurama od tijesta (sunce, mjesec, jaslice, volovi, magarac, klasje, ptice, domaće životinje, štalica, pastiri, mali Isus, sv. Bogorodica i sl.) U kolač se zabode pošuknica (stabljike korova u tijestu). Ovo se jede isključivo na Novu godinu. Pored kolača se nalazi žito koje su prethodno posijali na Lucin - dan te u jednoj šalici razno sjeme za sjetvu, a u sjemenu tri ujedno upletene svijeće. Jelovnik svečane večere: medena rakija, vino, češnjak, med, orasi, lješnjaci, jabuke, smokve, sušene šljive, grožđe te (ovisno o mogućnostima i egzistenciji obitelji) grahova juha ili riblja čorba, odnosno papula koja se kuhala na maslu i pupčaka s makom. Na stolu je bilo 13 vrsta jela. (Nije slučajno nastala stara hrvatska izreka: Bilo je svega kao na Božić!) Sve se stavilo na stol da bi stol i u narednoj godini bio tako obilno postavljen. Svako jelo Bunjevcima ima svoje čarobno značenje i redosljed. "Med jedemo na Božić jer je prema riječima Svetoga pisma Isusovim rođenjem nebom med potekao. Češnjak umaćemo u med jer smo za Isusa pripravnici i neugodnosti patiti." Prije večere se sve stavlja na stol tako da se nitko ne bi trebao dići od stola. Na Badnji dan se nije smjelo nikoga udariti, jer bi inače na svome tijelu dobio čireve. Iza polnoćke, Bunjevci su obvezno jeli paca (hladetu). Po cijeloj sobi oni bi prostrijeli slamu. To je njihov originalni običaj. Glava obitelji bi još prije večere do koljena prostro slamu, čak i ispod kreveta. Dok je to radio stalno je ponavljao: "Čestitam vam Badnje veče i Isusovo porođenje želim!"

Prije večere, najmlađi član obitelji na domaćem ognjištu zapali božićnu svijeću, nosi je u sobu i predaje starješini riječima: "Čestitam vam Badnje veče". A starješina bi mu odgovorio, bacajući na njega žito, koje je pripremljeno u jednoj čaši i u koje je zadjenuto svijeću: "Živ i zdrav i veliki narastao!" Nakon čorbe starješina nalije svakome vina, nazdravi svima, zatim najmlađe muško dijete u vinu umočenim kolačem utme svijeću i prema kome pođe dim, taj će najprije umrijeti. No, dim u većini slučajeva pođe gore. Zatim se jede češnjak, jabuka i orah umočen u med. Potom, da bi grlo ostalo zdravo, pije se medena rakija. Prije nego bi se počela jesti čorba, starješina obitelji donju koricu "badnjače" metne na glavu najmlađem riječima: "I ti narasti tako visoko!"

Nakon toga svi pjevaju sve do ponoći "svete pisme" u čast novorođenoga Božića. Kada je već ponoć blizu, onda svi osim starješine odlaze na "ponoćnicu".

I koliko u našem narodu ima lijepih božićnih običaja? Premalo je mjesta na stranicama Iskre da bismo vam sve, ili čak i mali dio opisali. Tako zadovoljimo se sa ovih nekoliko običaja, a na kraju, skočiti ćemo do Sinjske krajine i za vas napisati čuveni recept: ARAMBAŠIĆI.

Zašto baš sinjske arambašice? Jednostavno zato što je to pravi, autentični hrvatski recept za samu, pravu božićnu samu.

Dakle, za dobre i ukusne arambašice uz sve ostalo, glavni je uvijek i dobro domaće kiselo zelje. Uzme se 60 dg fine sočne govedine (najbolja je vratina), 15 dg domaće slaninice, 5 do 6 dg govedjeg loja i 20 dg svježeg svinjetine. Sve se ovo dobro isjecka dobrim ostrim nožem (jer meso je mnogo ukusnije i sočnije ako se isjecka a ne samelje). Dodaju se dva veća sitno isjeckana luka, tri češnja također sitno isjeckanog češnjaka, malo nastrugane limunove kore, soli, papra, malo cimeta u prahu, 2 do 3 tučena klinčića, malo nastruganog indijskog oraščića i sve rukama desetak minuta dobro miješa.

Zatim se uzme glavica kiselog kupusa, odvoje se fini zdravi li stovi i listovi ma odstrane ostrim nožem zadebljale žile. Na svaki se list položi žlica smjese i saviju arambašići, počevši s one strane gdje leži korijen. Krajnje treba dobro obaviti i podvinuti da se pri kuhanju ne bi odmotali. Na dno duboke zemljane posude (ili lonca s debelim dnom) stavi se žlica masnoće, poredaju preostali listovi kupusa, doda jedna goveda kost i eventualno suhe svinjetine i kastradine (suho ovčje meso). Arambašići se slože zbijeno jedan uz drugog, a između njih stavi suhoga mesa, ili još bolje - suhe domaće šunke ili suhog jezika. Zatim se

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 116, 15. XI 2002.

Editorial

An insult to Croatia

NATO Prague Summit was ended with a big bang of success. The new members - Bulgaria, Romania, Slovenia, Slovakia and the Baltic States of Lithuania, Latvia and Estonia - were welcomed into NATO Alliance with accolades of praise and somber challenges of the 21st Century to fight international terrorism. On a lighter note, the Western pundits - for whom Europe stops at Vienna, Austria - shall finally realize that Slovenia and Slovakia are indeed two different sovereign nations. On a serious note, however, the expanded NATO Alliance into Central and Eastern Europe is a giant step in the geo-strategic sense. Countries - which only a decade or so ago - were "off limits" to the free world are now an integral part of it. A great progress for freedom and the freedom-loving nations.

We, Croatian Americans, wonder and ask President Bush and his policy makers, why Croatia, which has made a substantial, if not crucial, contribution to the current peaceful Europe, has been left stranded on the muddy road of the "Western Balkan" tailgating Macedonia and Albania?

NATO Secretary General, George Robertson, during his recent visit to the United States has stated emphatically: "Croatia shall not be invited!!" Why so emphatically, Mr. Robertson??

Is it because, Croatia, respecting the international community and for the sake of a peaceful Europe, signed the agreements and treaties often against its own national interest?

Is it because, long before the Prague Summit Declaration, Croatia and its people, practically empty-handed, confronted and fought successfully the Serbian terrorism and aggression of genocidal proportions?

Is it because, long before the NATO Rapid Response Force, the Croatian Army, built on the ashes of destruction and unprecedented carnage, on its own initiative, stopped and pursued the war criminals into Bosnia and prevented another genocide of the Srebrenica magnitude?

Is it because, Croatia has been sending its generals to the Hague, who have been indicted and convicted on incomplete and insufficient evidence in a desperate effort by the international bureaucrats to "level the field" and equate the aggressor and the victim, in contravention to the Nuremberg principles and the the customary and conventional international law on self protection and self defence? Or...

Is it, perhaps, because, Croatia has passed and enacted into law one of the most progressive and advanced legislations for the protection of the Minorities??

Please, don't tell us: "It is because, Croatia has failed to file an application for membership on time!" We are not that gullible.

And, we, Croatian Americans, just as emphatically respectfully submit to you - Mr. Robertson - that we shall not stand silent and tolerate such discriminatory, imprudent treatment of Croatia - the country we love, and the country and its people that love the United States of America.

Dr. Edward Slavko Yambusic

Washington, D.C. November 22, 2002.

Jeffrey T. Kuhner

Tribunal probes U.S. aid to Croatia

The Balkans war-crimes tribunal is investigating the United States for its assistance to military operations conducted by Croatia against rebel Serbian forces, The Washington Times has learned. Adm. Davor Domazet, chief of Croatia's military intelligence during the country's four-year war against secessionist Serbian guerrillas, was recently questioned in Zagreb by two investigators from the International War Crimes Tribunal for the Former Yugoslavia and a representative of the prosecutor's office at The Hague. The investigators asked about the U.S. role in aiding Croatian forces in the 1993 Medak Pocket operation and the 1995 lightning offensive known as Operation Storm.

"The real purpose of the questioning is to investigate the role of U.S. intelligence officials in the Medak and Storm operations," said an official present at the meetings, speaking on the condition of anonymity. "It is clear the prosecutor's office is doing this to investigate the role

of the Americans." The official said the tribunal investigators questioned Adm. Domazet to discover sensitive and highly classified information that could be used against U.S. intelligence personnel.

"Adm. Domazet only served in an intelligence function. He never issued orders to the military. Hence, there would be no justification for the prosecutor's office at the Hague tribunal to issue an indictment of war crimes against him based on command responsibility," the official said. The official added: "The investigation is clearly a pretext and smoke screen to get a senior Croatian intelligence official to give the Hague investigators critical information about the U.S. role in Croatia's military operations, especially Operation Storm."

The International War Crimes Tribunal for the Former Yugoslavia was created in 1993 by the U.N. Security Council and charged with prosecuting war crimes during the violent breakup of Yugoslavia. So far, only people from the region have been charged with war crimes.

The official said the investigators asked numerous questions about Croatia's use of unmanned drones during Operation Storm, which were especially effective in enabling Croatian military forces to locate positions of rebel Serbs on the ground. The Hague investigators also asked about Zagreb's Signal Intelligence system, high-powered satellite dishes used for electronic surveillance that the Croatians received from the U.S. National Security Agency. When asked about the questions posed to Adm. Domazet by tribunal investigators, Hague spokeswoman Florence Hartmann said in a written statement that the prosecutor's office is not in a position "to comment on ongoing investigations." But she added that accusations of "our alleged investigation into U.S. participation in some events in former Yugoslavia" are "baseless" and "misleading."

However, the official said the investigators sought to ascertain whether Adm. Domazet had shared intelligence information gathered during the Medak Pocket operation with other foreign intelligence agencies. "They insisted on asking who else besides his military superiors received critical intelligence information," the official said. Rather than implicate U.S. intelligence officials, the admiral refused to provide specific answers to investigators' questions and terminated the interview. The official said the investigators also sought to uncover the extent of U.S. involvement in Operation Storm.

"They know Croatia had good relations with U.S. intelligence agencies," the official said. "Had Admiral Domazet allowed them to continue it would have led to direct questions about the U.S. role in 'Operation Storm.'" In an article published last year, Newsweek magazine reported that, during and after Operation Storm, the CIA operated unmanned drones from a military base near Zadar on the Adriatic coast. The article also said that the United States provided encryption gear to each of Croatia's regular army brigades and that Washington shared extensive electronic surveillance data with Zagreb.

The Times reported earlier this year that the prosecutor's office at The Hague was examining whether to investigate Clinton administration officials for their role in secretly supporting Operation Storm. The three-day operation began Aug. 4, 1995, enabling Croatia to recover most of the territories occupied by rebel Serbs after Zagreb's successful bid for independence from Yugoslavia in 1991. Before their defeat, rebel Serbs "backed by Serbia and the Yugoslav national army" had carved out nearly one-third of Croatia, expelling more than 170,000 Croats and killing nearly 15,000 people. The United States provided assistance to Operation Storm to defeat Serbian President Slobodan Milosevic's attempt to forge an ethnically pure "Greater Serbia." The operation resulted in the killing of more than 500 civilians and the exodus of between 150,000 and 200,000 ethnic Serbs from the Krajina region of Croatia.

The Hague's chief prosecutor, Carla Del Ponte, has issued indictments against several leading Croatian generals, accusing them of overseeing atrocities committed against Serbian civilians during Operation Storm, as well as for the 1993 military offensive in the Medak Pocket near Gospić in southwestern Croatia. Besides the tribunal investigators and a representative of the prosecutor's office, those present at the secret meetings that took place from Nov. 19 to Nov. 21 were Adm. Domazet's lawyer and a representative of the Croatian government. Adm. Domazet, 54, was the head of military intelligence of the Croatian armed forces from 1991 to 1997. His task was to gather all intelligence information and prepare an analysis for the conduct of military operations against the country's Serbian paramilitaries. Adm. Domazet has been named as a person "under suspicion" by the Hague tribunal. Yet the investigators have so far refused to specify the war crimes or human rights abuses for which the admiral is being investigated. (Washington Times, Dec. 6.)

Croatian Origins based on Genetics

Perhaps one of man's most sensitive, celebrated and confusing questions is "where do my people come from". Jews believe they are direct descendants of the biblical tribes of Israel. Nazi Germany proclaimed they were the direct descendants of Arians and Egyptians believe they are the sons and daughters of the once mighty Pharaohs.

The "perception" of a nation's origins was/is used to motivate people into war against other ethnic groups on the grounds of "racial superiority". Politics and genealogy are a deadly combination when used as a catalyst for military agendas. Yet, as much as man has sought to reveal his true origins, genealogy has been hidden from nations for political reasons as well.

The people of Croatia have always sought to discover their true history. Whether it is prior to 1945 or prior to 1000 AD, it appeared that historical documentation has always been hidden or missing. Czarists (White Russians) have claimed for centuries that all Slavic nations from Slovakia to Montenegro originated from the Russian motherland and owe their allegiance to a "Greater Russian" state. In its condensed form, purveyors of "Greater Serbianism" have blindly claimed that all people of Southeastern Europe were once Serbs; that over time altered their languages and religions. The same concept was used in Tito's Yugoslavia under the guise of "Brotherly Unity". The name "Yugoslavia" translated from the literal means "Southern Slavic people", a definition not accounting for the different nation states, rather aggregating them into the grouping of "Slav", based solely on language.

As Genealogy was used as a weapon to "tame" independent minded ethnic groups, it now will be used to liberate, separate and redeem those people who were brutalized proclaiming, "I am not the same as you!"

Man has lied to man about ethnic origins, but the science of bio-genetics will prove conclusively to the world that Slavic speaking people from various parts of Europe are more different than they are similar.

That data posted below has been reported by Z.Yoshamya and provided by the Croatian Slavic Congress of 2002. It has been supported

in scope by the works of such established scientists as:

Ø Dominik MANDIĆ - Hrvati i Srbi, dva stara razlicita naroda (Roma 1971, Zagreb 1990)

Ø Krista (J.M. KENOYER & R.H. MEADOW - HARAQUATI i HARAXVATI iz 31. do 33. stoljeca prije, The latest discoveries, Harappa news 1999)

Ø O. SEMINO i sur. (21 koautor), 2000: The genetic legacy of Paleolithic Homo sapiens in extant Europeans (Y-Chromosome perspective).

Ø Z.H. ROSSER i sur. (87 koautora), 2000: Y-Chromosome diversity in Europe is clinal and influenced primarily by Geography, than by Language. American Journal of Human Genetics

Ø P.A. UNDERHILL i sur. (21 koautor), 2000: Y-chromosome sequence variation and the history of human populations. Nature Genetics (USA)

As you examine the biological graph presented, take into consideration that anthropological - geno testing was done on a massive scale. Not only incorporating samples from present day, but also from human remains buried centuries ago. Refer to the Croatian Slavic Congress documents for 2002 for full sampling criteria.

What do the graphed results indicate?

The Eu19 genotype is the true Balto-Slavic identifier. This is the main link between people from Byelorussia to Bulgaria. It is what an anthropologist would see that would identify a person (body) as "Slavic".

The first 2 lines of the graph above indicate what percentage of DNA samples taken from across "Slavic Europe" are true "Balto-Slavic" and what portion is attributed to "Non-Slavic" genotypes.

As you can clearly see, the further south geographically the less "Slavic" people are, despite the fact that nearly all these people speak Slavic languages. In addition to the differences from North to South, the non-Slavic genotype characteristics are incredibly diverse for peoples of Southeastern Europe.

Genetic Group: True Biological Slavs / North Slavs / South Slavs										
	Belorus	Russians	Ukraines	Poles	Czechs	Slovaks	Slovenes	CROATS	Serbs	Bulgars
Eu19 (Balto-Slavic)	39%	47%	54%	56%	47%	38%	37%	29%	16%	12%
Non-Slavic types	61%	53%	46%	44%	53%	62%	63%	71%	84%	88%
	Belorus	Russians	Ukraines	Poles	Czechs	Slovaks	Slovenes	CROATS	Serbs	Bulgars
Eu7 (Dinaric - Vedo-Arian)	5%	5%	18%	23%	9%	5%	6%	45%	5%	4%
Eu18 (Western - Celtic)	10%	7%	2%	16%	17%	19%	21%	10%	11%	17%
HG16 (Finn - Ural)	6%	14%	11%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
HG2 (Alta - Anatol)	34%	16%	6%	0%	17%	19%	27%	9%	40%	42%
HG9 (Avar - Mongoloid)	2%	4%	6%	4%	3%	11%	2%	2%	6%	8%
HG21 (Afro - Hamit)	4%	7%	3%	0%	7%	8%	7%	5%	13%	17%
	61%	53%	46%	44%	53%	62%	63%	71%	84%	88%

The second part of the graph differentiates between the non-Slavic genotypes of the above listed European nations. Therefore, if the non-Slavic genotype accounts for 50%, the second graph will break down the percentage into specific genotype groups. See the descriptions below:

Eu7 Dinaric - Vedo-Arian genotype is traced to origins from Arian India, Persia, Afghanistan and Pakistan.

Eu18 Western - Celtic genotype is traced to Ireland, Britain, France, Spain, The Netherlands, Germany, Belgium and Switzerland.

HG16 Finn - Ural genotype is traced to Scandinavian and Northern non-Slavic Europe

HG2 - Alta - Anatol genotype is traced to Turkey, Turkestan and parts of Central Asia

HG9 - Avar - Mongoloid genotype is traced to North Eastern Asia, i.e., Mongols

HG21 - Afro - Hamit genotype is traced to white non-Arabs of North Africa, i.e., Berbers

Results for Croatia

45% of the non-Slavic Croatian sample was that of Vedo-Arian. Take this into consideration against all other nations posted and it is evident that our

origins are vastly different than any other. As a nation we have always suspected that our origins were Persian. (The earliest mention of the Croatian name as Horovathos can be traced on two stone inscriptions in Greek language and script, dating from around the year 200, found by the Black Sea suspected of Persian migrants). Regardless of the potential origins of the Croatian people, something that has been debated for centuries, the results pose solid evidence that the Serbian and Russian myths of a unique Slavic origin is implausible and highly unlikely.

Genetics has proven what Croats have been saying for centuries. "Culturally, Politically and now Biologically, we are not the same people as our neighbours!" The Serbian non-Slavic genotype consists of a 50% Alta Anatol origin. They have more biological similarities to Bulgarians and Turks than to Croats.

Please don't read the results and make a judgment that one genotype group is superior to another. There has been enough bloodshed based on this argument. Take in the facts presented and realize once again that Croatia is unique. We are not "Slavs", "Yugoslavs", "Balkans" and "Southeast-Europeans". We are a tolerant people that have recognized and appreciated the differences of other nations, now it's time for them to appreciate ours.

(nemarić@symparico.ca)

Hrvatski Božić.....

*Srebrni zvončići
zlatni lančići
blistavi snijeg
dječji smijeh
okičene jele
duše bijele
darovi i pjesme
s Kristove česme.*

Na Badnjak

... Nad čitavim su krajem visjeli od ranog jutra gusti, više bijeli nego sivi oblaci. Od zemlje prošla mliječna magla dižući se u treptavim pahuljicama i zastirući daleko naokolo svaki dol, svaki rov, svaki grm. Tek visoke bregova i vrške najvišeg drveća nije zahvatala. A bijaše ciča, griska zima. Svaki korak po otvrdnuloj zemlji čuo se gore u sobu uz tutanj i jeku; na staklima se prozora složio smrznuti led u najdivnije slike cvijeća, te je golema stara peč jedina mogla nadjačati studen polutamne sobe.

DANAS JE BADNJAK!

Magla se uzela dizati i miješati s oblacima, ali je počeo padati snijeg, najprije u sitnim tvrdim zrnima, zatim u velikim krpama, dok se nije gusto spustio i za kratak časak sve prekrio svojim čistim bijelim plaštem.

Snijeg padaše tako gusto, ustrajno i neprekidno da je bilo potpuno opravdano nadati se saniku. Crne grude na polju sve više iščezavale, već se ni jedan jarak među slogovima ne raspoznavao; po pustim se brežuljcima niski grmovi borovice svojim crnim granjem oštro lučili od jasnoga bijeloga plašta snježnoga i pričinjali se kao one pjege na runu starih kraljevskih mantija.

Golo granje drveća, po kome su se hvatale fine igleinja, sad se sve više sagibalo pod truhom snijega. Zrak, oblaci, sva visina, sve se gubilo u sipanju snijega; ni otkuda se ne čuje ništa, tek se tužno koji put nezgrapnim graktom javile vrane i svrake polječući niskim kratkim letom od jednoga polja do drugoga. Ili bi časomice zamnio bolje, iz ravnine, od potoka i crnih voda, čeznutljivi krik divlje patke, da se onda odmah rasplina u dalekom ovom miru. Inače sve tiho; ukočena gluha, gotovo nedohitna tišina, u kojoj su i naši koraci odjekivali, te je glasno pod nama škripio i cvilio mladi snijeg.

Nešto svečano, veličanstveno naleglo na sav kraj, baš ko da se pripravlja da dostojno dočeka mladoga kralja nebeskoga...

Ksaver Šandor Đalski (1854 - 1935)

Čitajući ovaj predivni opis badnje večeri iz pera velikog hrvatskog književnika Ksavera Šandora Đalskog, nije se teško oti dojmom kako je danas sve nekako drukčije. Više nema ni pravih bijelih Božića kao nekada, umjesto snijega imamo često kišu ili blato, jednostavno ne želimo izlaziti iz toplih kuća i stanova. Koliko toga se promijenilo u našim životima, čak i neki stari, dobri božićni običaji, no na sreću - ne potpuno, ali dobrim dijelom. Hrvati u Kanadi,

Sv. Nikola u župi Hrvatskih Mučenika, Mississauga

ona tzv. prva generacija što se uputila u ove prostore nakon Drugog svjetskog rata, pa i oni nešto raniji ili koju godinu kasnije, još se sjećaju pravih božićnih zima, snijega škripavca, sanjkanja, ciče zime i odlazaka na polnočke. I ta čeznutljiva sjećanja, u novoj sredini, postaju sve dalja i dalja, sve su sivija, i gotovo nemamo volje prenijeti ta predivna sjećanja o Božiću ili kako smo slavili Božić "dona" na vlastite potomke, na tu tzv. drugu generaciju, a o trećoj da i ne govorimo. Zašto je to tako? Jer srce boli, i često je lakše šutjeti i sjećati se, bez riječi... I što time postižemo? Malo, jer srce ne prestaje boljeti, a naša djeca čak niti iz priča ne znaju kako smo slavili doma Božić - kako je nekad bilo? Pa, prošćemo malo Lijepom našom ili krajevima gdje nas Hrvata ima, gdje smo se širom svijeta rasuli poput rakove djece, sjetimo se danas onih davnih Božića i kako smo mi slavili taj dan kad smo bili djeca.

DARIVANJE ZDENCA

Na Božić, rano ujutro, kaže zapis iz čuvenih Hlebina u Podravini, na prijelazu u 1900. godinu, jedan muškarac iz kuće nosio je "dar vodi". Uzeo je kolač, jabuku i soli, te bacajući ih u zdenac, govorio bi: "Ladna vodo, ja ti dajem dara, a ti meni srećicu i zdravlja."

U međimurskom Prelogu, sredinom prošlog stoljeca, iza polnočke požurile bi djevojke nadariti bunar za rođenje Isusovo. Kao dar vodi i bunaru dale bi jabuku i orah koje su nosile sa sobom na polnočku. Baciš ih izrekle bi:

*Zdenec koplenc
Ja tebi dara,
Ti meni para
Ja vidim do dna
Za zamoš sam godna.*

U GORI RASTE ZELEN BOR

Božićno drveće su u Rečici (Pokuplje) pripremali dečki ili muži, a u Lomnici kod Siska pričaju da se u staro vrijeme "samo kita (grančica) odsjekla i borovi se nisu kupovali kao sada." Dakako, božićno se drveće u starija vremena nije kitilo kao danas, već se u većini slučajeva koristio prunčni, domaći nakit, izrađen najčešće vlastitom rukom. Rečičani su kitili bor kupovnim kuglicama, licitarskim srcima, lutkicama od tijesta, raznim šarenim vrpčama od krep papira, pozlaćenim orasima, češerima koji su se također "pozlačivali", hras-tovim šiskama, dugačkim bombonima i suhim kolačima.

U Podravini postoji običaj da u nečiju kuću bor donese momak ("dečko") posebice onda ako je u kući bila udavača ("dekla zamoš"), koja mu se za dušu zaljepila. Momak je donosio i nakit pa su onda bor kitili udvoje. I u Podravini nakit je bio sličan, a dijeli se na prunčni (pozlaćeni orasi, češeri, medenjaci, licitarski konjići i lutke, jabuke, kruške zvane "citronke", vata, vrpce narezane od krep papira, cvijeće napravljeno od papira) i kupovni (staklene kuglice, ovčice od gipsa, vilina kosa, a na vrh bora ponajveća i ponajljepša kuglica u obliku tomjica ili lampiona).

... U Međugorju kod Ljubuškoga, najprije se jede čupter, orasi, smokve sa rakijom. Čupter je kolač od kuhana, obično bijelog grozda i pšenice, tzv. mišeste. Mišesta je ukiseljena gažena pšenica. Gazi se nogama u ambutu tj. u badnju visokom oko pola metra i jedan metar široku. Starješina tu nazdravi rakijom: - Na dobro vam došla Badnja večer i sveto Porodenje Isusovo!

Iza zakuske se jede grah, isjecani kupus i bakalar s krumpirom. Sve je začinjeno uljem, lukom i paprom. Jede se i obični, išarani kruh, koji nema nekog specijalnog imena. On je šaran findžanom, košću od ovce, špin-jerom (viljuškom) i očenašim (krunicom). Ima i križ na sebi. Iza večere ukućani sjede. Obično se čeka dok ne pregori badnjak. Dogodi se da i sus-jedi dođu na sijelo, starješine ne dolaze nikada.

U novije vrijeme nabavlja se svjetleći nakit, a po nekim prigorskim naseljima (Čučerje, Degidovec, Slanovec, Markuševac) počelo je kićenje "živog bora ili jelke u vrtu pred hižom", najčešće žaruljicama u raznim bojama. U podravskom Virju sačuvao se običaj kićenja živih borova ili jelovog drva u dvorištu, najčešće napola okomusanim klipovima kukuruza. Vele, to je namijenjeno pticama za hranu, jer i one su Božja stvorenja!

"NEKA NAM DOME U RASKOŠI BLISTA", bilo bi obilježje božićnih praznika i geslo koje je ubrzano kročilo putove u sve domove kršćanske Europe. Simbolika zelenila i svjetlosti slila se u božićno drveće. Nestala su drevna značenja iz naslijeđa, a stvoren je simbol koji svakom kršćaninu označava dane kada se slavi Kristovo rođenje.

Božićno drveće, u početku ukrašavano jabukama, orasima, medenjaci-ma i ukrasima od papira i tijesta (izrađivano po kućama uoči praznika)

Mojim očima (i srcem)....

Za ovaj broj Iskre, "Vašeg zdravlja" dr. Darko Desaty je našao zaista vrijedan članak "Kako ostati vitki..." Za ovo doba godine ovaj je članak nama potreban kao nasušni kruh, no ne znam koliko će se nas (u te svakako uključujem i sebe) pridržavati ovih pravila što nam je naš dr. Desaty preporučio, jer, morate priznati, teška su ovo vremena (za želuce).

Božić je. Kolači samo što ne teku potocima. Gdje god se okrenete, kolači su pred vama. Za mene su "kolači" počeli na "Craft sale" žena Bedema Ljubavi pred koji tjedan, nastavljaju se po raznim večerama, recimo Međimurskoj večeri, pa kod Slavonaca, gdje jedna Slavonka izvanredno radi "breske" za koje bih ja čak možda i dušu "prodala". Jasno, onda svake subote i nedjelje bit će razne "bake sales" u svim crkvara, pa razni sv. Nikole, pa onda one dobre prijateljice koje se upravo trude kako bi napravile što bolje kolače.... i kako onda ostati vitak, dr. Desaty?

Bjelovar

No, ovo je doba kad mi to nije čak nije ni toliko važno (iako to ne smijem često priznati glasno). U danima pred Božić žene samo što se ne počnu natjecati koja radi bolje kolače, čiji su ljepši, pa pogledaj ovu boju, pa ovaj izbor - i zadovoljstvo svake žene je tako očito, da ta moja slaba volja odoljeti još jednom probavanja nekog izvrsnog kolača bi u stvari trebao biti svakoj ženi kompliment za njen trud, vjerujte mi. Ja se, jasno, ne ubrajam u one koje "izvrsno" rade kolače, prvo zbog nedostatka vremena, a drugo zbog nedostatka strpljenja, a treće: ja više volim meso. Iako moja kuća neće ostati bez kolača, imati

čemo i mi brda kolača baš kao i svi Vi, no moji kolači će biti vrlo jednostavni u odnosu na Vas druge, jer, kako ja kažem tu i tamo svom suprugu "taj film ti ne buš videl". Svatko je rođen za nešto, ja svakako nisam rođena za kolače. A velika je šteta što nisam rođena za pravljenje kolača, jer stvarno pogledajte žene, bilo koju ženu, ili drage moje čitateljice, pogledajte same sebe, s koliko ljubavi, strpljenja vi mijesite, mijesate, valjate kolače i što još ne radite i onda dolazi ona kruna svemu: "Probaj, molim te, da li je kolač dobar?" - a same znate da se upravo "rastapa u ustima", "anđeli bi ga jeli..." I kako rekoh i ja bih rado bila u toj kategoriji žena koje su izvrsne u pravljenju kolača, no ja ću ostati kod štrukli, recimo govedine na divljač, purice z mlincima i sličnih specijaliteta, a svoje kolače ću kupiti kod Vas koje ste za to "rođene".

No, nije dovoljno biti samo "rođen" za kolače. Treba imati i dobre recepte. Moja mama, koja eto sad više ni ne zna kako se zove, jer Alzheimirova bolest je uzela maha, znala je jako dobro kuhati ne samo mesna jela, već i kolače. Njena bilježnica koju sam ja naslijedila prepuna je recepata kolača, koja je uglavnom nikad neću pripremiti (jedan mali dio recepata upotrebljavam stalno za dnevno kuhanje), jer prvo nemam vremena, drugo, nemam volje za to, posebno za neke kolače kojih se ne sjećam i upravo se bojim (zbog nedostatka vremena) ići tamo gdje bih mogla izgubiti i materijal i vrijeme - a vrijeme je za mene nedostižno bogatstvo. Ja, kako rekoh, nisam za kolače i sve ostavljam onima koji su u tome majstori. No, imam ja i drugu knjigu koju mi je posudila moja sestra, koja je isto u vrlo visokim godinama i u ono vrijeme kad je ona kuhala takve su se knjige zvale "jestvenici"?!. Zaista nikad nisam čula da se tako zove knjiga recepata, no u ovom poslu svašta sam naučila. Željela bih vam danas donijeti par recepata iz te knjige, koja je bila u upotrebi nekih tridesetih godina prošlog stoljeća, u okolici Bjelovara.

Kad smo pri Bjelovaru, protičimo samo malo tim gradom. Iako smo jednom pisali o Bjelovaru, bilo je to vrlo davno, pred koje dvije godine. Bjelovar je zgodan manji stari gradić, nedaleko od Zagreba. Upitate li mog supruga o Bjelovaru, oči mu se zasvijetle, jer se odmah sjeća života tamo, svoje Istarske

ulice, pećanja na Dravi, vjerojatno djevojaka, (no to ne priznaje nikad, jasno), pa šetnji po Korzu, Name, života, mladosti i svega što mu danas donosi taj sjaj u očima. Iako je taj život bio dosta oskudan, tko je to onda i znao, ili danas to pamti? Živjeli smo mi svi manje više jednako, i u brzini mladosti i veselja, škole i prijatelja, rijetko je tko od nas i primjećivao koliko je bilo malo, a u sjećanju je ostalo ono drago i slatko. Tako je Bjelovar za mog supruga mjesto na koje s čežnjom misli, slike Bjelovara se spremaju i jasno, baš kao što i ja letim u Zagreb srcem i dušom, on tako leti u Bjelovar. No, ja, kako često rekoh, lagano odletim u "više sfere" - čežnje za domovinom, pa se vratimo na zemlju, među kolače zbog kojih ću vjerojatno imati "odjevnih" problema nakon Božića, a i Nova godina je pred nama - treba biti "vitak" na dočeku Nove godine kod Stipe u Croatia restoranu!

U "Jestveniku" (na koji je moj suprug jako ponosan, jer i to je život njegove mame) ima mnogo recepata, no izabrala sam vam za Božić tek dva vrlo kratka - medenjake i koh od jabuka. Pa počnimo:

Medenjaki: 20 dkg šećera, 30 dkg brašna, 2 cijela jaja, 2 žlice meda, malo vode, zamesi i reži po volji i peci. (Upravo ovako piše)

Koh od jabuka: Jabuke pripravi kao za štrudel, i metni u tepsiju i metni malo cveba, cimeta, šećera i pinjole ako imaš. Kad su jabuke meke, načini tijesto i zali. Tijesto načini kao za biskvit i metni još slatkog vrha u tijesto. Polij i peci dok je lijepo žuto.

I tako se moj zamrzivač puni kolačima koje kupujem po raznim prodajama kolača ovih dana, moja djeca i unuci uživaju u kolačim svih "fela" i vrsta - mirisi su neodoljivi - baš kao i osmjesi svake kuharice koja s ponosom prodaje ili nudi svoje kolače. I iako mi je važno ostati koliko-toliko vitkom, teško ću to postići (no zato će biti zubi na klin nakon Nove godine), jer i ja želim biti dio ovih posebnih dana, kad često hranom nadoknađavamo ono nešto bolno što smo "zakopali" u dnu srca. Jer Božić je, pred nama je Nova godina, i često nam misli lete "dorna", u one drage uspomene koje su nam dio života, mirisa Božića, božićnih kolača, kad je mama donosila tople kolače, a mi djeca smo čekali kad ćemo moći zgrabiti jednu vanili kiflicu....

I dok sa čežnjom mislim o mom Zagrebu, o cijeloj Hrvatskoj, i željela bih bar jednom slušati božićni zvon zagrebačke Katedrale (a to će biti, vjerujte mi, već iduće godine) želim vam svima sretan i blagoslovljen Božić, mir i svako dobro svim Hrvatima na cijelom svijetu, mir u svakom hrvatskom domu, mir u svijetu. Svima Vama, cijelom svijetu, neka bude i sretna Nova godina i vidimo se iduće godine.

Valentina

Jelačićev trg - Božićni ugodaj

Zagrebačka zima

*Napolju snježak, noć i hladnoća, u sobi miris suhog voća, napolju svjetla umornog sjaja, u sobi lončić toploga čaja...
Napolju tama, pun strana svijeta, u sobi vaza, tri plava cvijeta,
Napolju izlog čudnih sudbina, u sobi knjiga - most do daljina,
a moje je srce otok u snijegu, moje su misli ptice u bijegu,
dok sebe tješim da vremena ima, teče još jedna moja zagrebačka zima....*

*Napolju zvuci uličnog vergla, u sobi slatkih trešanja tegla,
napolju magla, prozori, slika, u sobi more, galeba vika...
a moje je srce otok u snijegu, moje su misli ptice u bijegu,
dok sebe tješim da vremena ima, teče još jedna moja zagrebačka zima....
Jasna Zlokić pjeva na vrpici Croatia records "Tebi, grade moj"*

Vladimir P. Goss:

Is There a "Conservative Option" in Croatia?

What is a "conservative"? In my opinion, a person who believes there is no need to reinvent a wheel or hot water. A person who knows that tradition is the safe keeper of values, and values are guarantors of virtue. A person who can take a stand, alone, with responsibility. Who values an individual above the crowd, and an individual's freedom above

crowd mentality. From Socrates, Cato, Cicero to Thomas Jefferson, Theodore Roosevelt, Disraeli, Churchill, Margaret Thatcher, and Ronald Reagan. To act in a true conservative way means to act with dignity having recognized the value of human dignity.

Applying those standards one would in vain look for a conservative option on the current Croatian political scene. To start with, the word dignity has been forgotten for a long time, and if by some miracle somebody displays a shade of dignity, he would be immediately branded as a weakling.

In Croatia, I am tempted to say luckily, the word conservative is rarely used, so its chances of getting soiled are, again luckily, rather slim. The word used to describe the opposite of "liberal" (=good, progressive, cosmopolitan) is "desnica", or "desnicar", often thinly disguising the meaning the regularly unsympathetic speaker has in mind; and the word is "fascist," or, in local version, "ustala". In the same way, the word used to describe the opposite of "conservative" (=individualistic, dignified, anti-collectivist, all of which is also good) is "ljevica", or "ljevicar"; or in local jargon "komunjara". We are back to the WW2 - to the clash between the "Ustase" and the "Partizani."

Having said that, let us recall the old saying that devil is not as black as he is painted. This does not mean that civility, efficiency, and reason may suddenly break out into Croatian political life; this would hardly be allowed by the media which thrive on scandal-mongering and which are acting as blatant mercenaries of this or that political party, option, or individual. One wonders why Croatian public buys, reads, watches, or listens to that junk at all. And while they do, there are some signs that "the conservative option" may be slowly breaking through both on "the right" and on "the left."

What would I consider a Croatian version of the conservative option described above?

A dignified stand that promotes national identity without primitivist flag-waving; supports individualism, creativity and a spirit of enterprise within a level field guaranteed by law; seeks close contacts with Croatian diaspora, the Global Croatia, and integration of Croatia into the global community, not as a banana republic, but as a proud individual conscious of its history, tradition, and values. You may say: "Well, this is something that a good, conscious Croatian political leader would do, regardless where he stands within the political spectrum. Yes, this is indeed so. Are there any great differences between a good, conscious, "conservative" and a good, conscious "liberal" politician in any great contemporary democracy - the U.S., Canada, Australia... No. Nor was there a chasm dividing the ideas of a "conservative" Thomas Jefferson, and a "liberal" John Adams, ideas which laid foundation of the greatest democracy in history. Both believe in the right of an individual, but differ on the amount of state intervention they consider useful. A conservative places an individual above the state; a liberal, while respecting the individual, believes that the state should be a guarantor of his freedom and happiness. Neither wants to abolish America, free market, and individualist democracy. In practice, this boils down to taxes: should more or less money be paid to the state so that it may perform (to a higher or lesser degree) its regulatory role. Croatian public is still very far away of that clear vision of what politics in a nutshell is.

And therefore, politicians who have seen the light, and who act as potential promoters of "the conservative option," are not particularly cherished by the public, or by the media. And they come from all ends of Croatia's political life. Let me name just a few: Dr. Zdravko Tomac, a social democrat, who, I believe intellectually very well understands what a "conservative option" is; Dražen Budiša, a Social Liberal, although maybe in a more intuitive way. The new leader of the HDZ, Dr. Ivo Sanader, has been moving in that direction too, and possesses both intellectual ability and, probably, political pragmatism to move the "new" HDZ in that direction. And that direction is, broadly speaking, toward the "Center," which is quite encouraging, as such a centrist coalition may be eventually able to move the country from the economic,

political, and moral quagmire it has been dragged down to by the current rulers.

People of Croatia, and even the Croats abroad, seem to forget, though, that there is a Croatian political party which already stands in this center, and which largely stands for what we have described as the "conservative option." This is the "DC - Demokratski centar - hrvatska stranka centra" (Democratic Center - Croatian Center Party), led by Mate Granic, Vesna Kikare-Ošbolt, Slobodan Lang, and some other well-known names among Croatian politician. It has not attracted much attention of the media as it has never produced scandals, and as it stands for the ideas the time of which is yet to come. The DC in its theory and practice promotes the idea that politics should be ruled not by fists and slander, but by words, votes, and tolerance. Its popularity is steadily growing. It has support of about 12% of the Croatian electorate.

One of DC's latest moves has been to start opening up toward the Global Croatia. It is concerned with the electoral law, and strongly supports a fair form of representation for the Croats abroad - most importantly, not just Croatian passport holders. And this I consider most important; Croatian political parties have been so far addressing segments of our diaspora - or writing it off altogether. The DC is seeking informed advice on how to reach the entire body of Croatian people around the world. It also supports the idea of creating a special, responsible and efficient, office for practical, day-to-day, political exchange with the Croats abroad, in order to, again, reach informed conclusions how to best integrate the talents and resources of the entire Global Croatia. It will be worth watching how this process goes ahead. At this moment it seems to hold much promise. I accept it as a nice Santa's present from an area which has been stingy in gift-giving for quite a while.

Vladimir P. Goss

"The author of this text requests the readers to pray for his mother, Professor Dr. Sena Gvozdanovic-Sekulic, Professor Emeritus of the Faculty of Architecture of the Croatian University of Zagreb, Corresponding Member of the Croatian Academy of Arts and Sciences, and author of over 250 scholarly books and articles, who passed away in 87th year of life in Zagreb on November 26, 2002. Thank you very much."

Trial Of Slobodan Milosevic

The Hague - After a ten-day break, the Milosevic trial was continued today by testimony of Mustafa Candic. He said that in 1990 and 1991 JNA organized 'Labrador' and 'Opera' operations. They consisted of terrorist actions and spreading false information in Croatia. Candic said KOG in Zagreb had a strong network of cooperates in Croatian state security service and among high officials of HDZ. Within 'Labrador' operation, they performed a terrorist action of mine planting of Jewish graves on Zagreb 'Mirogoj' cemetery. The goal was to present the then Croatian authorities as pro-fascist and create hostility of Jews towards it, said Candic. The members of 'Labrador' had stocks of weapons and explosive at several locations in Zagreb. The planned attack on Zagreb synagogue was not conducted because the group was discovered and had to flee to Belgrade. Candic precised that KOG operations were directed by colonel Slobodan Rakocevic in Zemun, and by lieutenant-colonel Ivan Sabolovic and major Cedo Knezevic in Zagreb. Radenko Radojicic and Slavko Malobabic were among their accomplices.

Candic said that a propaganda war department was formed in KOG after 'Labrador' was over. Candic mentioned the allegedly tapped conversation of two HDZ officials, who called on Croatian population to come to Croatia from Serbia, as an example of the department's false information. This conversation was broadcasted in TV Belgrade daily news, with a purpose of spreading the lies about reasons why Croats left Vojvodina. He said that shots of massacred bodies made by KOG officer Ivica Katancic were broadcasted on TV Belgrade as shots of Serbian casualties. Candic repeated claims that some generals signed statements of loyalty to Milosevic, for example general Bozidar Stevanovic, commander of Belgrade Air Force corps.

Former FRY president Slobodan Milosevic suggested during cross-examination of the prosecution witness Mustafa Candic, that JNA was not engaged in armament of Serbs outside

(See page 25)

Come and visit Croatia

THE PLESO CHAPEL - THE BEAUTY FROM TUROPOLJE

Only one, unique log chapel in the whole of Europe can be found in the middle of a field. This field is green in spring, in autumn it takes on yellow hues, dappled by red poppies, and appears to be deeply asleep in winter. The view of this romantic picture is offered to everyone arriving to Zagreb by plane or travelling the world via Zagreb Airport.

The wooden chapel in Pleso, named after the Wounded Jesus, is quite accidentally located at a distance of merely a few hundred metres from the terminal and the runway of Croatia's largest airport, close to the road leading to it. However, the little church existed in this place, in the field near the Pleso village, long before humans invented aeroplanes, air travel and tourism.

There is written evidence that in 1757, the widow of Ladislav Plepelić, a Pleso inhabitant, expressed the wish to build a small chapel in the field located south of the village. The construction, begun in 1758, received contributions from many Pleso inhabitants. There exists positive proof that the chapel stood on its present location in 1799, receiving the appearance in 1896, by which it is recognised to this day. A hundred years later, in 1996, a year much closer to us, the Beauty from Turopolje, a sobriquet given to it in the meantime by the inhabitants of nearby villages, underwent a thorough renewal, entering the 21st century in full glory, to the delight of Pleso's inhabitants but also to a significant number of tourists who visit it every day. Many passengers, unable to resist the beauty of this small church, turn off the main road leading from the airport to Zagreb and come to view the chapel of the Wounded Jesus.

Such unplanned tourists' visits especially delight the Reverend Josip Ružman, administrator of the Wounded Jesus parish. The personnel at the Zagreb Airport Information Desk, he says, know very well his telephone number, so that all those who arrive to Zagreb and wish to say a prayer in the log chapel, only let him know, and the little church will be opened for them.

To the many faithful a special experience is the Holy Mass, celebrated in the log church each Sunday at 8 a.m. But there is also a growing number of those who wish to make their marriage vows in the Chapel of Wounded Jesus. Thus almost every Saturday the little church receives brides and bridegrooms. Reverend Josip Ružman stresses that he will gladly celebrate Holy Mass to any organised group of visitors in his favourite chapel, for whose maintenance he is mainly responsible. Every ten days or so he can be seen mowing the grass and taking care of the enclosed part of the chapel, which must be perfect at all times.

The little chapel of the Wounded (or Martyred) Jesus is the best-preserved example of the unique, but gradually disappearing, Turopolje architecture, built in a specific manner - with oak logs, using exclusively the technique of attaching wooden material, without using a single nail or a spike. The foundations are bricks, whilst the floor of the chapel is made up of stone slabs laid in concrete. Wooden structures have always been one of the Turopolje characteristics. Once upon a time, all of its houses used to be made of wood, whilst today there are only a few of them left. Turopolje inhabitants lived in wooden houses, so they wished their spiritual home to be built of oak logs as well, explains Reverend Ružman, adding that history of Pleso reaches back to the 15th century, when the names of some families were first mentioned. Even earlier, in 1337, Pleso is mentioned as a property of the Church of the Blessed Virgin Mary in Velika Gorica, although it is not known whether the settlement existed already in the 14th century.

Documents dating from the 18th century attest that the chapel used to be 22-metre-long and 10 metre-wide. On its entrance, just as today, there was a wooden belfry, with a bell weighing 15 kg, whilst on its western side there was a build-on sacristy. Inside the church, there were three altars: the main one, dedicated to the Wounded Jesus, having on the left side an altar of the Grieving Mother of God (Pieta), and, on the right side, an altar showing Jesus receiving the crown of thorns.

The little chapel is exceptional even in the decoration of its façade. Above the entrance there appears, prominently, the year of 1896, and a wooden plaque saying: Renewed in 1996, thanks to the donation of the Pustahija Family from Pleso. Reverend Ružman proudly reminds us that, since 1996, the Chapel possesses a statue of the Bistrica Mother of God, a gift from the Marija Bistrica shrine. The interior of the chapel is also ornamented by the woodcutting depicting the 14 Stations of Jesus's Way of the Cross. During the last renovation of the chapel, a gold-plated chalice and a new bell were also

acquired, the latter weighing all of 50 kilos. The old bell was stolen, during the night, some thirty years ago. During the long history, the little chapel suffered some bad times, when it was left abandon. Although it underwent a complete renewal later on, an important date in the history of this sacral object is the 15th of May 1983, when regular Sunday Masses began to be celebrated. That was the year when the Parish of the Wounded Jesus was established, a parish that, today, counts 7000 inhabitants. A considerable number of them came from Banja Luka, so that in 1996, immediately following the Chapel's renewal, on the 22nd of June 1996, a Mass was celebrated for them by Banja Luka's bishop, Franjo Komarica.

The Pleso chapel

The Mass in the old Pleso Chapel is a unique experience in the spiritual tradition in the Turopolje region - stresses the Reverend Josip Ružman, further mentioning the many visitors who spend hour upon hour near the chapel, praying, meditating and searching for spiritual peace. The most festive date is St Mark's Day, on the 25th of April, for on that day fertile Turopolje fields are blessed every year. The little church in the fields has not lost its importance, not even when some years ago Holy Masses began to be celebrated in the nearby newly built parish pastoral centre, Alojzije Stepinac. The new church is built of concrete and stands only at a few minutes walk through picturesque fields from the old one. Reverend Ružman also to us an unusual detail, which could certainly be noticed by experienced architects, but also by keen observers. The belfry is, actually, slightly crooked. And it is precisely this imperfection which gives the little chapel an additional charm, and also its architectonic value. Recent researchers indicate that all

CONTINUING ON THE NEXT PAGE

PARCELS OF LOVE THIS CHRISTMAS

A Plymouth nurse is preparing to deliver Christmas gifts to hundreds of children in Bosnia and Croatia, after her latest charity appeal produced record results. Jill Baird, who works as a theatre sister at Derriford Hospital, has managed to collect a staggering 1,370 boxes, each packed with toys and treats for youngsters in schools, hospitals and orphanages. The boxes are sent to Eastbourne, base of the Mustard Seed Relief Missions; and on December 16, Mrs Baird is flying out with a team from the appeal organisers to distribute each one personally. Mrs Baird collected the boxes after appealing to hospital colleagues and large businesses in Plymouth for help.

The 41-year-old mother of two, from Eggbuckland, wrote letters to everyone at Derriford Hospital and in local NHS organisations, as well as to her neighbours, friends and to eight large companies in the city. She asked people to fill a box with toys, toiletries, pens, paper and gifts suitable for children within an age bracket of two to five, six to 11 or 12 to 15. Hospital staff responded immediately, along with city residents. Generous staff at B & Q Warehouse filled 50 boxes after Mrs Baird gave a presentation at the store.

The total number of boxes collected is more than ever before. Mrs Baird said: "The response has been terrific. Three years ago we got about 65 boxes, then last year I went around the hospital and collected 1,015. This year I emailed everyone at the hospital and wrote to my neighbours and businesses in the city, and people have been brilliant, especially B & Q," she said.

The campaign, known as Love in a Box, is organised by the

Mustard Seed Relief Missions, based in Eastbourne. The aim is to share seasonal support with children living in in Bosnia and Croatia.

Mrs Baird said the campaign was vital to the youngsters who benefited. She said: "Every single box makes a difference, and that is our motto - living to make a difference. "I am going out with the team in December and we will fly to Zagreb, then travel 900 miles to distribute all the boxes directly to children. There is no halfway house: we do it all ourselves. "I have also had to raise money to pay for my flight and accommodation, and I have had fantastic support to do this. "My family are behind me as well and the support and help from everyone has been immense," Mrs Baird said. "I'm really looking forward to taking the boxes out."

(MARY O'LEARY, HEATH REPORTER)

Perhaps you should respond to this kindness with a thank-you letter. Please send your letters to:

North Devon Journal
96 High Street,
Barnstaple,
North Devon,
EX31 1HT
Tel: 01271 343064

That wonderful Croatian food.....

"Ozalj" Noodles with Mushrooms

Each mushroom harvest is an inspiration for mushroom pickers to invent a new dish depending on the mushroom nature has produced. The surroundings of the town of Ozalj are rich in mushroom and it was from that area that the team of Podravka's Vegeta team of this recipe. A very savory dish made here with cultivated mushrooms.

Ingredients: 300 g/11 oz broad noodles; 1 small onion; 3 table-spoon oil; oregano; 2 cloves garlic; 400 g/14 oz fresh mushrooms; salt; pepper; 100 ml/4 fl oz white wine; 30 g/1 oz butter; 150 g/5 oz fresh cottage cheese; 200 ml/8 fl oz cream, 1 egg yolk, parsley leaves; 1 tbs Vegeta.

Clean the mushrooms and slice them thinly. Chop finely the onion, garlic and parsley. Fry the onion and mushrooms in preheated oil, add oregano and Vegeta.

Pour over the wine and graise until the mushrooms are tender. Add the garlic and season with pepper.

Cook the mushrooms in salted water. Be careful that they do not overcook. Drain them. Place the butter, noodles, fresh cottage cheese, cream mixed with egg yolk and the prepared mushroom in a broad pan. Heat and sprinkle with parsley. (Preparation: about 35 minutes)

Satarash

The ingredients for a classical summer salad can be transformed in a split second into a new combination, a very tasty, simple-to-prepare and almost forgotten dish. It can be served with grilled meat or fish, or you may deep-freeze it and use it for garnishing (cooked beans, sauted meat...), and if you stir an egg into it, you will be surprised by the new taste.

Ingredients: 500 g/1 lb peppers; 500 g/1 lb tomatoes; 1 large onion, 5 tbs oil; 1 teaspoon sugar; salt; pepper; 1 tbs Vegeta.

Preparation: Clean the peppers and cut into small pieces. Slice the onions thinly. Peel the tomatoes, remove the seeds and cut into pieces. Fry the onion to a golden colour in preheated oil in a wide saucepan, add the sugar, and then the prepared peppers. When the peppers begin to turn tender stir in the tomatoes and Vegeta, continue grasing until the liquid evaporate. Season the satarash with salt and pepper to taste. You may add some Soya sause, if desired. Satarash can be served in various ways: as hot hors d'oeuvres, or a small dish with different garnishing. (Preparation

Pleso Chapel, continuation

the aircraft that for years have been flying over it - for air corridors pass it, both on the right and left sides - are not causing it any damage.

The owner of the oldest house in Pleso, Mara Kovačić, is quite used to life near the airport. She is 63 years old and from her early youth has been living in a traditionally built wooden, at least a 120-year-old Turopolje-style house. Her modest living space consists of a small room, with paint peeling from the walls, plus a kitchen, with no water or electricity. Mara Kovačić has no money to have her house refurbished - which in places is already decaying - yet, as she says, she would not part with it for anything in this world. She has never travelled by plane, but she loves watching them as they land and depart. On being asked how would she describe her village, Mara Kovačić's answer was short and to the point - The Turopolje people are the merriest, whilst Pleso is the craziest village in the world.

(Boris Orešić, Croatia in-flight Magazine, winter 2001/2002)

Milosevic trial, continued

Serbia in early nineties. Candic remained by his statement. Milosevic claimed that some officers armed Serbs 'on friendly basis' and on their own, not after orders from JNA. The witness dismissed that, explaining that the operation had a name and participants had to submit reports - those were the proofs that they did it all on somebody's order. Candic confirmed KOG worked at that time on penetration into all spheres of civil life, police and state security in Croatia and Bosnia, but also in Serbia. The witness said his information was that Serbian leadership worked on disintegration of Yugoslavia. The witness said some statements from SANU memorandum about general danger for Serbs led to general objective of creation of Greater Serbia. (11/11/2002 17:29 CET -)

We are recommending...

PETER DONKO & ASSOCIATES, OPTOMETRIST

EYE EXAMINATIONS
DESIGNER GLASSES & CONTACTS
LASER VISION CONSULTATION
NEW PATIENTS & WALK-INS WELCOME
OPEN EVENINGS & SATURDAYS

EYE
HEALTH
IS IMPORTANT

Located in the Medical Centre, Woodbine Mall
500 Rexdale Bl., Tel (416) 674 1165

Merry Christmas to you and yours...to the whole world...